

Nocasë ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Ma'marësona ninshitërinso'

1 ¹Quisocristo isoro'paquë o'maton, nóya ninin. Na'a piyapi'sari ina naporinso' nani ninshitopi. ²Ca'ta-no'sanënpitaso' iráca quëran huarë' imatona', naporinso' ni'pi. Nani ya'ipi no'tëquën sha'huitërinacoi. ³Canta' ya'ipi nanamën nitotërahuë. Hua'qui' nata-nato, nani noyá nitotërahuë. Napoaton, iya Tiohuiri ninshichinquën, tënahué. Quëmaso' pa'pi noya piyapinquën ni'ton, ninshitaranquën. Ya'nán nininso quëran huarë' ya'ipiya ninshitaranquën. ⁴Na'a piyapi'sa' nani sha'huitopirinënquën-hué', iporaso' carionta' ninshitaranquën no'tëquën nitotamaso marë'.

Coansha Paotista nasitacaso' ninorinso'

⁵Iráca Irotisë Cotia parti hua'anëntaso', a'na corto hua'an ya'huërin, Sacariasë itopiso'. Ina huëntoa'huanënso', Apiasë huëntoa'hua, itopi. Sa'insó' Isapira itopi. Inanta' Aaron shiin, iráca corto hua'an ya'coninso'. ⁶Cato chachin noya Yosë imapi. Ya'ipi pënëntërinso' no'tëquën natëpi. ⁷Sa'insó nipirinhuë' co hua'hua-na'pihuë'. Co a'naya tëranta' hua'huin ya'huëtërinhuë'. Nani paiya. So'ionta' nani mashoya.

⁸A'na tahuëri Sacariasë huëntoa'-huanën Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi

sirihuitacaiso marë'. Naporó' tahuëri sirihuitacaiso' ya'huërin. ⁹Cotioro'sa' inachintopiso' imatona', Sacariasë huayonpi yonarin pochin nininso' a'pëcaso marë'. Acohuana ya'conahuaton, pimóton nininso' a'përin Yosë yonquicaiso marë'. ¹⁰A'pëso', na'a piyapi'sa' aipiran huanirahuatona', Yosë nontapi. ¹¹Naporó' acohuana Siniro anquëni-nëni ya'notimarin. Misa'huaya inchinan quëran huanitimarin. ¹²Anquëni quëna-nahuaton, pa'yanin. Pa'pi të'huarin. ¹³Anquënriso nipirinhuë' noya nontërin.

—Ama pa'yanquësohué'. Quëmaso' Sacariasënuquën, nohuitëranquën. Hua'qui' hui'nahuanacaso' nohuantopiranhuë'. Ina marë' Yosë nontëranso' nataninquën. Sa'an hua'huanarin. Huaihuachin, nininën cari sha'huitaranquënso' acotëquë'. Coansha itëquë'. ¹⁴Nasitohuachin, noya cancantaran. Na'a piyapi'sari pa'yatapi. ¹⁵Inaso' nóya quëmapi nipon. Yosëri catahuaarín ni'ton, noya noya nisarin. Naporahuaton, co pi'pian tëranta' main o'oponhuë'. Co'huara nasichátëraponhuë', Ispirito Santori ya'coancantarin. Inasáchin natëarin. ¹⁶Mashotohuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, na'a isairio'sa' Yosë yonquiantapi. ¹⁷Iráca Iniasë pënëntërinso pochin nóya pënëntarin. Ina pochin chiníquën nanantarin inanta'. Siniro yao'mahuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, quëmapi'sa' hui'ninpitare' noya ninontantapona'.

Iporaso' a'naquën co Yosë natëpirinahuë'. Ina natanahuatona', no'tëquën yonquiapona'. Inari a'chintohuachin, Sinioro nohuantapona huachi, itërin anquëniri.

¹⁸—Caso' mashoyaco. Sa'ahuënta' nani paiya. ¿Inaporo'pocoita'ma nica? ¿Onporahuatota' no'tëquën nitochi? tënin Sacariasë.

¹⁹—Caso' Capirico. Yosë ya'huërin quëran o'marahuë. Ina a'paimarinco nonta'huanquënso marë'. Noya nanan sha'huitopiranquënhuë'. ²⁰Co natërancohuë' ni'quëhuarë', hua'qui' co nonsaranhuë'. Hui'nán nasitaquë huarë' co nonacamaso' nanitaranhuë'. Napoapohuë', no'tëquën nontëranquën. Hui'nahuanaran. Tahuërinën nanihuachin, sa'an huaiarin, itërin anquëniri.

²¹Piyapi'saso nipirinhue' Sacariasë ninatona': "¿Onpoatonta' hua'quiarin?" topi. ²²Ina quëran acohuana quëran pipipirinhue', co huachi nanitërinhuë' nonacaso'. Imirin quëran anquitaponahuë', co nanitërinhuë' piyapi'sa' nontacaso'. "Acohuana ya'conin quëran, Yosë nohuanton, hua'narëso pochin quënamara," topi.

²³Nani Yosë chinotopiso pëiquë sirihuitohuachina, Sacariasëso' ya'huërin'pa' paantarín. ²⁴Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' sa'in cayorin huachi. A'natërápo yoqui pochin co intoaso' pa'ninhue'. Pëinënquë ya'huárin. ²⁵"Ma noyacha Yosë catahuarinco ni'ton, hua'huanarahue' paya. Ina nohuanton, co huachi tapan ya'huëtarincohuë'," tënin yonquiaton.

Anquëniri Maria nontërinso'

²⁶Nani saota yoquitohuachina, naquë-ranchin anquëni isoro'paquë o'mantarin, Capiri itopiso'. Nasaritoquë Yosëri a'paimarin, Cariria parti ya'huërinso'. ²⁷Inaquë a'nara nanon ya'huërin, Maria itopiso'. Cosiri nani nontërin macacaso marë'. Tata masho Tapi shiin inaso'. ²⁸Anquëni o'marahuaton, Maria itapon:

—I'huata Maria. Sinioro noya ni'ninquën. Ina chachin catahuarinquën, itërin.

²⁹Ina natanahuaton, Maria pa'yanin: "¿Ma'marëta' napotërinco?" tënin yonquïnënuë.

³⁰—Ama Maria, pa'yanquësohuë'. Yosë noya ni'ninquën. ³¹Natanco sha'huichinquën. Quëmaso' hua'huanaran. Quëmapia'huaya huaihuatan, Quisoso itëquë'. ³²⁻³³Mashotohuachin, chiniquën nanantarin. Inaso' Yosë hui'nin. Yosë nohuanton, copirno ya'conarin. Iráca Tata masho Tapi israiro'sa' noya hua'anëntopirinhue'. Ina quëran chiminin. Iporaso nipirinhue' hua'huani hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipirarinhuë', itërin anquëniri.

³⁴—¿Onporahuatota' hua'huanapo? Co caso' quëmapi së'huayátërarincohuë', itërin Mariari.

³⁵—Espirito Santo nohuanton, quëmaora hua'huanaran. Yosë topinan yonquiarapirinhue', cayoaran. Napoaton hua'huan, Yosë hui'nin chachin nizarin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanaponhuë'. ³⁶Ni'quë'. Quëmopinën Isapira itopiso' paiya nipohuë', Yosë nohuanton nani cayorin. Co hua'huana'pihuë' nipohuë', nani saota yoquitarin. Quëmapia'huaya huaipon.

³⁷Yosë ya'ipi nanitaparin, itërin anquëniri.

³⁸—Inta nipachin. Yosëíchin caso' natëarahue'. Ina nohuanton, hua'huahuë ya'huë'in nipachin, tënin Maria.

Napotohuachina, anquëni pa'nin.

Isapira nicapon pa'ninso'

³⁹Ina quëran manorahuaton, Mariaso' Cotia motopiro'sa parti pa'nin quëmopinën nicapon. Inaquë canconahuaton, ⁴⁰Sacariasë pëinënquë ya'conconin. Isapira quënanconahuaton, —I'huata a'shacha, itërin. ⁴¹Ina natanahuaton, hua'huin yo'namënuë to'mo to'mótarin. Isapiranta' nóya cancantërin. Ispirito

Santori noyá ya'coancantërin ni'ton,
 42 pa'yataton, chiníquën itapon:

—I'huata hua'huata'hua. ¡Ma noya Yosë catahuarinquën! A'napita sanapi'sa quëran noya noya ni'ninquën. Hua'huaonta' noya noya ni'sarin. 43 Inaso' ya'ipiya hua'anëntarinpoa!. Co caso' chiníquën nanantopirahuë!, ¡ma noyacha ina a'shinquën nipirahuë!, nicaponco huë'nán paya! 44 Quëma nontohuatancora, a'naroáchin hua'hua-huënta' yo'namëhuëquë to'mo to'mótarin. Noya cancantaton, naporin. 45 “Yosë no'të-quën nontërinco,” ténanso marë' inaso' noya ni'ninquën. Sha'huitërinquënso chachin acotarinquën, itërin Isapirari.

46 Ina quëran Maria tapon:

“Ma noyacha Tata Yosëso paya, ténahuë canta'.

47 Anoyacancantërinco ni'ton, nóya cancantërahuë.

48 Topinan piyapico nipirahuë', yonquirinco.

Ipora quëran huarë' na'a piyapi'sa' nohuitarinaco. ‘Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,’ tosapi.

49 Yosëso' ya'ipi nanitaparin.

Inaso' nóya catahuarinco.

Noya noya ninin.

50 Iráca chinotopisopitanta' nosororin.

Ipora huanta' ina chinotohua-tëhua', nosoroarinpoa'.

51 Chiníquën nanantaton, nani ma'sha ninin.

Nocantopisopita atapanin.

52 Copirnorosanta' co noyahuë' nipachinara, ocoirin.

Topinan piyapi'sa' ya'huë'rë' noya acorin.

53 Pahuantërinso'pita catahuarin nóya ya'huëcaiso marë'.

Ma'huano'saso nipirinhüë', topinan a'parin.

54 Israiro'sa' na'con catahuarin.

Piyapinënpita ni'ton, nosororin.

55 Iráca Apraan nontaton, ‘Nosororranquën. Quëma shiparinpitanta' nosoroato, catahuuaarahuë,’ itërin Yosëri.

Ina yonquiaton, ipora catahuarinpoa huachi,” ténin María.

56 Cara yoqui pochin inaquë yacapatërin. Ina quëran ya'huërin'pa' paantarin.

Coansha Paotista nasitërinso'

57 Isapira nani tahuërinën nanihuachina, huairin. Quëmapia'huaya huairin.

58 Quëmopinënpita, ya'cariya ya'huëpispita, inapita natantopi. “¡Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya huairin! ta'tona,” nóya cancantopi. 59 Hua'huasha posa tahuëritohuachina, marca yaacotopi.

“Niapoquë!. Sacariasë itëquë!,” itopi a'naquëni. 60 A'shinso nipirinhüë', co nohuantërinhuë'.

—Coansha itarai, ténin.

61 —Ama nisha nininën acotëquësohuë'. Quëmopinënáchin apoquë!. Ina noya, itopi.

62 Ina quëran pa'pin ipora huanta' në'huë ni'ton, imirin quëran tasatopi nininën nitotacaiso marë'. 63 Pa'pinso' quirica ma'patahuaton, ninshitërin. “Coansha itarahuë,” ténin ninshitaton. Ina nicatona!: “¡Ma'pitacha yonquirin paya!” topi. 64 Naporo' në'huërinso' inquirahuaton, a'naroáchin noantarin huachi. “¡Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, catahuarinco paya!” ténin. 65 Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. Ya'ipi Cotia parti nanan nahuinin. 66 Ina natanatona', yonquiapi. “¿Ma'ta' onpoapon iso hua'huasha ni'ton, ipora quëranchin Yosëri na'con na'con catahuarin?” topi.

Sacariasë ninorinso'

67 Ina quëran Ispirito Santori noyá ya'coancantohuachina, Sacariasënta' tapon:

- 68 “iMa noyacha Tata Yosëso'
hua'anëntërinpoa paya!
Piyapinënpitanpoa' yonquiaton-
poa', nicha'ësarinpooa'.
- 69 Ina nohuanton, Tata masho Tapi
shiin chachin nicha'ësarinpooa'.
Inaso' chini chiniquën nanan-
tapon.
- 70 Iráca quëran huarë' pënëntona'-
piro'sa' ninopi.
Yosë nohuanton, sha'huitërinën-
poa':
- 71 'A'na tahuëri nicha'ësarinquëma'.
Co huachi inimicoro'sa'
minsëarinënuquëmahuë'.
No'huipirinënuquëmahuë', nicha'ë-
saranquëma', ténin Yosë, topi.
- 72 Iráca shimashonënpooapita
nosoroaton, naporin. Ipora
huanta' nosororinpooa'.
Sha'huitërinso' co Yosëri
naniantërinhuë'.
- 73 Tata masho Apraan sha'huitë-
rinso' yonquirárin.
- 74 Napoaton nicha'ësarinpooa'. Co
huachi inimiconënpooapita'
minsëarinënpooahuë'.
Ina quëran co tē'huatatēhua-
huë', Yosë chinotarihua'.
- 75 Ina pochin cancantatēhua',
inasáchin chinotarihua'.
Chiminaquë huarë' nóya nisarihua'.
- 76 Quëmanta', conpa, Yosë a'paa-
rinquën piyapinënpita pënë-
nacaso marë'.
Sinioro isoro'paquë yao'marin
ni'ton, pënëntaran piyapi'-
sari natëcaiso marë'.
- 77 Yosë piyapinënpita itapon:
'Oshanëma' inquitatënuquëma',
Sinioro anoyacancantarín-
quëma', itaran.
- 78 Yosë nosoroatonpoa', inápa
quëran a'pintimarinpooa'.

Pili a'pintërinpoaso pochin
no'tëquën anitotërinpoa'.

- 79 Tashinan pochin cancantopirë-
huahuë',
a'pintatë pochin nitarinpooa'
noya nanpicaso marë'.
Anoyacancantohuachinpooa',
sano cancantarihua', ténin
Sacariasë.

80 Ina quëran hui'ninso' so'sorahuaton,
hui'napitarin huachi. Yosë yonquiarin
ni'ton, chiniquën cancantarín. Inotëro
parti ya'huëárin. Ina quëran osha-
quëran Yosëri sha'huitërin isirairo'sa'
pënënacaso marë'.

Quisoso nasitërinso'

(Mateo 1.18-25)

2 ¹Naporo' tahuëri'sa' Noma copirno
nanan a'parin, Aocosto itopiso'.
Ya'ipi parti a'parin. “Ya'ipinquëma'
paco'. Quiricaquë nininëma' niacotoco'”
ténin. ²Naporo huarë' ya'ipi piyapi'sa'
pichirapi. Sirinoso' Siria parti hua'a-
nëntohuachina, naporin. ³Natanahua-
tona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nininëna'
niacotacaiso marë'. Hua'huatopiso'
ninanonënaquë pa'pi. Nisha nisha pa'pi.
⁴Cosiso' Cariria parti ya'huërin. Nasa-
ritoquë ya'huëpirinhuë', ina quëran
pipirahuaton, Cotia parti pa'nin. Inaquë
canconahuaton, Pirin'pa' pa'nin. Iráca
Tata masho Tapi inaquë hua'huatërin. Ina
shiin ni'ton, inaquë pa'nin nininën niaco-
tacaso marë'. ⁵Mariarë chachin pa'nin.
Nani ina macacaso marë' nontaponahuë',
Yosë nohuanton, inaora cayorin. ⁶Nani
naniarin huaicaso' ni'ton, inatohua' ni'so',
huairin. ⁷Paninan huairin, quëmapia'-
huaya. Nëmëtërinquë so'quëetahuaton,
nona'huayaquë acorin, ohuaca coshatë-
rinquë. Huë'ëcaiso' pëi' nani ya'sotopi
ni'ton, co inaquë huë'ëpatërinhuë'.
Napoaton nona'huayaquë hua'huin acorin.

**Ohuica pë'tahuana'piro'sa'
quënanpiso'**

⁸Naporo' tashi' ohuica pë'tahuana'piro'sa' pastoquë ya'huërapí. Pirin ya'cariya ya'huërapí. Tashirë chachin ohuicanënapita a'pairapí. ⁹Inaquë ni'soi', a'nanaya Siniro anquëninëni ya'notimarin. Huënaráchin huënaráchin a'pintimarin. Yosë pochin a'pinin. Anquëni quënanahuatona', quëmapi'sa' pa'yanpi. ¹⁰Anquënrísos' itapon: "¡Ama pa'yancosohué! Noya nanan sha'huichinquëma' ya'ipi piyapi'sa' noya cancantacaiso marë'. ¹¹Ipora tashi' a'nara quëmapia'huaya Pirinquë nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'. Siniro ni'ton, chinotacaso'

ya'huërin. Nani o'marin piyapi'sa' cancanëna' anoyatacaso marë'. ¹²Inaquë pa'patama', hua'huishin quënanconarama'. Në'mëtërinquë so'quëëtahuatona', ohuaca coshatërinquë acopi. Ina quëran nohuitarama'," itërin.

¹³Ina quëran a'naroáchin na'a anquëniro'sari ya'notantapi. Yosë chinotatona', itapona':

¹⁴"¡Ma noyacha Yosëso paya!
Inápaquë ya'huaponahuë',
piyapinquëma' yonquirinquëma'.

Cancantatoma ina yanatëramasopitaso' sano cancantarama'," itopi anquëniro'sari.

¹⁵Nani inápaquë panantahuachinara, pë'tahuatona'piro'sa' ninontopi.

—Pirin'pa' pa'ahua' nipachin. Sinioro anitotërinpoaso' nia'ahua', nitopi.

¹⁶Manorahuatona', pa'pi. Canconahuatona', hua'huasha, Maria, Cosi, inapita quënanconpi. Hua'huasha ohuaca coshatërinquë quëhuëänin. ¹⁷Nani ni'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi. “Quëmapi'huaya nani nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'. Anquëni sha'huitiimarincoi,” itëra'piapi. ¹⁸Natanahuatona', “Ma'pítacha itërinpoa' paya,” topi ya'ipi piyapi. ¹⁹Mariaso nipirihuë' naporinso' na'con yonquirárin. ²⁰Ina quëran pë'tahuatona'piro'sa' paantapi. “Ma'pítacha natanëhua paya. Ma'pítacha ni'nëhua paya. Anquëniro'sa' itërinpoaso chachin quënanëhua! ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!” topi.

Yosë chinotopiso pëiquë quëpapiso'

²¹Hua'huasha posa tahuëritohuachina, marca acotopi. Naporo' nininën acotopi huachi. Quisoso itopi. Co'huara Maria hua'huayantërasohuë', anquëni niri sha'huitërin ina nininën acocaso' ni'ton, napotopi.

²²Moisësë iráca pënëntërin: “Sanapi huaihuachin, a'na yoqui pochin nina'in. Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'coanta'in,” ténin. Cotioro'sa' napopiso chachin a'na yoqui pochin nanihuachina, Maria, Cosi inapitaso Quirosarin'pa' paantapi pënëntërinso' natëcaso marë'. Naporo' hua'huin Yosë chinotopiso pëiquë quëpapi inaquë Yosë nontacaiso marë'. “Iso hua'huasha, Sinioro, noya a'paiquë' quëma piyapinën niin,” itopi. ²³“Paninanso' quëmapi nipachin, Yosë piyapinën ninin,” ténin Moisësë iráca pënëntataton. Napoaton ina pochin nontërin. ²⁴Naporo' cato' nëpëhuë nipon, cato'

pë'tahua nëpëa'huahuë nipon atëpatopi Yosë chinotacaiso marë'. Inanta' Moisësë pënëntërin ni'ton, inapopi.

²⁵Quirosarinquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Simion itopiso'. Nóya quëmapi inaso'. Nani tahuëri Yosë chinotërin. “A'na tahuëri Yosë nicha'ësarinpaoa',” ta'ton, Cristo a'paimacaso' ninarárin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. ²⁶Ina nohuanton, Simion nani ninorin. “Siniorori a'paimarinso' nohuitapato. Co'huara chimiyantërapohuë', Cristo o'mararin, ni'sarahuë,” ténin yonquiaton. ²⁷Naporo' tahuëri Ispirito Santo nohuanton, Yosë chinotopiso pëiquë pa'nin anta'. Cosinta' sa'inë chachin inaquë nisapi. Pënëntopiso' natëtona', inaquë Quisoso'huaya quëpapi ni'ton, Simioni quënanconin. ²⁸Hua'huasha quënanahuaton, Simion nóya cancantërin. Iporahuaton, Yosë nontërin.

²⁹“¡Ma noyanquëncha quëmaso', Sinioro, ni'ton, a'paimaranso' nani anohuitëranco paya!

Napoaton noya ipora caso' chimiin, ténahuë. Sha'huitëranco chachin nanirin huachi.

³⁰Iso hua'huasha nani ni'nahuë. Nicha'ëincoiso marë' a'paimaran.

³¹Ya'ipi piyapi'sa' yonquiaton, a'paimaran.

³²Nisha nisha nananquë nonpi-sopita a'pintarin no'tëquën yonquicaiso marë'.

Israiro'santa' catahuararin. Piya-pinënpita ni'ton, noya noya acorarin,” itërin.

³³Ina natanahuaton, “¡Ma'pítacha naporin paya!” ténin Cosi. Marianta' inachachin yonquirin.

³⁴—Yosë noya a'painquëma', itërin Simioni. Ina quëran a'shin itantapon:

—Hua'huan mashotohuachin, ya'ipi isairio'sa' pënënarin. Natana-huatona', a'naquën natëtona', noya cancantapi. A'naquënso nipirinhüè' co nohuantapihuè' ni'ton, anotërëso pochin nisapi. Yosë nohuitacaiso marè' no'tëquën pënëntapirinhüè', chiníquën no'huiapi. ³⁵Inahuara cancanëna quëran nisha nisha yonquiapirinhüè', inari a'ninquëchin anitotarin. Hua'huan no'huihuachina', quëmaso' chiníquën sëtaran. Sahuëniquë ohuaninënposo pochin sëto ya'coancantarinquën huachi, itërin.

³⁶A'na sanapinta' inaquë ya'huërin, Ana itopiso'. Inaso' Panino hui'nin, Asirë huëntonquë ya'huërinso'. Yosë nohuanton, nitoninorin. Nani paiya. Nanon nipon, a'na quëmapiri manin. Canchisë pi'lipiachin niquëpasoi', ³⁷so'ini ayananpirin ni'ton, nani hua'qui' quëyeronin. Nani posa shonca catapini pi'lipitërin. Yosë chinotopiso pëiquë ya'huëmiatërin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotërin. Apira apira Yosë yonquirin. Co cosharo' yonquiatonhuè', Yosë nontárin. ³⁸Naporo' inanta' huëcaton, Quiso-soa'huaya ni'nin. Noya cancantaton, Yosë nontërin.

—Iso hua'huasha nasitërinso marè': "Yosparinquën Sinioro," itëranquën, ténin. Ina quëran Yosë imapisopita sha'huitërin.

—Yosë nohuanton, a'paimarinso' nani nasitërin. Inaso' nicha'ësarinpao', itërin. Na'a Quirosarinquë ya'huëpiposita ina ninarapi ni'ton, napotërin.

Nasaritoquë pantapiso'

³⁹Ya'ipi iráca pënëntërinso' nani natëhuachinara, Cosiso sa'inë chachin

Cariria parti paantarin. Nasaritoquë ya'huantarin. ⁴⁰Quisoso so'sorahuaton, chinirarin. Nóya yonquirin. Yosëri na'con catahuarin.

Hui'napitahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë pa'ninso'

⁴¹Nani Pascoa tahuëri a'shin, pa'pin, inapita Quirosarinquë pantapi. ⁴²Quisoso shonca cato' pi'lipitohuachina, naquëran-chin pantapi cotio niyontopiso tahuëri na'huëcaiso marè'. ⁴³Nani na'huëhuachinara, ya'huëpi'pa' pa'mantapirinhüè', Quisososo' co pa'marinhuè'. Hui'napi niponahuè', inaquë inaora quëparitërin. A'shinso' co nitotërinhuè'. Cosinta' co nitotërinhuè'. ⁴⁴Na'a piyapi'sa' pa'sapi ni'ton, "Nisha huë'sarin," ta'tona', a'na tahuërira' iratopirinhüè'. I'huana-huanquë Quisoso yonisápirinhüè', co quënanpihuè'. Quëmopinënpita, nohuitopisopita, inapita natanpirinhüè', ⁴⁵co quënanpachinarahuè', yonicaiso marè' inatohua chachin paantapi.

⁴⁶Cara tahuëri quëran Yosë chinotopiso pëiquë quënanpi huachi. Maistro'sa' a'chinpiquë huënsë-rahuaaton, a'chinpiso' natanarin. Natanahuaton, natantaantarin anta'. ⁴⁷Na'a piyapi'sa' natanpi. "Ma noyacha yonquirin paya. Nóya a'panitërin," topi. ⁴⁸Inaquë quënanahuatona', a'shinso' pa'yanin.

—¿Onpoatonta' hua'hua napotë-rancoi? Ni'què'. Pa'yanatoi, cara tahuëri yonisápirainquënhüè', ipora huarè' quënanainquën huachi, itërin.

⁴⁹—¿Onpoatonta' yonisápiramacohuè'? Tatahuë pëinënuquë ya'huëca'huaso' ¿co nitotëramahuè' ti? itërin.

⁵⁰Natanaponahuè', ma'sona tapon naporinso' co nitotopihuè'.

⁵¹Ina quëran pipihuachina, a'shin, pa'pin inapitarë' Nasaritoquë paantarin. Inaquë paaton, a'shin, pa'pin, inapita noya natërin huachi. Naporinso' a'shini cancanën quëran yonquirárin. ⁵²Naporahuaton, Quisoso hui'napitarin huachi. Noya noya yonquirin. Yosëri noya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pi.

Coasha Paotista pënëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

3 ¹Naporo tahuëri'sa' Tipirio itopiso', Noma copirno ya'conin. Nani shonca a'natëräpo pi'ipi hua'anëntarin. Ponsio Piratonta' Cotia parti hua'anëntarin. Irotisëso', Cariria parti hua'anëntarin. Iin Pinipi itopisonta', Itoria parti, Traconiti parti, inapita parti hua'anëntarin. Nisaniasëso' nipi-rinhuë', Apirinia parti hua'anëntarin.

²Anasë, Caihuasë, inapita corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'conpi. Naporo' Coasha pënëntarin. Sacariasë hui'nin inaso'. Inotëro' parti ya'huaso', Yosëri sha'huitërin paaton pënëntacaso marë'. ³Napoaton ya'ipi Cortanii' parti pa'taton, pënëntárin.

—Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë tahuëretantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporintaranquëma', itëra'piarin. ⁴Iraca Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

“Inotëro parti a'na quëmapi pënëntápon.

‘Sinioro o'macaso' tahuëri yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiniquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'.

Ira otëërin noya pa'tacaso
marè'.

⁵ Iconantëro'sa' amëntarotarin.

Panëno'sa' taparuarin.
Co'shoninsopita otëërin.

Tomashin acoarin. Ira noya
tapahuachina, hua'an pa'nin
huachi.

Inapochachin iporasos' co noya-
huè' yonquiramasopita
naniantatoma', cancanëma'
anoyatoco' Sinioro o'main.

⁶ Ya'ipi piyapinpoa' nicha'ëinpoaso
marè' o'mararin, tapon ina
quëmapi pënëntohuachin,"
tënin Isaiasë iráca ninoton.

Naporinso chachin Coansha pënëntarin.

⁷ A'naquën aporihuanacaiso marè'
huè'pirinahuè', Coanshariso', co
yaaporintërinhuè':

—Canpitasos' ya'huan pochin cancan-
tatoma', yanonpinama'. “Yosë isoro'pa'
ana'intohuachin, cha'ëpoi quiyanta',”
¿topiramahuè ti? Topinan aporihuanpa-
tama', co cha'ësaramahuè'. ⁸ Co noya-
huè' yonquiramasopita naniantatoma',
noya nico'. Ama ninonpintocohuè'.
“Quiyaso' Apraan shinpitaco'i ni'toi,
Yosë piyapinënpitaco'i,” ama tocosohuè'.
Yosë nohuantërin naporini, iso na'pi-
ro'santa' Apraan shinpita atarantacaso'
nanichitonhuè'. ⁹ Nani Yosë yonquirin
oshahuano'sa' ana'intacaso'. Ni'co'.
Nararo'sa' co noya nitohuachinahuè',
nicosotërè'. Nicosotahuatè', pënquë
të'yatërè' huiquitacaso marè'. Inapocha-
chin canpitanta' co noyahuè' nipatama',
chiníquën ana'intarinquëma', tënin.

¹⁰—¿Ma'ta' onpo'ii nipachin? itopi.

¹¹—Piyapi'sa ma'shari pahuanto-
huachina, ama apiratocohuè'. Cato'
a'mocamaso ya'huètohuachinquëma',
a'nara' quëtoco' a'mo'in. Tanahua-
china', a'caco' ca'in, itërin Coanshari.

¹² A'napitanta' aporihuanacaiso marè'
huè'pi. Inapitasos' coriqui copirno marè'
ma'patona'piro'sa'.

—¿Ma'ta' maistro quiyaso' onpo'ii?
itiipi.

¹³—No'tëquën coriqui ma'patoco'.
Ama nonpinatoma', na'con na'con
ma'patocohuè', itërin.

¹⁴ Sontaro'santa' huè'pi.

—¿Ma'ta' quiyanta' onpo'ii? itiipi.

—Ama piyapi ahuëatoma', coriqui
matocohuè'. Ama canacaso marè'
nonpinapicosohuè'. Nani pahuërë-
huachinquëma', ama na'con na'con
nohuantocohuè', itërin.

¹⁵ Piyapi'sasos' yonquirapirinahuè'. “¿Ma
noyacha Coanshasos' pënëntërin paya!
Inasos' Cristo nimara. Nicha'ëinpoaso
marè' ¿Yosëri a'paimamara ti?” topi.

¹⁶ Ina natanahuaton, Coanshari itërin:

—Aporintëranquëma mini nipirin-
huè', co caso' Cristocohuè'. Ca piquëran
inasos' huè'sarin. Inaso chini chiníquën
nanantërin. Casos' co pi'pisha tëranta'
ina pochin chiníquën nanantërahuè'.
Co maquëyancohuè' ni'ton, co sapatën
i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuè'.
Inasos' huè'pachin, a'naquëma' Ispi-
rito Santo aya'coancantarinquëma'.
A'naquëmaso nipirinhue', pënquë chiní-
quën ana'intarinquëma'. ¹⁷ Cayarinso'
manëso pochin nisarin. Arosë mapatëra,
to'norarè'. Ina quëran pintiarahuatè',
pëiquë acorè'. Sha'huëtënso nipirinhue'
pënquë ahuiquitërè'. Inapochachin
ana'intohuachinquëma', co onporonta'
pën tacopiarinhue', tënin Coansha.

¹⁸ Nani tahuëri ina pochin piyapi'sa'
pënënärin. Yosë nanamën a'chintärin.

¹⁹ Irotisënta' hua'an nipirinhue'
pënënin. “Quëmasos' pa'pi co noya-
huè' ninan. Naporahuaton, iyaparin
sa'in osërëtatón, manan. Pinipi sa'in
chachin manan. Irotiasa itopiso'. Ina

marë' oshahuanan," itërin. ²⁰Napo-
tohuachina, Irotisëso' aquë aquëtë'
co noyahuë' yonquiaton, Coansha
tashinan pëiquë apo'motërin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹Co'huara apo'mochatërasohuë',
Coanshari piyapisa' aporintahuachina,
Quisosonta' huë'nin aporihuanacaso
marë'. Nani aporihuanahuaton, Yosë
nontërin. Nontaso', p'liro'të' ni'soatërin.
²²Ispirito Santo nëpë pochin nohuarai-
marahuaton, Quisoso ya'coancantomia-
tërin. Naporo' inápa quëran Yosëri itërin:
—Quëmaso' hui'nahuënquën chachin
ninan. Na'con nosoroatënquën, nóya
ni'nanquën, itërin.

Quisoso shimashonënpita ya'huërinso'

(Mateo 1.1-17)

²³Ya'nán pënëntapon, Quisoso cara
shonca pi'ipitërin. Cosi hui'nin, topi-
rinahuë'. Cosi pa'pinso' Iri itopi. ²⁴Iri
pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso'
Nihui itopi. Nihui pa'pinta' Miriqui itopi.
Ina pa'pinso' Cana itopi. Cana pa'pinta'
Cosi itopi. ²⁵Cosi pa'pinso' Matatiasë
itopi. Ina pa'pinta' Amosë itopi. Amosë
pa'pinso' Naomo itopi. Ina pa'pinta' Isiri
itopi. Isiri pa'pinso' Nacai itopi. ²⁶Ina
pa'pinta' Maato itopi. Maato pa'pinso'
Matatiasë itopi. Ina pa'pinta' Simi itopi.
Simi pa'pinso' Cosico itopi. Ina pa'pinta'
Cota itopi. ²⁷Cota pa'pinso' Coanan itopi.
Ina pa'pinta' Nisa itopi. Nisa pa'pinso'
Soropapiro itopi. Ina pa'pinta' Saratiro
itopi. Ina pa'pinso' Niri itopi. ²⁸Niri
pa'pinta' Miriqui itopi. Miriqui pa'pinso'
Ati itopi. Ina pa'pinta' Cosamo itopi.
Cosamo pa'pinso' Irmatamo itopi. Ina
pa'pinta' Iri itopi. ²⁹Iri pa'pinso' Cosoi
itopi. Ina pa'pinta' Irisiro itopi. Ina

pa'pinso' Corimo itopi. Ina pa'pinta'
Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi.
³⁰Nihui pa'pinta' Simion itopi. Ina
pa'pinso' Cota itopi. Ina pa'pinta' Cosi
itopi. Cosi pa'pinso' Conamo itopi. Ina
pa'pinta' Iriaquimo itopi. ³¹Ina pa'pinso'
Miria itopi. Ina pa'pinta' Mina itopi.
Ina pa'pinso' Matata itopi. Ina pa'pinta'
Natano itopi. Ina pa'pinso' Tapi itopi.
³²Tapi pa'pinta' Quisi itopi. Ina pa'pinso'
Opito itopi. Ina pa'pinta' Pooso itopi.
Ina pa'pinso' Sara itopi. Sara pa'pinta'
Nasono itopi. ³³Nasono pa'pinso' Amina-
tapo itopi. Ina pa'pinta' Atamino itopi.
Ina pa'pinso' Arni itopi. Arni pa'pinta'
Isromo itopi. Isromo pa'pinso' Parisë
itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ³⁴Ina
pa'pinso' Cacopo itopi. Cacopo pa'pinta'
Isaco itopi. Isaco pa'pinso' Apraan itopi.
Apraan pa'pinta' Tari itopi. Ina pa'pinso'
Nacoro itopi. ³⁵Nacoro pa'pinso' Siroco
itopi. Ina pa'pinta' Nacao itopi. Nacao
pa'pinso' Parico itopi. Ina pa'pinta'
Ipiri itopi. Ipiri pa'pinso' Sara itopi.
³⁶Ina pa'pinta' Cainano itopi. Cainano
pa'pinso' Arapasato itopi. Ina pa'pinta'
Simo itopi. Simo pa'pinso' Noi itopi.
Noi pa'pinta' Namico itopi. ³⁷Namico
pa'pinso' Matosarino itopi. Ina pa'pinta'
Inoco itopi. Inoco pa'pinso' Carito itopi.
Ina pa'pinta' Marariro itopi. Ina pa'pinso'
Cainano itopi. ³⁸Ina pa'pinta' Inosë itopi.
Inosë pa'pinso' Sito itopi. Ina pa'pinta'
Atan itopi. Atanso' Yosëri ninin.

Sopairi tënirinsó'

(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)

4 ¹Quisoso Cortani quëran pipi-
rahuaton, huëantarín. Ispirito
Santori noyá ya'coancantërin. Inasáchin
natërin. Naporo' ina nohuanton, inotëro
parti pa'nin. ²Inaquë catapini shonca
tahuëri ya'huërarín. Naporo' sopairi
huëcapairahuaton, sha'huitopirinhuë'

ama Yosë natëcaso marëhuë'. Cata-pini shonca tahuëri ya'huaponahuë', co manta' ca'ninhuë'. Ina piquëran tanarin. ³Tanahuachina, sopairi itërin:

—Tëhuënychachin Yosë hui'ninquën nipatan, iso na'pi cosharo' atarantë-quë', itopirinhue'.

⁴—Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanëncuë pënëninpoa': "Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhue'. Ya'ipi Yosë nanamën natëhuachin tëhuënychinso' nanpiarin," ténin, itërin.

⁵Ina quëran a'na motopi'pa' sopairi quëparin. Ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanënpita, inapita a'notërin. A'naroáchin noyápiachin nininsopita, ya'ipi quënanin.

⁶—Ya'ipi isopita hua'anëntato, carinquën quëchinquën inapita hua'anëntamaso marë'. Chiniquën nanan quëchinquën. Insosona nohuantërahuëso' nanitërahuë quëta'huaso'. ⁷Isonahuaton, chinotohuatanco, catahuuaranquën ya'ipiya hua'anëntamaso', itërin.

⁸—Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanëncuë sha'huitërinpoa'. "Sinioróichin chinotëquë'. Inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'," ténin, itërin Quisosori.

⁹Ina quëran Quirosarin'pa' quëpaantarin. Yosë chinotopiso pëi a'canpique huarë' quëparahuaton:

—Tëhuënychachin Yosë hui'ninquën nipatan, no'paquë niiquë'. ¹⁰Quiricanëncuë nani sha'huitërinquën:

"Yosë, anquëninënpita a'patimarinquën,
co ma'sha onpoaranhuë'.

¹¹Imirina quëran masarinëncuën ama na'pique tëranta' ya'quiamaso marëhuë'," ténin ni'ton, no'paquë niiquë' a'painenquën, itërin sopairi.

¹²—Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanëncuë pënëninpoa'. "Ama Yosë tëniquësuhuë'. Ama camaiquësuhuë'.

Ina nohuantërinsoáchin yonquicaso' ya'huërin," ténin, itërin Quisosori.

¹³Nani hua'qui' sopairi sha'huitopirinhue', co yanatërinhuë'. Napoaton patërin. "A'na tahuëri minsëapo nimara," ta'ton, pa'nin huachi.

Quisoso pënëntacaso caniaritërinso'

(Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15)

¹⁴Ina quëran Cariria parti Quisoso paantarin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, catahuarin nóya nicacaso'. Ya'ipi naporinso' nahuinin. ¹⁵Nisha nisha niyontopiso pëiquë a'china'piarin. A'chinpachina: "Ma noyacha yonquirin paya," topi.

Nasaritoquë paantarinso'

(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶Ina quëran Nasaritoquë paantarin. Inaquë so'sorin. Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontopiso pëiquë pa'nin. Nani simana inaquë pa'nin ni'ton, naporó' paantarin. Inaquë ya'conahuaton, Yosë quiricanën nontacaso marë' huanirin. ¹⁷Isaiasë pënëntërinso' quirica quëtohuachina, manin. Oporinahuaton, nontërin natanacaiso marë'.

¹⁸"Sinioro ispiritonën ya'coancantërinco ni'ton, noya catahuarinco.

Na'a piyapi'sa' co Yosë nohuitatonahuë', nosorotopi.

Napoaton Yosë acorinco noya nanan a'chinta'huaso marë'.

Sopairi minsëpirinhue', ocoiarahuë noya yonquicaiso marë'.

Somaraya nininsopita anoyatarahuë'.

Parisitapisopita nicha'ësarahue'.

¹⁹Ipora tahuëri'sa' Yosë nosoroatëncuëma', nicha'ësarinquëma huachi, ténahuë. Ina sha'hui-ca'huaso marë' acorinco," ténin Isaiasë, itërin quirica nontaton.

²⁰Quirica so'nanahuaton, niyontopiso' pëiquë catahuatona'pi quëtaantarín. Ina quëran huënsëhuachina, ya'ipi inaquë ya'huëpisopitari ni'sápi. ²¹—Tëhuënchachin iyaro'sa' iráca Isaiasë ninorincoso chachin, Yosë a'paimarinco nicha'ëca'-huanquëmaso marë', itërin Quisosori.

²²Ya'ipiya natantapi. “Ma'pítacha nitotaton, naporin paya. Nóya a'chintërinpoa!” ta'tona':

—¿Co'na iso' Cosi hui'ninhuë'? topi.

²³Ina quëran Quisosori itaantarín:

—Íráca quëran huarë' napopi: “Nitoa-noyatohuatan, quëma'ton nianoyatëquë' ni'ii,” topi. Ina pochin canpitanta' yonquirama' ténahuë. “Capinaomoquë na' cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatëran ni'quëhuarë', isëquënta' anoyatëquë' ni'ii,” itaramaco, ténin. ²⁴Ina quëran itaantarín:

—Co yanatëtomacohuë', napotëramaco.

Ni'co'. Pënëntona'pi pënëntohuachina, nisha nisha parti noya natanpi. Ninano-nëncuë ya'huëpisopitariso nipirinhue', co noya natanpihuë'. ²⁵Tëhuënchachin iráca Iniasë pënëntona'pi nanpipon, cara pi'ipi miria co pi'pian tëranta' o'naninhue'. Ya'ipi parti tanarotopi. Naporó' na'a quëyoro-no'sa' Isairroquë ya'huëpirinahuë', ²⁶co Yosëri catahuarinhuë'. A'na quëyoronso nipirinhue' Saripitaquë ya'huërin, Siton parti ya'huërinso'. Nisha sanapi niponahuë', Yosëri catahuarin. Inaquë Iniasë a'parin cosharonën ana'atacaso marë'.

²⁷Irisio pënëntona'pinta' nanpiso', na'a chana caniori maninsopita Isairro no'paquë ya'huëpirinahuë', co a'naya tëranta' anoyatërinhuë'. Namanoso' Siria piyapi niponahuë', Yosë nohuanton, anoyatërin. A'naroáchin canio inquirin, ténin Quisoso.

²⁸Ina natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' chiniquën no'huitopi. ²⁹Manorahuatona', ninano quëran quëpapi. Ina yonsanquë tahuan ya'huërin. Inatohua' quëpapi të'yatacaiso marë'. ³⁰Yatë'yatopirinhue',

Quisososo' huancánachin paaton, noya cha'ërin.

Sopai a'parinso'

(*Marcos 1.21-28*)

³¹Ina quëran Cariria parti paantarín. Capinaomoquë paaton, chinoto tahuëri a'chiantarin. ³²Chiniquën nanantona'pi pochin a'chinarin ni'ton, natanahuatona', pa'yanpi. “Ma noyacha a'chintërinpoa paya,” topi.

³³Niyontopiso pëiquë chachin a'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiniquën nontërin. Sopairi chachin ichinonin.

³⁴—¿Tananpitocoi! ¿Ma'ta' onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? Nohuitërainquën. Quëmaso' Quisostonquën, Nasaritoquë ya'huëran. Yosë quëran o'maton, noya noya ninan, itërin.

³⁵Itohuachina, Quisosori itërin:

—¿Ta'tëquë! Iso quëmapi quëran pipimiatëquë', itërin.

Sopaiso' quëmapi no'paquë të'yatahuaton, pipirin. Co manta' onpotërinhuë'.

³⁶Ya'ipi piyapi'sa' nicatona', pa'yanpi.

—¿Ma'pítacha Quisoso nitotërin paya! Chiniquën nanantaton, sopairo'sa' ocoirin. Camaihuachina pipipi, nitopi.

³⁷Quisoso naporinso', ya'ipi parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'

(*Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31*)

³⁸Ina quëran niyontopiso pëi quëran pipirahuaton, Simon pëinëncuë pa'nin. Simon a'shatën chiniquën saporin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. “A'shacha chiniquën saporin ta'a. Quëmari anoyatëquë' topirahuë',” itopi. ³⁹Inaquë paaparahuaton, sapo a'naroáchin inquitërin. Noyatërin huachi.

Nani noyatahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34)

⁴⁰I'huanahuanquë pi'i yaya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' nisha nisha caniori maninsopita Quisoso quëshipi. Napohuachinara, a'naya a'naya sël'huarahuatón, ya'ipiya anoyatërin. ⁴¹Sopairi ya'coancantërinso'pitanta' quëntapi. Quisosori nontohuachina, sopairo'sa' pipipi. Yapi-pihuachina', chiniquën nontapi.

—Quëmaso' Yosë hui'ninquën, itopi. Yosëri a'paimarinso' nitotatona', napotopi. Napoaton Quisosori itapon: “Ta'tëquë'. Ama insonta' sha'huitëquësohuë',” itohuachina, ta'topi huachi.

Nisha nisha parti a'chininso'

(Marcos 1.35-39)

⁴²Tahuëririnquë tashiramiachin Quisoso huënsërahuatón, pa'nin. Ninano quëran pipirahuatón, co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'pirinhuë'. Na'a piyapi'sa' ina yonípona' pa'pi. Quënanahuatona', “Ama paquësohuë'. Isëquë ya'huaton, a'chintocoi,” itopirinahuë', co nohuantërinhuë'.

⁴³—Nisha nisha ninanoro'saquë paca'huaso' ya'huërin. Inaquënta' Yosë nanamën a'chinchin hua'anëntërinquë ya'coina'. Ina marë' Yosë a'paimarinco, itërin.

⁴⁴Ina quëran ya'ipi cotioro'sa' ya'huërin parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë a'chinarin.

Sami macacaiso marë'
Quisosori catahuarinso'

(Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

5 ¹Ina quëran Quisoso Quinisariti sono' yonsanquë a'chinarin. Na'a piyapi'sa' yamorapi. Yosë nanamën natanacaiso marë' huë'pi. Chiniquën ya'quëëtopi. ²Napotohuachinara, cato' poti ni'nin, yonsanquë

oshipiso'. Hua'anënpitaso' nonshirahuatona', ritinëna pa'moapi. ³A'na potiso' Simonquën. Inaquë ya'conahuaton, “Amasha paquë',” itërin. Itohuachina, amasha pa'nin. Inaquë huënsërahuatón, piyapi'sa' a'chintaantarin. ⁴Nani a'chinpachina, Simon itapon:

—Huëquë' iyasha, amasha anpoquë pa'ahua'. Inaquë ritinëna të'yatoco' sami macamaquëma', itërin.

⁵—Capa sami Maistro. Ya'ipi tashi' të'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. Nipirinhaüë', quëma sha'huitëranco ni'quëhuarë', naquëranchin të'yatanta'i, itërin Simoni.

⁶Ina quëran të'yatohuachinara, notohuaro' sami mapi. Hua'huayatërahuë' ni'ton, riti yaoquirin. ⁷Amiconënpita a'na potiquë ya'huërinso' imirin quëran anquitérin huëcatona' catahuacaiso marë'. Napotohuachinara, huë'pi. Cato' potiquë chachin sami amëntatopi. Napohuachinara, yayancominapipi. ⁸⁻⁹Ina nápo' sami ma'ton, Simon Pitro pa'yanin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itërin:

—|Ma'pítacha Siniro nanitaparan paya! Caso' oshahuanco ni'to, co ya'cariancoso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁰Amiconënpitanta' pa'yanpi, Santiaco, Coansha inapita itopiso'. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Ina quëran Simon nontaton, Quisosori itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Nani catahuanquën sami macamaso'. Ipora quëran huarëso nipirinhaüë', catahuanquën piyapi'sa' macamaso marë'. Inapitanta' imainacoso marë' masaran, itërin.

¹¹Ina quëran nonshirahuatona', ma'shanënapita patahuatona', Quisoso imapi huachi.

Chana caniori maninso'

(Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)

¹²Ina quëran a'na ninanoquë paan-tapi. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin,

chana caniori maninso'. Noshinën noyá pëlyatërin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatan Sinioro, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin.

¹³Quisosori sè'huarahuaton, itapon:

—Nohuantërahuë mini. Apiramiáchin anoyataranquën, itërin.

Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin.

¹⁴—Ama iyasha piyapi'sa' sha'huitëquë-sohuë'. Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'in-quën. Naporahuaton, ofrenda Moisésë camaitërinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin.

¹⁵Napotopirinhue', ya'ipi parti nahuinin. Ina quëran hua'huayatërahuë' piyapi'sa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Cania'piro'santa' huë'pi anoyatacaso marë'. ¹⁶Quisososo nipirinhue', apira apira piyapi'sa' patërin. Co piyapi ya'huë-rinquëhuë' pa'nin Yosë nontacaso marë'.

Apia anoyatërinso'

(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)

¹⁷A'na tahuëri Quisoso a'chinaso', parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' inaquë chachin huënsëapi. Inapitaso nisha nisha ninano quëran huë'pi. Cariria parti quëran, Cotia parti quëran, Quirosarin quëran, ina quëranpita huë'pi. Nani a'chintohuachina, cania'piro'sa' anoyatërin. Yosëri catahuarin ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¹⁸Ina quëran catapini quëmapi'sa huëcatona', apia pë'sara'huaya pochin nininquë quëpi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuëánin. Quisoso ya'huëarinquë yapo'mopirinhue'. ¹⁹Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' ya'sopi ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Napoaton pëi' nanpëtahuatona', a'canpiso' pi'pian o'quirahuatona',

pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Huancanachin Quisoso pirayan acomapi. ²⁰“Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, Quisosori apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën, itërin.

²¹Ina natanahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita yonquipi. “¿Ma quëmapi'ta' isoso'? Yosë yaya'huëretërin. Co insonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëichin nanitërinso',” topi yonquiatona'.

²²Topinan yonquiarapirinhue', inaora yonquinën quëran Quisoso nitotërin.

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco? ²³Canpitaso naporama': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huanirahuaton, noya paquë', itacasonta' co nanitaparëhuahuë',” tënama'. ²⁴Caso nipirinhue', Yosë quëran quëmapi'co ni'to, nanan quë-tërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, tënin.

Ina quëran apia itantapon:

—Huaniquë', apia'hua. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huëranquë paquë', itërin.

²⁵Itohuachina, a'naroáchin huanirin. Ya'ipi piyapi'sari ni'pi. “¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!” tënin. Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huërinquë pa'nin. ²⁶Ina nicatona' piyapi'saso' pa'yanpi.

—Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya. Ma'pítacha ipora ni'nëhua paya, nitopi.

Nihuii Quisoso imarinso'

(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)

²⁷Ina quëran Quisoso paantarahuaton, a'na quëmapi quënanconin, Nihui itopiso'. (Inachachin Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patona'pi inaso'. Coriqui ma'patërinquë huënsëarin.

—Huëquë! iyasha imaco, itërin.

²⁸Napotohuachina, a'naroáchin huanirin. Ma'shanënpita patahuaton, Quisoso imarin.

²⁹Ina quëran na'a amiconënpita amatërin pëinënquë coshatacaiso marë!. Quisoso nohuitacaiso marë! amatërin. Na'a copirno marë! coriqui ma'patona'piro'santa' huë'pi. ³⁰Ca'tano'sa' inaquë ni'sahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari no'huipi. No'huitiona' itapona':

—¿Onpoatomata' oshahuano'sarë'-quëma' coshatarama', o'opatarama', naporama'? Coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë! nipirinahuë!, inapitarë'quëma' coshatarama', itopi.

³¹Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tëhuënhachin nohuantërinaco imainacoso!. Ni'co!. Cania'piro'sa' notoro nohuantopi. “Co caniorahuë!,” topatëra, co notoro nohuantërhüë!. ³²Oshahuano'sa' pënëna'huaso marë! o'marahuë. “Co noyahuë! yonquiramasopita naniantatoma!, Yosë tahuë-rëtantaco!,” itërahuë. A'napitaso!: “Quiyaso' noyaco!,” topiso marë! co na'con a'chintërahuë!, itërin.

Nasha nanan a'chininso'

(Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22)

³³Ina quëran piyapi'sari itaantapi:

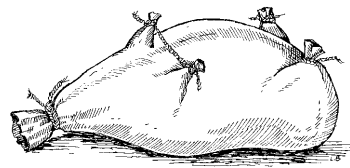
—Coansa imarinsopitaso!, co coshatatonaraihuë! Yosë nontapi. Parisio imarinsopitanta!, inapochachin nipi. Quëma imarinënsopitaso nipirinhuë!, noya coshatapi, o'osapi, naporapi, itopi.

³⁴—Ca ya'huarahuë ni'ton, co sëtopi huë!. Ni'co!. Quëmapi sa'acaso marë! piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachina!, noya coshatopi. ³⁵A'na tahuëriso nipirinhuë! inimiconënpitari huëcatona!, sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina!, co huachi

coshatacaiso! yonquiatonahuë! sëtapi. Inapochachin canta! mapachinaco, imarincosopita sëtapona!. Sëtatona! co huachi coshatacaiso! yonquiatonahuë!, Yosë nontápona!, tënin.

³⁶Ina quëran pënënto nanan a'chin-taantarin.

—Ni'co!. A'moramaso irácaya nininso! noshatohuachina, co nasha a'morëso yanorëhuë! pa'pitacaso marë!. Nasha a'morëso yanohuatëra, tapirë!. Naporahuaton, nasha në'mëtëquë pa'pithuatëra, co inashitërinhuë!. ³⁷Huino sha'moronta! yonquico!. Sha'moro! nipachina, co sha'huëtë! morsa mocaro! nininquë ta'panëhuë!. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoitohuachina, huino chinarië!. Morsanta! tapirë!. ³⁸Sha'moro! huinoso! nasha morsaquë ta'panë!. Huino, morsanta! noya nisarin. ³⁹Huino hua'qui' acopiso! o'opachinara, co nasha nipiso! nayapihuë!. “Hua'qui' acopiso! noya noya,” topi, itërin Quisosori.

Chinoto tahuëri naporinso'

(Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

6 ¹A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë! pa'sarin. Tricoro! pëntontapona pochin, ca'tano'sanënpita a'naya a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona!, caraapi. ²Parisioro'sari ni'sahuatona!, itopi:

—¿Onpoatomata' chinoto tahuëri nipirinhuë! tricoraya i'shorayarama'? Co ipora tahuëri sacatacasohuë! nipirinhuë!. ¿Onpoatomata' Moisésë pënëntërinso! co natëramahuë!? itopi.

³⁻⁴Itohuachinara, Quisosori itërin:
—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, Yosë pëinënquë ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanapi ni'ton, quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirihuë', Tapiso' ca'nin, itërin.

⁵Ina quëran itantarin:
—Yosë quëran quëmapiço ni'to, chiníquën nanantërahuë. Ma'sona chinoto tahuëri noya nicacaso' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'

(Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶Ina quëran chinoto tahuëri nanian-tahuachina, niyontonpiso pëiquë paantahuaton, Yosë nanamën a'chiantarin. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin. Inchinan imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' sël'quëtacaso'. ⁷“Chinoto tahuëri nipirihuë', Quisosori anoyatapon nimara,” ta'tona', cotio maestro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sápi sha'huirapicaiso marë'. ⁸Topinan yonquiarapirinahuë', Quisosori ninorin. Napoaton apia itërin:

—Huë'sahuaton huancánachin huaniquë', itërin.

Napotohuachina, huanirahuaton, inaquë pa'nin. ⁹Inaquë huanihuachina, Quisosori cotio maestro'sa', parisioro'sa', inapita itërin:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Ahuëtacaso', tëpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpitohuatoso', co nosoroarahuë'. Napoaton anoyatacaso' ya'huërin, tënahuë caso'. ¿Ma'ta' canpitaso' tënama'? itërin Quisosori.

¹⁰Napotopirihuë', co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya ni'sarin quëran apia itërin:

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton, ihuëhuachina, a'naroáchin noyatërin. ¹¹Ina

marë' ni'sapisopitari chiníquën no'huitona', inahuara capini ninontopi onporahuaton-sona Quisoso ma'sha onpotacaiso'.

Shonca cato'

ca'tano'sanënpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹²Ina quëran Quisoso a'na motopia' huaquë paantarin Yosë nontacaso marë'. Ya'ipi tashi' Yosë nontárin. ¹³Tahuërihuachina, imarinsopita përarin. Huë'pachinara, shonca cato' acorin na'con na'con a'chintacaso marë'. “A'chinacaso marë' a'parahuësopita itaranquëma',” itërin. ¹⁴A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. Iionta' acorin, Antërisë itopiso'. Santiaco, Coansha, Pinipi, Partoromi, ¹⁵Matio, Tomasë, inapitanta' acorin. A'na Santiacanta' acorin. Arpio hui'nin inaso'. A'nanta' Simon itopi. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirihuë', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁶Ina quëran cato' Cotasë acorin. A'naso' Santiaco hui'nin. A'nanta' Cotasë Iscarioti. Inanta' Quisosori acopirihuë', a'na tahuëri sha'huirapiapon. Inapita Quisosori acorin ca'tanacaiso marë'.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'

(Mateo 4.23-25)

¹⁷Inapitarë' nohuaraimarahuaton, pastoquë huanirin. Na'a imarinsopita inaquë ya'huapi. Notohuaro' piyapi'santa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huë'pi. Marë yonsan quëraonta' huë'pi. Tiro, Siton, inapita ya'cariya ya'huëpisopitanta' huëcatona', noya natanpi. Cania'piro'santa' quëpi anoyatacaso marë'.

¹⁸A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, parisitápirinahuë', inapitanta' anoyatërin. ¹⁹Ya'ipiya Quisoso sël'huacaiso' nohuantopi. Sël'huahuachinara, ina nohuanton, a'naroáchin noyatopi.

Noya cancantopisopita

(Mateo 5.1-12)

²⁰Ina quëran ca'tano'sanënpita notëë-
rahuaton, a'chintërin:

“Canpitaso' co na'a ma'sha ya'huë-
topirinquëmahüé!, Yosë noya ni'sa-
rinquëma!. Catahuarinquëma' noya
cancantacamaso!. Hua'anëntërinquë
chachin aya'conarinquëma!.

²¹Iporaso' tanapomarahüé!, Yosë'pa'
co onporonta' tanararamahüé!. Sano
cancantarama!.

Isoro'paquë na'nëpiramahüé!, inapa-
quëso' capa cancantarama!.

²²Yosë quëran quëmapico ni'to, imara-
maco. Imaramacoso marë' a'naquën
no'huiarinëinquëma!. Co huachi quë-
yarinëinquëmahüé!. Pinosarinëinquëma!.
Nonpinapiarinëinquëma!. Napotopirinë-
quëmahüé!, ama sëtocosohüé!. Ina marë'
Yosë noya ni'sarinquëma ni'ton, nóya
cancantoco!. ²³Íráca Yosë piyapinënpita
pënëntohuachinara, shimashonëmapitari
inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita
no'huihuachinëinquëma!, noya cancanta-
toco!. Parisitëramaso marë' Yosë'pa'
na'con canarama!. Ina yonquiatoma!,
capa cancantoco!.

²⁴A'naquëmaso' nani ma'sha ya'huëto-
pirinquëmahüé!, ¡ma'huantacha nisarama
paya! 'Noya cantarëhua!', topirama-
hüé!, Yosëso' co noya ni'sarinquëmahüé!.

²⁵Iporaso' noya coshatapiramahüé!,
¡ma'huantacha nisarama paya! A'na
tahuëriso' co manta' ya'huëtarinquë-
mahüé!.

Iporaso' capa cancantapiramahüé!,
¡ma'huantacha nisarama paya! A'na
tahuëriso' sëtatoma!, na'nëarama!.

²⁶Noyasáchin nontinëinquëmaso' pa'yato-
huatama!, ¡ma'huantacha nisarama paya!
Íráca nonpin nanan pënëntona'piro'sa
pënëntohuachinara, shimashonëmapitari

pa'yatopi. Inapochachin iporanta' a'na-
quëma' niantarama!. Yosëso nipirinhüé'
ana'intarinquëma!,” itërin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërin

(Mateo 5.38-48; 7.12)

²⁷Ina quëran itaantarín:

“Carinquëma' iyaro'sa!, pënëinquëma'
natanco. Ya'ipi piyapi'sa' nosorocaso'
ya'huërin, ténahuë. Inimiconëmapitanta'
nosoroco!. No'huipirinëinquëmaonta!, ama
i'huëretocosohüé!. Catahuaco!. ²⁸Pino-
pirinëinquëmaonta!, noya nontoco!. Co
quë'yapirinëinquëmaonta!, ama no'hui-
cosohüé!. Yosë nontoco' inahuanta' cata-
huain. ²⁹Panpirayahuachinquën, ama
manta' i'huëretëquësohüé!. Naquëran-
chin panpíantahuachinquën, co naporó
tërantá' no'huicaso' ya'huërinhuë!.
A'moranso' matohuachinquën, tanan-
pitëquë' quëpa'in. Aipi a'moransonta
quëpatohuachinquën, ama no'huiquë-
sohüé!. ³⁰'Ma'sha quëtoco,' itohuachin-
quën, ama apiraquësohüé!. Quëpatohua-
chinquën, ama ma'pataantaquësohüé!.

³¹Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpita
nohuantërama' a'napita nosoro'inquë-
maso!. Napoaton canpita nohuantëra-
maso chachin a'napitanta' nosoroco!.
Ninosoroatoma!, nicatahuaco!.

³²Amiconëmapitaráchin nosorohua-
tama!, co noya noya nisaramahüé!. Osha-
huano'sa tërantá' inahua capini ninoso-
ropi. ³³Noya nontërinquëmasopitaráchin
catahuahuatama!, co noya noya
nisaramahüé!. Oshahuano'sa tërantá'
inahua capini nicatahuapi. ³⁴No'tëquën
pahuëretëpisopitarachin coriqui a'nan-
patama!, co noya noya nisaramahüé!.
Oshahuano'sa tërantá' inahua capini
nia'nanpi. 'Oshaquëran niquëtanta'a,'
ta'tona!, nia'nanpi. ³⁵Canpitaso nipi-
rinhuë' inimiconëmanta' nosoroco!.

Inapitanta' catahuaco'. Piyapi'sa' pahuan-tohuachina', coriqui a'nanco'. 'Co i'huë-rëtaconcohuë' nimara,' tapomarahüenta', a'nanco'. Ina pochin nipatama', Yosë'pa' na'con canaarama'. Yosë pochachin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin. Oshahuano'-santa' nosororin. Co 'Yosparinquën,' itopirinuë', catahuarin. ³⁶Tata Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Inapochachin canpitanta' a'napita nosoroco'," itërin.

Nocantopisopita pënëinso'

(Mateo 7.1-5)

³⁷Ina quëran itaantarin:

"Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuë'. 'Caso' noya piyapico. Paso' piyapi co noyahuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin,' topi a'naquën. Ama ina pochin noncosohuë', Yosë ana'intochinquëma'. A'napita pinotoma' sha'huirapihuatama', Yosënta' inapochachin sha'huirapitëinquëma', ana'intarinquëma'. A'napita ma'sha onpotohuachinquëma', nanan anoyatoco'. Canpitanta' oshanëma' Yosë inquichinquëma'. ³⁸Ama a'napita apiratocosohuë'. Ma'sha quëtoco'. Ina marë' canpitanta' Yosë acanaarinquëma'. Co manta' nonpintarinquëmahuë'. Piyapi'sa' nosoroatoma' catahuahuatama', Yosënta' na'con na'con catahuarinquëma'. Apirahuatama', canpitanta' co Yosë catahuarinquëmahuë'," tënin.

³⁹Ina quëran pënënto nanan sha'huitërin yonquicaiso marë': "Somaraya nipachina, co nanitërinhuë' a'na somaraya nininso' quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninquë anochitonahuë'. ⁴⁰Maistroso' noya noya nitotaton, a'napita a'chintërin. Natanpisopitaso' co na'con na'con nitotopihuë'. Nani ya'ipi a'chintohuachina, maiströnëna pochin nisapi.

⁴¹⁻⁴²Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin

ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninan ni'ton, narasëratë' nani noyá ya'copirayarinquëso pochin nipiranhuë', naporan. Napoaton 'carinquën noya nica-tëinquën mo'shi ocoichinquën,' co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuatan, nonpian. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huarë' nanitaran iyaparin mo'shi ocoitacaso'," itërin.

Nara pochin nininso'

(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

⁴³Ina quëran itantarin:

"Nara co noyahuë' nipachina, napoonin nitërin. Noya naraso nipirinuë' noya nitërin. ⁴⁴Nitërin quëran nara nohuitëre'. So'huanpiso' co misëra nitërinhuë'. Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'. ⁴⁵Inapochachin piyapi'sa' nipi. Noya yonquihuachinara, noya nipi. Co noyahuë' yonquihuachinara, co noyahuë' nipi. Ma'sona yonquihuachinara, ina chachin nonpi," itërin.

Cato' pëirinso'

(Mateo 7.24-27)

⁴⁶Ina quëran itantarin:

"A'naquëma' 'Siniro, Siniro,' itopomaracohuë', ¿onpoatonta' co natëramacohuë'? ⁴⁷Na'aquëma' natanamacoso marë' huë'nama'. Natëhuatamacoco, a'na quëmapi pochin nisarama'. ⁴⁸Inaso', natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaquë yonirin. Na'pitë' quënanahuaton, na'pitëquë chachin natëricho quëran pëirin. Pamatohuachina, opotopirinuë', co anotërinhuë'. Chini' niponahuë', co yatë'yatërinhuë'. ⁴⁹A'naquëno nipirinuë' yapëihuachina, co noya yonquirinuë'. 'Inotëquë tëranta' pëi'i,' ta'ton, inaquë pëirin. Ina quëran pamatohuachina, chiniiri a'naroáchin të'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin. Inapochachin topinan natanpatamacoco, co natëhuatamacohuë', co cha'ësaramahuë'," itërin.

Capitan piyapinën anoyatërinso'

(Mateo 8.5-13)

7 ¹Piyapi'sa' a'chintahuaton, Quisoso Capinaomoquë pa'nin. ²Inaquë a'na Noma capitan ya'huërin. A'na piyapinën chiniquën canioton, yachiminin. Hua'anëni noya nosororin. ³Quisoso canquirinso' natantahuaton, cotio ansiano'sa' amatërin. "Paatoma', Quisoso sha'huitonco' huë'in piyapinëhuë anoyachinco," itahuaton, a'parin. ⁴⁻⁵Inapitaso Quisosoquë canconahuatona', itapona': —Paso' capitan amatërinquën. Inaso' nisha piyapi niponahuë', nóya quëmapi. Nosororinpoa'. Inaora coriquinën quëran niyontona'huaiso pëi'ninin Yosë yonquica'huaiso marë'. Napoaton huëquë' piyapinën anoyatëquë', chiminpachin, itopi.

⁶⁻⁷Ina natanahuaton, inapitarë' pa'nin. Capitan pëinënquë ya'caritërahuaso', amiconënpitari nacapipi. Capitani a'parin Quisoso nontacaiso marë'. "Capitan nanan a'patërinquënso' sha'huichinquën. Naporin: 'Caso' Sinioro nontaponquën yapa'pirahuë'. Tapanato, co pa'nahuë'. Co caso' quëma pochin noyacoahuë'. Co pëinëhuëquë tëranta' ya'conamaso' ya'huërinhuë'. Topinan camaiquë' piyapinëhuë noyachin. ⁸Canta' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco n'ito, sontaro'sa' camaihuatëra, natërinaco. "Paco'," itohuatëra, pa'pi. "Huëco'," itohuatëra, huë'pi. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. "Sacatoco'," itohuatëra, sacatopi. Napoaton natëranquën,' tënin capitan," itiipi.

⁹Quisoso natanahuaton, pa'yatërin. Ina quëran tahuërëtahuaton, piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noya ina quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', isirairo'sa quëran noya noya natërinco. Napoaton

ca nohuanto, apiramiachin piyapinën noyatarin, tënin.

¹⁰Napotohuachina, capitan amico-nënpita ayancoantapi. Cania'pi nani noyatërin quënanconpi huachi.

Hui'napi ananpitaantarinso'

¹¹Ina quëran Quisoso Nainquë ca'tano'sanënpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. ¹²Ninano ya'coanaquë ya'caritërahuaso', na'a ya'huëhuano'sa nacapipi. Chimipi pa'pitacaiso marë' quësapi. Hui'napi niponahuë', a'shin ayananpirin. A'shini imasarin. Inaíchín hua'huin nipirinhüë', chiminin. So'ionta' iráca ayarin ni'ton, sa'ahua paiya inaso'. ¹³Ina quënanahuaton, Quisosori nosororin.

—Ama imoya na'nëquësohuë', itërin.

¹⁴Napotahuaton, chimipi acopiquë sé'huaconin. Së'huarahuachina, quëparapisopita huanipi. Napohuachina, chimipi itapon:

—Huënsëquë' apia'hua, itërin.

¹⁵Napotohuachina, nantiantarahuatón huënsërin. Ina quëran nonsarin. Quisosori a'shin itapon: "Ya'huëranquë imoya quëpaantaquë," itërin. ¹⁶Ina nicatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Ma noya quëmapi a'patimarinpoa' pëinëinpoaso marë'. Nani ma'sha nani-taparin, topi.

Ina quëran taantapi:

—Yosë co nantiantërinpoahuë'. Catahuarinpoa huachi, topi.

¹⁷Ananpitaantarinso' ya'ipi Cotia parti nahuinin. Ya'ipiya natantopi.

Coansha Paotistari a'parinsopita

(Mateo 11.2-19)

¹⁸⁻¹⁹Coansha imarinsopitaso', Quisoso naporinso' sha'huitonpi. Inaso' natanahuaton, yonquíarin. "Quisososos' Yosëri a'paimarinso' nimara. ¿Pahuanarin

o'macaso' nica?" ta'ton, cato' imarinso-pita a'parin Quisoso natanacaiso marë'.

²⁰Paatona quënanconpachinara, itapona': —Coansha Paotista a'pairincoi natanahuainquënso marë'. ¿Quëmaso' Cristonquën? ¿Pahuanarin inaso' o'macaso' nica? Co nitotëraihuë'. Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itiipi.

²¹Naporo chachin na'a cania'piro'sa' ya'huapi, nisha nisha caniori maninso-pita. Quisosori a'naroáchin anoyatërin. Sopairo'sari ahua'yantërinso-pitanta' huë'pachinara, sopairo'sa' a'patërin. Naporahuaton, ina nohuanton, somaraya nininsopitanta' ni'topi.

²²—Ni'co' iyaro'sa'. Ca nohuanto, somaraya nininsopita ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatërahuë'. Noya iratopi. Chana caniori maninso-pitanta' anoyatërahuë'. Në'huëro'santa' në'huëpiso' inquitërahuë'. Chiminpisopita ananpitaantarahuë'. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosë nohuitatonaraihuë' nosorotá-pirinahuë', noya nanan a'chintarahuë'. Ya'ipi nani ni'nama', nani natanama'. Paatoma', Coansha sha'huitonco' no'tëquën nitochin. ²³Ya'ipi cancanëma quëran natëhuatamaco, noya cancantarama'. Co nisha nisha yonquiamacoso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

²⁴Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi. Nani paantahuachinara, Quisoso a'chiantarin. “Coansha yonquiato a'chinchinquëma'. I'hua inotëro parti ina nicapoma' pa'patamara, inaso Yosë marë chiníquën huanirin quënanconama'. Co piquira ihuani onorinso pochin niconinhuë'. ²⁵Co inaso ma'huano'sa pochin noyápiachin a'morinhuë'. Noyápiachin a'mopisopita, capa cancantacaisoráchin cancantopisopita, inapitaso' copirno pëiro'saquë ya'huëpi. Coanshaso nipirinhuë' co ina pochin nininhuë'. ²⁶Pënëntërinso' natanacaso marë'

pa'nama'. Coansha tëhuëenchachin nóya pënëntërin. Co topinan quëran pënëntërinhuë'. Yosëri chachin a'parin pënëntacaso marë'. ²⁷Iraca quiricanënuë ninorin:

‘Co'huara a'pamayátërasënuënhuë', comisionëhuë a'pararahuë.

Paaton, pënëntapon noya natanainënuënsó marë', itërin Yosëri hui'nin nontaton.

Coansha ninoton, naporin. ²⁸Iraca quëran huarë' na'a piyapi'sa' pënëntopirinahuë', Coanshaso' noya noya pënëntërin. Inaso noya pënëntopirinhuë', inso tëranta' imapachinaco, ina quëran noya noya nisarín. Yosë hua'anëntërinquë chachin ya'conarin, tënahué,” itërin.

²⁹Nani na'a piyapi'sari Coansha noya natanpi. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' “Yosë noninso' no'tëquën pënëninpoa',” ta'tona', aporihuanpi. ³⁰Parisioro'saso nipirinhuë', co nohuantopihuë' Yosë nanamën natëcaiso'. Coansha no'tëquën pënëntopirinhuë', topinan quëran natanpi. Napoaton co aporihuanpihuë'. Cotio maistro'sarinta' co yanatëpihuë'.

³¹Naquëranchin Quisoso taantarín: “Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonquiipi. ¿Ma pochinta' niconpi? ³²Hua'huaro'sa pochin cancantopi, tënahué. Hua'huaro'sa' cachiquë ya'nipihuachinara, a'naquën taponá: ‘Huëco' pita pochin nicatëhua' ya'nipiahua', ta'tona', quinato-pirinahuë', co a'napitaso' nohuantopihuë' nansacaiso'. Ina quëran tantapona': ‘Inta nipachin, huëco', chimipi pa'pitopiso pochin nicatëhua' ya'nipiahua', nitantapi. A'naquën sëtatona' na'nërápirinahuë', co a'napitaso' nohuantopihuë' na'nëcaiso'.

³³Inapochachin ipora nisha nisha yonquirama'. Coansha Paotistaso' huëcapon, co aquëtë' cosharo' yonquirinhuë'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhuë'. Napopirinhuë', ‘Sopai nohuanton, naporin,

toconama'. ³⁴Ina quëran caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, coshatërahuë, o'orahuë. Ina marë' pinoramaco. 'Quisoso coshatárin. O'opatárin. Oshahuano'-sarë' nipayarin,' toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. ³⁵A'naquënso nipirinhüë', noya yonquiatona', Yosë natëapi. Pënëntërahuëso' natanahuatona', no'tëquën yonquiapi huachi," ténin Quisoso.

**Sanapi co noyahuë'
yonquirinsopita naniantërinso'**

³⁶Ina quëran a'na parisio quëmapiri Quisoso amatërin. "Pëinëhuëquë huëquë' coshatahua'," itërin. Itohuachina, pa'nin. Pëinënhüë ya'conconahuaton, misaquë huënsëconin. ³⁷A'na sanapi natantahuaton, inaquë huë'nin. Inaso' oshahuana'pi itopiso'. Pimo hua'sai' potiria'huaquë quënin. ³⁸Quisoso

ya'yoranconahuaton, oshanën marë' sëtaton na'nërin. Na'nëhuachina, na'nëinën quëran Quisoso nantëquën shipitërin. Ainën quëran amirantërahuaton, apinorantërin. Ina quëran pimo hua'saiquë pashirantëtërin. ³⁹Ina ni'sahuaton, pëi' hua'anëni co noyahuë' ni'nin. Inaora yonquinën quëran yonquirarin. "Quisoso pënëntona'pi naporini, iso sanapi nohuichitonhuë'. Oshahuan ni'ton, co së'huacaso' nohuanchitonhuë'," ténin yonquiaton. ⁴⁰Yonquirinso' nitotaton, Quisosori itërin:

—Iya Simon, pi'pian yasha'huitëranquën, itërin.

—Inta Maistro sha'huitoco, itërin inarinta.

⁴¹—Cato' quëmapi ya'huëpirinhüë'. Cato chachin patron nihiupi. A'naso' a'natëräpo pasa tahuëri canarëso'

nihuitërin. A'nanta' a'natérapo shonca tahuëri canarësoíchin nihuitërin. ⁴²Capa coriqui pahuëretacaso' ni'ton, cato chachin nihuitopiso' ayatërin. Topinan ayatërin. ¿Insoarita' patronën na'con na'con nosoroarin? ¿Ma'ta' quëma yonquiran? itërin Quisosori.

⁴³—Na'con na'con ayatërinsoari na'con na'con nosoroarin, topirahuë', tënin.

—Ina mini. No'tëquën yonquiran, tënin.

⁴⁴Ina toshuaton, sanapi tahuëretahuaton, Simon itërin:

—Iso sanapi ni'quë'. Quëma pëinënquë ya'conpirahuë', co inachintërehuaso' ninanhuë'. Co i'sha tëranta' quëtërancohuë' nipa'morantëcaso marë'. Iso sanapiso nipirihuë' na'nëinën quëran pa'morantërinco. Ainën quëran amirantërinco.

⁴⁵Canquipirahuë', co apinorancohuë'. Iso sanapiso nipirihuë' apinorantërinco. ⁴⁶Ni'toro'sa' huë'pachina, noya hua'saiquë pashimototacaso' ya'huëpirinhuë', quëmaso' co pashimototërancohuë'. Iso sanapiso nipirihuë' nóya nicatonco, pimo hua'saiquë pashirantëtinco. ⁴⁷Tëhuëinchachin na'con oshahuanpirinhuë', oshanën inquitarahüë. Napoaton na'con na'con nosororinco, tënahüë. A'naquënso nipirihuë', “Co aquëtë' oshahuanahuë'” ta'tona', co onpopinchin nosororinacohüë', tënin.

⁴⁸Ina quëran sanapi itapon:

—Oshanën imoya inquitëranquën huachi, itërin.

⁴⁹A'napitaso' natanahuatona', ninon-topi.

—¿Ma quëmapita' isoso'? ¿Oshanëna quëran huarë' inquitacaso' nanitërin ti? nitopi.

⁵⁰Quisososo nipirihuë' sanapi itantapon:

—Natëranco ni'ton, Yosë nicha'ërinquën. Noya paquë huachi, itërin.

Sanapi'sa' Quisoso catahuapiso'

8 ¹Ina quëran nisha nisha ninanoquë Quisoso pa'nin a'chinapon. A'naquën pancana, a'naquën co pancanayahuë' niponahuë', inaquënta' paaton, noya nanan a'chinarin. “Yosë yahua'anëntërinquëma'” itëra'piarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitari imasapi. ²A'naquën sanapi'santa' imasapi, canio quëran anoyatërinsoyita. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantohuachinara hua'yantopirinahuë', nani anoyatërin. A'naso' Maria Mactarina itopi. Canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', Quisosori inquitërin. ³Coananta' imarin. Cosa sa'in inaso'. So'ins'o ya'ipi Irotisë ma'shanënpita a'pairin. Sosananta' imarin. Inapita imatona', inahuara coriquinëna quëran cosharo' pa'anpi Quisoso, ca'tano'sanënpita, inapita coshatacaiso marë'.

Sha'tona'pi pochin nininso'

(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

⁴Nisha nisha ninano quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Notohuaro' niyontonpachinara, pënënto nanan sha'huitërin.

⁵—A'na quëmapa' sha'tapon pa'nin. Tricoraya iminquë pa'sarayarin papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën iraquë huarë' anotërin. Inaquë piyapi'sa' iratona', i'natopi. Inairaro'santa' huë'sahuatona', pë'yaquipi. ⁶A'naquën ya'pirinso' na'piroquë anotërin. Inaquë papotopirinhuë', shimënshin no'pa' ni'ton, ahuirin. ⁷A'naquëonta' nahuanoquë anotërin. Inaquë papotopirinhuë', nahuano'santa' papotërin. A'shinahuatona, imotërin. Napoaton co nitërinhuë'.

⁸A'naquënso nipirihuë' noyaro'paquë anotërin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitaton, pasa, pasa nitërin, itërin.

Ina quëran taantarín: —Huëratë-huanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

⁹Napotohuachina, ca'tano'sanënpitari itapona': "Achin Maistro naporanso', co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi. ¹⁰"Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Canpitaso nipirinhuë' ya'ipiya a'chinchinquëma' Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë'. A'napitaso nipirinhuë' co ya'ipiya a'chintarahuë'. Pënënto nananquësáchin a'chintarahuë' ni'ton, natanaponarahuë', co nitotapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponarahuë', co yonquiapihuë'," itërin.

Tricoraya tapon naporinso'

(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

¹¹Ina quëran itaantarín: "Achin naporahuëso' iyaro'sa', a'chintanta'inquëma' nitotoco'. Yosë nanamën a'chinpatëhua', tricoraya pa'sarayapiso pochín ninëhua'. ¹²A'naquën piyapi'sa' ira pochín nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë'. Inairaro'sari huëcapairinso pochín a'naroáchin sopai huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osërëtiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. Natëpi naporini, Yosëri cancanëna' anoyachitonhuë'. ¹³A'naquëonta' na'piro pochín nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë'. Co chiníquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, Yosë a'popi. ¹⁴A'naquëonta' nahuano'sa' ya'huërinquë pochín nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë'. Isoro'paráchin yonquiatona', co nanamën yonquipihuë'. Coriquiráchin cancantopi. Nipa'yatacasoáchin

yonquirapi. Nahuano'sari imotërinso pochín ma'sharáchin yonquiatona', Yosë nanamën naniantopi. Co huachi natëpihuë'. ¹⁵A'naquën piyapi'saso nipirinhuë' noyaro'pa pochín nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', noya cancantatona', natëtopi. No'tëquën yonquiatona', natëmiatopi. Ma'sha onpoaponarahuë', co a'popihuë'. Ya'ipi cancanëna quëran imatona' noya noya nisapi," tënin.

Nanparin pochín nininso'

(Marcos 4.21-25)

¹⁶Ina quëran a'chintaantarín:

"Nanparin i'chinpihuatëra, co i'mëanaquë po'morëhuë'. Co pë'saraanaquë acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. Piyapi'sa' huë'pachinara, noya quënantopi. Inapochachin Yosë nanamën sha'huitahua' a'napitanta' nitochina'. ¹⁷Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochín ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'ipiya nitotapi.

¹⁸Napoaton noya natanco'. Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama. A'naquënso nipirinhuë', 'Nani nitotërahuë', topirinahuë', co yanatëpihuë' ni'ton, pi'pian tëranta' nitotopiso' Yosëri ananiantarin," itërin.

Quisoso quëmopinënpita

(Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35)

¹⁹Ina quëran Quisoso a'shin, iinpita, inapita huë'pi. Quisoso yanontopirinahuë', na'a piyapi'sa' yamopi ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. ²⁰Napoaton a'naquëni sha'huitërin.

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huëcatona', aipiran huaniapi. Yanontërinëinquën, itopirinahuë', Quisososo' tapon:

²¹—Yosë natëpisopita iyahuëpita pochín ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë

nanamën natëhuachina', mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41)

²²Ina quëran a'na tahuëri ca'tano'-sanënpita itapon:

—Aquëtëran pa'ahua', itërin.

Potiquë ya'conahuatona', pëntonapi. ²³⁻²⁴Quisososo' nipirinhue', huanconënuquë huë'ërarin. Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi potinën opoto opototahuaton nani yamëntaitapirinhue', ca'tano'sanënpitari pa'yanatona', ochinanpi.

—¿Maistro, Maistro, chimiitarihua'! Catahuaco'i, itopi.

Quisososo' huënsërahuaton, ihuan a'parin. Sononta' panca co'sacaitapirinhue', asanoirin. A'naroáchin copitënin.

²⁵—¿Onpoatomata' co natëramacohue'? itërin. Inapitaso nipirinhue' pa'yanatona', ninontapi.

—¿Ma quëmapi cha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantërinso'

(Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20)

²⁶Ina quëran Cariria sono' aquëtëran canconpi, Quirasa parti itopiquë.

²⁷Quisososo nonshiconpachina, a'na quëmapi nacapirin, na'a sopairo'sari ya'coancantërinso'. Ya'coancantopi ni'ton, co huachi yonquirinhue'. Hua'qui' co manta' a'morinhue'. Co huachi pëiquë ya'huërinhue'. Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huárin. ²⁸⁻²⁹Na'pochuachina catinaquë tanpaquën tonporahuatona', pa'onta' tonpotopirinhue', oshitërachinin. Sopai nohuanton, co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'antarin. Quisososo quënanahuaton, nantëntaquë isonquirahuaton,

monshorarin. Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai itërin:

—Iso quëmapi quëran pipico huachi, itërin. Ina natanahuaton, chiníquën nonin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisosonquën. Yosë hui'ninquën. Yosë marë' ama aparisitocoisohue', itërin.

³⁰—¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin.

—Na'a huaranca itërinaco'i, topi.

Hua'huayatërahuë' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, ina pochin ninihuanin.

³¹“Ama parisitopiquë a'pacoisohue',” itantapi. ³²Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Panënuquë coshatapi. “Coshiro'saquë tëranta' a'paco'i ya'coanta'ii,” itantapi. “Inta nipachin, inaquë ya'conco',” itërin.

³³Itohuachina, quëmapi quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Inaquë ya'conpachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquë niitatona', inaquë chimiitopi.

³⁴Ina ni'sahuatona', coshi a'paina'piro'saso' ta'api. Ninanoquë canconahuatona', sha'huiconpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi. ³⁵Natanahuatona', “¿ma'ta' onpocaiso'?” ta'tona', pa'pi nicapona'. Canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquipi. Iporaso' Quisososo ya'cariya huënsëarin. Nani a'moanahuaton, noya yonquirin huachi. Co huachi hua'yantërinhue'. Ina nicatona', pa'yanpi. ³⁶“Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'patahuaton, anoyatërin huachi. Co huachi hua'yantërinhue',” topi ni'pisopitari. ³⁷Natanahuatona', ya'huëhuano'saso' pa'pi të'huatopi. Të'huatona', Quisososo itopi: “A'na parti paquë,” itopi. Itohuachinara, potiquë ya'coantarin. ³⁸Yapa'pachina,

quëmapi achin hua'yantërinsoi itërin:
“Canta' imainquën, topirahuë!” itërin.

—Ama huëquësuhuë! ³⁹Ya'huëranquë paantaton, piyapi'sa' sha'huitonquë! “Yosë noyá anoyatërinco,” itëquë!, itërin Quisosori.

Napotohuachina, pa'nin. Ya'ipi nina-nonënquë sha'huitëra'piarin. “Quisoso noyá anoyatërinco,” itëra'piarin.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinsó'

(Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

⁴⁰Quisoso aquëtëran pëntoantarahuatón, na'a piyapi'sa' quënanconin. Inaquë ninarapi ni'ton, canconpachina nóya nontopi. ⁴¹Naporo' a'na cotio hua'an cairo itopiso huë'nin. Inaso' niyontonpiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaton, nantën pirayan isonquirin. “A'naroáchin Sinioro pëinëhuëquë huëquë! ⁴²Hui'nahuë yachiminarin,” itiirin. A'naíchin hui'nin ya'huëtërinso' chiníquën caniorin. Shonca cato' pi'lipitërin. Napotohuachina, inarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapí.

⁴³Paaquëya, a'na sanapiri imaquiari. Hua'qui' panca huënai' a'parárin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë!. Na'a notoro'sari nonënpirinahuë!. Ya'ipi coriqui i'quiaponahuë!, co manta' noyatërinhuë!.

⁴⁴Quisoso pinën quëran huëcatón, a'morinsó' huírotëinchin sël'huaquirin. Sël'huahuachina, a'naroáchin huënai' no'narin.

⁴⁵—¿Inta' sël'huarincó? ténin Quisoso. “Co carinquënso' sël'huaranquënhuë!” topi ya'ipiya.

—Ni'quëchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëëtäpirinëinquënhuë: “¿Inta' sël'huarincoso?” ¿tënan ti? itërin Pitrori.

⁴⁶—A'naso' natëtonco, sël'huarincó. Sël'huahuachincora, nitotërahuë. Ca nohuanto, noyatërin, ténin.

⁴⁷“Nani nitotërin,” ta'ton, sanapi huë'nin. Pa'yanaton, ropa ropatëriari. Isonquirahuaton, Quisoso itapon: “Hua'qui' caniorahuë ni'ton, sël'huaranquën Sinioro. Sël'huahuatëinquëra, a'naroáchin noyatërahuë,” ténin. Ya'ipi piyapi'sa' natanpi.

⁴⁸—Natëranco ni'ton, nani imoya anoyatëranquën. Noya paquë huachi, itërin.

⁴⁹Quisoso nonaquëya, a'na quëmapi Cairo pëinën quëran huë'nin.

—Hui'nan nani chiminin. Ama huachi Maistro apiquësuhuë!, itërin.

⁵⁰Quisososó' natanaponahuë!, itapon: —Ama iyasha pa'yanquësuhuë!. Natëco, hui'nan noyachin, itërin.

⁵¹Pëinëinquë canconahuaton, ya'conconin. Pa'pin, a'shin, Pitro, Coansa, Santiaco, inapitaíchin quëparin. “Ama a'napitasó' huë'inasuhuë!” ténin. ⁵²Na'a piyapi'sa' na'nëtona, ayanápi.

—Ama na'nëcosuhuë!. Co sanapia'hua chimininhuë!. Huë'ësárin, itërin Quisosori.

⁵³—Co huë'ërinhuë!. Nani chiminin huachi, itatona, tëhuapi. ⁵⁴Quisososó' nipurinhuë! sanapia'hua maimirarahuatón:

—Huënsëquë!, apia'hua, itërin.

⁵⁵A'naroáchin nanpíantarahuaton, huanirin. “Nanon a'caco!” ténin Quisoso.

⁵⁶A'shin, pa'pin, inapita pa'yanpi. “Ma'pitacha nitotaton, ananpitaantarán paya,” itopirinahuë!, “Ama a'napita sha'huitocósohuë!” itërin Quisosori.

A'chinacaso marë' a'parinsó'

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

9 ¹Shonca cato' quëmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marë!. Ca'tano'sanënpita itopi. Ayontonahuaton, chiníquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë!.

Ina nohuanon, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi. ²“Paatoma' iyaro'sa', piyapi'sa' a'chintonco'. 'Yosë yahua'anëntarinquëma'. Huëntonënuë ya'conpatama', noya catahuaninquëma', itoco'. Cania'piro'santa' anoyatoco'. Carinquëma catahuaninquëma' anoyatamaso marë',” itërin. ³—Pa'patama', ama manta' quëpacosohuë'. Pitana, pë'pëto, pan, coriqui, inapita ama quëpacosohuë'. Ama a'moramaso tëranta' cato' quëpacosohuë'. ⁴Inso pëiquësona yacapatohuatama', ina pëiquërächin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'. ⁵A'na ninanoquë pa'patama', “Ama isëquë huëcosohuë'. Co yanatanainquëmahuë',” itohuachinënuëma', patoco'. Yapa'patama', pënenco'. “Nani sha'huitopirainquëmahuë'. Co nohuanteramahüë' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama',” itoco'. Ina quëran a'na parti paco', itërin Quisosori.

⁶Ina quëran ca'tano'sanënpitari pa'sahuatona', noya nanan a'china'piapi. Nisha nisha ninanoquë pënëna'piapi. Na'a cania'piro'sa' anoyatopi.

Coansha Paotista tëpapiso'

(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷Napopiso' ya'ipi parti nahuinin. Cariria hua'an Irotisë itopisonta' natantërin. Natantahuaton, nisha nisha yonquirin. “¿Inta' Quisososo'?” itohuachinara, “Coansha Paotista nãpian-tarinso' nimara,” topi a'naquën. ⁸“Co inahuë'. Iniasë ya'noantarinso' nimara,” topi a'naquëonta'. “Co inahuë'. A'na pënëntona'pi iráca chiminpirinhuë', nãpian-tarinso' ipora,” topi a'napitanta'.

⁹Ina natanaton, hua'ani itërin:

—Cari Coanshaso' atëpatërahuë, nishitëconotopi. Ina quëmapiso nipi-rinhuë', nani ma'sha nanitaparin,

natantërahuë. ¿Inta' inaso' nimara? Canta' nohuichi, ta'ton ya'nipishahuë yani'nin.

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)

¹⁰Ca'tano'sanënpita huëantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. “Nani a'chinai. Cania'piro'santa' anoyatërai,” itiipi. Napotohuachinara: “Huëco' iyaro'sa' canpoara pa'ahua’,” itërin Quisosori. Itohuachina, Pitsaitaquë pa'pi. ¹¹Na'a piyapi'sari natanahuatona', imapi. Canquihuachinara, Quisosori noya nontërin. Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso' a'chintarin. Nani a'chintahuaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin.

¹²Nani i'huararahuaso', ca'tano'sanënpitari itiipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' a'paquë' pa'ina'. Isoshara'huaya ninanoro'sa', pëiro'sa', inapita ya'huërin. Inaquë coshoro' pa'ananona', ca'ina'. Naporahuatona', inaquë huë'ëpachina', itopi.

¹³—Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Capa isëquë capacaso'. A'natërapoya pan, catoya sami, inaíchin ya'huëtërincoi. Notohuaro piyapi'sa' ya'huërin. Quiya pa'anahuato, ¿ina nápo' ya'pi a'ca'ii ti? itopi.

¹⁴A'natërápo huaranca pochin quëmapi'sa' ya'huëpi ni'ton, napopi. Ina quëran ca'tano'sanënpita itërin:

—Piyapi'sa' sha'huitoco' huënsë'ina'. A'natërápo shonca, a'natërápo shonca pochin huënsë'ina', itërin.

¹⁵Sha'huitohuachinara, ya'ipiya huënsëpi. ¹⁶Nani huënsëhuachinara, Quisosori a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'patërin. Inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin: “Yospa-rinquën, Tata,” itahuaton, pan, sami,

inapita sè'panahuaton, ca'tano'sanèn-pita quètèrin. “Piyapi'sa' quètonco' ca'ina',” itèrin. ¹⁷ Quètohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natèaquè-huarè' coshatopi. Ina quèran ca'tano'-sanènpitari pè'sotopiso' masahuatona', shonca cato' i'mè' amèntatopi.

Pitro natètèrinso'

(Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29)

¹⁸ A'na tahuèri Quisoso inaora pa'nin Yosè nontacaso marè'. Ca'tano'sanènpitaráchin inaquè ya'huèpi. Nani Yosè nontohuachina, Quisosori itèrin:

—Nani ma'sha nanitaparahuè ni'to, ¿in pochinta' piyapi'sa' cancantiarinaco? itèrin.

¹⁹—“Coansha Paotistaco' nantantarinso',” topi a'naquèn. “Co inahuè'. Tata Iniasèco' nantantarinso',” topi a'naquèonta'. “Co inahuè'. A'na pènèntona'pi iráca chiminpirinhuè', nantantarinso' nimara,” topi a'napi-tanta', itopi.

²⁰—Canpitaso nipirinhuè' ¿ma'ta' yonquirama'? itèrin Quisosori.

—Quèmaso' Cristo, Yosè a'paimarinquènso', itèrin Pitrori.

Chiminacaso' ninorinso'

(Mateo 16.20-28; Marcos 8.30—9.1)

²¹ Pitrori napotopirinhuè': “Ama inaso' ipora a'napita sha'huitocosohuè',” itahuaton, sha'huitèrin: ²²—Yosè quèran quèmapico niporahuè', na'con parisita'-huaso' ya'huèrin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi què'yaponacohuè'. Tèpararinaco. Napoaponahuè', cara tahuèri quèran Yosè ananpitaantarinco, itèrin.

²³ Ina quèran piyapi'sa' pènèntarin.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantèramaso' naniantoco'. Yosè nohuantèrinso'ráchin imaco huachi.

Corosèquè chiníquèn parisitèrè'. Canpitanta' parisitapomarahuè', nani tahuèri imamiatoco. ²⁴ Noya nantapicamasoáchin yonquihuatama', topinan quèran nantapirama'. A'na tahuèri chiminatoma', parisitomiatarama'. Nipirinhuè', casáchin yonquihuatamaco, parisitapomarahuè', co topinan quèran nantapirama'huè'. Yosè'pa' nantapimiatarama'. ²⁵ Ya'ipi ma'sha isoro'paquè canapiramahuè', co hua'yanèma' cha'èpachinhuè', co canamiatarama'huè'. ¿Onponta' pahuèrètapiramahuè', co huachi hua'yanèma' nanitarinhuè' cha'ècaso! ²⁶ Imapatamaco, tèhuaponenquèma'. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuèri carinquèmantal a'poaranquèma'. Nanamèhuè a'pohuatama', carinquèmantal o'mantahuato, a'poaranquèma'. Yosè quèran quèmapico ni'to, o'mantarahuè. Tata huènaratèrinso pochin canta' huènaratarahuè. Noya anquèniro'sapitaro'co o'mantarahuè. ²⁷ No'tèquèn itaranquèma'. Yosè isoro'pa' hua'anèntapon. A'naquèma' co'huara chimiantèrasènuquèma'huè', hua'anèntèrinso' ni'sarama', itèrin.

Nisha pochin ya'norinso'

(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

²⁸ Posa tahuèri quèran Quisoso motopiquè pa'nin. Pitro, Coansha, Santiaco, inapitaráchin quèparahuaton, Yosè nontacaso marè' pa'nin. ²⁹ Yosè nontaso', nisha pochin ya'norin. A'morinsonta' huènaráchin huènaráchin ninin. Huiririchin. ³⁰⁻³¹ A'nanaya Moisésè, Iniasè, inapita ya'nopi. Inahuanta' huènaráchin huènaráchin nipi. Quisosorè' ninontapi. “Quirosarinquè pa'pato, tèpararinaco,” itèrin Quisosori. ³² Ca'tano'sanènpitaso nipirinhuè' huè'èi' iquitatona', yahuè'èpirinahuè'. Capayatanahuachinara, Quisoso huènaráchin nininso' quènanpi. Moisésè,

Iniasë, inapitanta' quënanpi. ³³Inapitaso' yapanantahuachinara, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maistro isëquë huë'-nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', topirahuë', itërin.

Co yonquiatonhuë', napotërin.

³⁴Napotaquëya', chitorori imotërin. Ya'lipiya imotërin ni'ton, pa'yanpi.

³⁵Chitoro' huancana quëran Yosëri nontërinso' natanpi. “Isoso' hui'nahuë huayonahuëso'. Ina natanco',” itërin.

³⁶Nani nontohuachina, ni'sápirinahuë', co a'napita quënanpihuë'. Quisosoráchin quënanpi. Ina yonquiatona', co manta' topihuë'. Nani ni'pirinahuë', naporo tahuëri'sa' co insonta' sha'huitopihuë'.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

³⁷Tahuërinquë motopi quëran nohuaraimantarahuatona', na'a piyapi'sa' quënanquimapi. Quisoso yonípona' huë'pi. ³⁸A'nariso' nontiirin.

—Huëquë' Maistro, hui'nahuë nitiico. Inaíchín hui'nahuë nipirihuë', ³⁹a'nanaya sopairi ya'coancantohuachina, “ya'” tosahuaton no'paquë nitë'yatërin. Sa'po sa'po niconin. Pacororárin. Napoin quëran sopairi patohuachina, pa'pi iquirorin. ⁴⁰Ca'tano'sanënpita nontato: “Sopai inquitoco',” itopirahuë', co nanitopihuë', itërin.

⁴¹—¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? ténahuë. Hui'nán quëshico, itërin Quisosori.

⁴²Inaquë quëntapirihuë', no'paquë sopairi ataatarin. Apacoroantarín. Quisosori ni'sahuaton, sopai itërin: “Hua'huasha tananpitëquë'. Pipimia-tëquë huachi,” itërin. A'naroáchin sopai

pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi. “Pëinënuë iyasha quëpantaquë',” itërin. ⁴³Ya'lipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, sopai a'parin paya!” topi.

Chiminacaso' ninoantarínso'

(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Ya'lipi piyapi'sari pa'yanatona', anoyatërinso' yonquirápirinahuë', ca'tano'sanënpita itantarín:

⁴⁴—Noya natanco iyaro'sa'. Yosë quëran quëmapico niporahuë', a'na tahuëri sha'huirapihuachinco, piyapi'sa' masarinaco. Ina yonquiráco', itërin.

⁴⁵Natanaponaraihuë', co nanitopihuë' natëtacaiso'. “¿Onpoatonta' ina pochín nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton, të'huatatona' co nohuantopihuë' natanacaiso'.

Chini chiníquën nanantërinso'

(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)

⁴⁶Ina quëran ca'tano'sanënpita capini ninontatona', “¿Inquënpochá chini chiníquën nanantëre'pëhuaya?” nitopi. ⁴⁷Co natanaponahuë', inaora yonquinën quëran Quisoso nitotërin. Napoaton hua'huasha maimirarahuatón, ya'cariya ahuanirin.

⁴⁸—Ama chiníquën nanantacamaso' yonquicosohuë'. Imaramaco ni'ton, hua'huasha nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco. Hua'huaro'sa pochín cancantopisopita Yosëri noya noya ni'nin, itërin Quisosori.

Pi'pian nisha imarinso'

(Marcos 9.38-40)

⁴⁹A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi Maistro ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton

sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhue', co quiya pochin imarinquenhue' ni'ton, co nohuantëraihue'. "Ama inapoquë-sohue'," itërai, itërin.

⁵⁰—Tananpitoco' sopai a'pa'in. Inso-sona co inimicotohuachinpoahue', catahuarinpoa', itërin Quisosori.

**Santiago, Coansha
inapita pënëinso'**

⁵¹Nani ya'caritëriarin Quisoso inápaquë panantacaso'. Napoaton "Onpopionta' Quirosarinquë pa'sarahue' huachi," tënin. ⁵²Yapaaton, cato-ya'pi a'parin. "Paso' ninanoquë pa'i, topirahuë'. Paatoma', natantonco' hue'ëpataquëhua'," itërin Quisosori. Inaquë Samaria piyapi'sa' ya'huëpi. ⁵³Natanahuatona', co Quisoso huëcacasó' nohuantopihue'. Quirosarinquë pa'sarin ni'ton, co nohuantopihue'. ⁵⁴Ina marë' Santiago, Coansha, inapita no'huitopi.

—¿Ma'ta' Sinioro onpochii? Yosë nonchii inápa quëran pën a'paimaton isopita ahuiquichin topirahuë', itopi.

⁵⁵Tahuëretahuaton: —Ama iyaro'sa' napocosohue'. Tananpitoco', itërin.

⁵⁶Ina quëran a'na ninanoquë paantarin.

**Ya'ipi cancanën quëran
imacaso' ya'huërinso'**

(Mateo 8.19-22)

⁵⁷Papona pochin a'na quëmapiri nontiirin:

—Canta' Sinioro imainquën. Insë-quësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

⁵⁸—Sacai' imancoso', tënahue'. Ma'sha tananquë ya'huërinso'pita hue'ëshinantëna ya'huëtöpi hue'ëcaiso marë'. Inairanta' pë'pëtën ya'huëtërin. Caso nipirinhue' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co pëi' ya'huëtërincohue'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahuë', itërin.

⁵⁹A'nanta' huë'pachina: —Imaquico, itopirinhue'.

—Oshaquëran Sinioro imainquën. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuë. Ina quëran imainquën, topirahuë', itërin.

⁶⁰—A'naquën co nohuantopihue' imainacoso'. Chimipi pochin cancantopi. Inapitari pa'pichina', tënahue'. Quëmaso nipirinhue', ca na'con na'con yonquiatonco Yosë yahua'anëntërinpoaso' sha'huiquë', itërin Quisosori.

⁶¹A'na quëmapinta' huëcaton:

—A'na tahuëri Sinioro imasaranquën, topirahuë'. Ipora quëmopinëhuëpita nontëri'i. Nani nontohuato imainquën, itopirinhue', ⁶²Quisosori itërin:

—Ama iyasha, nisha nisha yonquiquësohue'. Ni'quë'. A'nëtohuatëra, noya nicatë' ahuehuatëra, no'tëquën ahuerë'. Niquë notëtahuatë' ahuehuatëraso', co noya ahuerëhuë'. Inapochachin nisha nisha yonquihuatama', co nanitaramahuë' Yosë hua'anëntërinso' no'tëquën imacamaso', itërin.

**Canchisë shonca
catoya'pi a'parinso'**

10 ¹Ina quëran a'napitanta' sha'huitërin pënëntacaiso'. Canchisë shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, catoya catoya a'parin. Nisha nisha ninanoquë a'parin. Oshaquëran ina ninanoro'saquë chachin pa'sarin ni'ton, inapita'ton a'parin pënëntacaiso marë'. Yapa'pachinara itapon:

²“Tëhuëenchachin iyaro'sa', isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', caraíchin pënëntarin. Napoaton Yosë nontoco' a'napitanta' a'pa'in pënëchina'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin. ³Iporaso' a'paranquëma'. Ni'co'.

Carniroa'huaro'sa' co nanitopihué' nia'-paicaiso'. A'naroáchin tanan ni'niro'sari manin. A'naquén piyapi'sa' ni'niro'sa pochin cancantatona', no'huiponénquéma'. ⁴Pa'patama', ama manta' quépacosohué'. Pè'pèto, coriqui, sapatè co inapita tēranta' quépacaso' ya'huērinhué'. Piyapi'sa' nacapihuatama', ama hua'qui' nontocosohué'. Manóton paco'. ⁵A'na pèiquè canconpatama', hua'anèn nontoco': 'I'huata iya. Yosè catahuainquéma', itoco'. ⁶Noya nontohuachinénquéma', Yosèri catahuaarin mini. Co'so' noya nontohuachinénquémahué', co Yosèri catahuaarinhué'. ⁷Nohuantohuachinénquéma', ina pèinénquè yacahuaco'. A'cahuachinénquéma', ca'co'. O'shito-huachinénquéma', o'oco'. A'chintarama' ni'ton, topinan ca'co'. Ama nisha nisha pèiquè yaca yacapatérantacosohué'. ⁸A'na ninanoquè pa'patama', noya nontohuachinénquéma', inaquè a'chintoco'. Ma'sona a'cahuachinénquéma', ca'co'. ⁹Cania'piro'sa' inaquè ya'huèhuachina', anoyatoco'. 'Iso tahuèri'sa' Yosè yahua'anéntarinquéma', itoco'. ¹⁰A'naquén piyapi'saso nipirinhué' co nohuantarinenquémahué'. Ina ninanoquè canconpatama', cachiquè paatoma', pèntoco'. ¹¹'Nani sha'huítipirainquémahué'. Co nohuantèramahué' ni'ton, canpitaora tēhuènemaquè nina'intarama'. Co natèpiramahué', Yosèso' yahua'anéntarinquéma', itoco'. ¹²Ayaro' tahuèri nanihuachin, inapitaso' chiniquén parisitapi, tēnahué. Iráca Sotomaro'saso' pa'pi co noyahué' nipi ni'ton, Yosèri chiniquén ana'intèrin. Co natèrinacosopitaso nipirinhué', chini chiniquén ana'intarin huachi," itèrin.

**Nisha nisha ninanoquè
ya'huèpisopita pèninso'**

(Mateo 11.20-24)

¹³Ina quèran Quisoso taantarín:
“Corasinoquè, Pitsaitaquè inaquèpita

ya'huèramaso', ¡ma'huantacha nisarama paya! Na'con pènénpiranquémahué', co natèramacohué'. Ina marè' parisitarama'. Tiroquè, Sitonquè, inaquèpitaso nipirinhué' co pèntèterahué'. Co inaquè cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatèrahué'. Inaquè naporahué naporini, oshanèna marè' sètatona', sa'catèn nininso' a'moitonahué'. Huarianoquènta nipa'samototatona' co noyahué' yonquipisopita nianichitonahué'. ¹⁴Napoaton iyaro'sa' ayaro' tahuèri nanihuachin, Yosè chini chiniquén ana'intarinquéma'. Tiroquèso', Sitonquèso', co onpopinchin ana'intarinhué'. ¹⁵Capinaomoquè ya'huèramasopitanta' co no'tèquén yonquiramahué'. 'Noyacoi ni'toi, Yosè'pa' pa'sarai, ¿topiramahué' ti? Co inatohua' pa'saramahué'. Parisitopiquè tēhuénchinso' pa'miatarama huachi,' tēnahué," itèrin.

¹⁶Ina quèran yaa'parinsopita itaantarín:

“Iporaso' pèntacamaso marè' a'pararanquéma'. Ca ya'huèrenamèhuè pèntètarama'. Noya natanpachinquéma', natanarinaco canta'. Co'so' nohuantohuachinénquémahué', co canta' nohuantarinaohué'. Co nohuantohuachinacohué', co Yosènta' nohuantapihué'," itèrin Quisosori. Itohuachina, pa'pi huachi. Nisha nisha ninanoquè pèntètera'piapi.

A'parinsopita huèantapiso'

¹⁷Nani pèntètohuachinara, canchisè shonca catoya'pi chachin nóya cancantatona', Quisosoquè huèantapi.

—Sopairo'santa' Sinioro nontèrai.
“Quisoso nanan quètèrincoi ni'ton, a'parainquén," itohuatèira, pipipi, itopi.

¹⁸Napotohuachinara, Quisosori itèrin;
—Sopai hua'an chachin iráca inápaquè ya'huèpirinhué', Yosèri tè'yatèrin.

O'cori pochin a'naroáchin anotërinso' ni'nahuë. ¹⁹Nani nanan quëtëranquëma' canpitanata' sopai minsëcamaso marë'. Ca yonquiatomaco, sopairo'sa' nontohuatama', patarinquëma'. Ya'huan, yonpinca inapita i'natohuatama', co manta' onpotarinquëmahuë'. Ya'huan yaquëtërinposo pochin sopainta' yaacoringuëma'. Canpitariso nipirinhuë' minsëarama'. Co manta' nanitarinhuë' minsëinquëmaso'. ²⁰Sopairo'sa' a'papuramahuë', ama ina marëáchin noya cancantocosohuë'. Imaramaco ni'ton, Yosë'pa' pa'sarama'. Inatohua' nininëma' nani ninshitërinquëma'. Ina marë' tëhuënchinsol' nóya cancantoco', itërin.

Tata Yosë anitotërinpoaso'

(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

²¹Naporo' Ispirito Santo nohuanton, Quisoso nóya cancantërin. Noya cancantaton, Yosë nontarin. "Ma noyacha, Tata, yonquiran paya. Quëmaso' chini chiniquën nanantëran. Inápaquë, isoro'paquë, ya'ipi parti hua'anëntaran. Quëma nohuanton, a'naquën nani ma'sha nitotaponaraihuë', co nanamën nitotopihuë'. 'Quiyaora noya noya nitotarai,' topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitaso nipirinhuë' catahuaran. 'Catahuaco Siniro co caora nanitërahuë', itohuachinën, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë' Tata, 'Yosparinquën,' itëranquën," tënin, Yosë nontaton.

²²Ina quëran a'parinsopita itantarin. "Tata Yosë nohuanton, chiniquën nanantërahuë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Hui'ninco ni'to, tatahuësáchin noyá nohuitërinco. Inapochachin canta' Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noyá nohuitërahuë. A'naquën piyapi'santa'

caora nohuanton, anohuitërahuë. Inapitanta' Yosë nohuitapi huachi," itërin.

²³Nani a'chintohuachina, ca'tano'-sanënpita amasha quëparahuaton, sha'huitërin: "Isoro'paquë o'mato, nani ma'sha ninahuë. Ma noya Yosë nosororinguëma' ni'ton, ni'nama'. ²⁴Iráca quëran huarë' na'a copirnoros'a', pënëntona'piros'a', inapita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë'," itërin.

Nosorotona'pi naporinso'

²⁵Ina quëran a'na maistro iráca nanan noya nitotërinso' huanirahuaton, Quisoso ténicaso marë' itapon:

—¿Ma'ta' Maistro onpo'i nanpimiamta'huaso marë'? itërin.

²⁶—Iráca Yosë quiricanën quëran ninshitaton, pënëninpoa'. ¿Ma'ta' tënin? itërin.

²⁷—"Tata Yosë hua'anëntërinpoa'. Ina nosoroco'. Ya'ipi cancane'ma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'. Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco'," tënin, itërin.

²⁸—No'tëquën naporan. Ina pochin nipatan, Yosë pochin cancantaton, nanpimiataran huachi, itërin Quisosori.

²⁹—Ina nitotaporahuë', ¿ma'ta' onpo'i? ¿Inpitaquë huarëta' nosoro'i? itaantarín.

³⁰—Inta nipachin a'chinchinquën. A'na cotio quëmapi Quirosarinquë ya'huërin. A'na tahuëri Quiricoquë pa'sapirinhuë'. Paaso', tëpatoro'sari mapi. Ahuëatona', ihuapi. Ai'nanpiratopi. Yachimiánin patopi. ³¹Ina quëran cotio corto hua'an ina ira chachin pa'tapirinhuë'. Quëmapi quënanconaponahuë',

pëshonanpirahuaton na'huëtërin. ³²Ina piquëran a'na quëmapinta' pa'sarin. Inaso' Nihui huënton quëmapi ni'ton, corto hua'an catahuarinso'. Inarinta' quënanconaponahuë', inapotaantarín. ³³Ina quëran Samaria quëmapirinta' quënancoantarín. Inaso' nisha quëmapi niponahuë', nosororín. ³⁴Ya'cariconahuaton, catahuarín. Pë'shapiso' tomaquë, huinoquë, inaquëpita pashitërin. Inapotahuaton tonpotërin. Ina quëran inaora moranënuquë acorahuaton, huë'ëpatacaso pëiquë quëparín. Inaquë a'pairín. ³⁵Tahuë-rirínquë catotë' coriqui prata quëran nininso' pëi' hua'anën quëtërin. "Paso' ninanoquë pa'sarahüë. Quëmari

a'paiquë'. Coriqui pahuanpachín, quëmaora coriquinën castaquë'. Huënantahuato, i'huërëchinquën," itërin. ³⁶Ni'quë' iyasha. Caraya'piri ahüëpiso' quënanconpi. ¿Insoarita' iin pochín nosororín? itërin Quisosori.

³⁷—Nisha piyapiri nosororínso', tënin.

—Ina mini. Paaton, quëmarinta' inapochachín nosoroquë', itërin.

Marta, Maria, inapita napopiso'

³⁸Ina quëran paantahuaton, a'na nina-noquë canconín. Inaquë Marta ya'huërin:

—Huëquë' Sinioro ni'quicoi, itohuachina, ya'conapatërin. ³⁹Martaso' cain ya'huëtërin, Maria itopiso'. Quisosoro

huè'pachina, ya'cariya huènsëquirin. A'chininso' noya natanarin. ⁴⁰Martaso nipirihuè' cosharo nicon sacatárin. Nisha nisha yonquiaton, Quisoso huè-capairin:

—Caihuè Siniro topinan huènsëárin. Caora cosharo' nisarahuè. Sha'huítë-què' catahuainco, itërin.

⁴¹—Imoya. Nisha nisha ma'sha yonquiaton, co noya cancantëranhuè'. ⁴²Casáchin natancoso' na'con na'con nohuantërahuè. Mariaso' natanatonco, noya noya nisarin. Na'con yonquirinco ni'ton, noya cancantomiatarin tënahué, itërin Quisosori.

Yosë nontacaso' a'chininso'

(Mateo 6.9-15; 7.7-11)

11 ¹A'na tahuëri Quisoso Yosë nontárin. Nani nontohuachina, ca'tano'sanëni itërin:

—A'chintocoi Siniro Yosë nonta'huaiso'. Coanshaso' imarinsopita a'chintërin. Quiyanta' a'chintocoi nitochii, itërin.

²—Inta nipachin a'chinchinquëma'. Yosë yanontohuatama', iso pochin nontoco':

“Tata Yosë, quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinënquën.

Chini chiniquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëiinquën.

³Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

⁴Co noyahuè' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuèi inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraiso pochachin oshanëhuèi inquitatoncoi anoyacancantocoi.

Co noyahuè' yonquihuato, catahuacoi a'naroáchin nanianchii,” itoco', Yosë nontohuatama', tënin.

⁵Ina quëran a'chintantarin.

—Ni'co' iyaro'sa'. Ni'toro'sa' huè'pachinara, capa a'cacaso' nipachina, a'na piyapi pëinënquë pa'nè'. Yono tashi' nipi-rinhuè', ma'sha nitonè'. “Cara pan quëtoco iyasha. ⁶Nipayaraiso' huè'pirinhuè', co manta' a'ca'huaso' ya'huëtërincohuè',” tënë'. ⁷Yono tashi' ni'ton, co nohuantaponhuè' nimara. “Paquë' iyasha. Nani ya'coana oncotërahuè. Hui'nahuëpitanta' huè'ësápi. Co nanitërahuè' quëta'huanquënso',” tapon nimara. ⁸Nipayarinso' niponahuè', co nohuantopirionta', naquëranchin naquëranchin nitantahuachina, huènsëintarahuaton, quëtapon. ⁹Napoaton Yosë na'con nontoco'. Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtarinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma' ¹⁰Tëhuëenchachin ma'sha nitohuatama', quëtarinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

¹¹“Hui'nama' tanaton, ‘Sami nayarahué,’ itohuachinquëma', co ya'huan quëtaramahuè'. Co insonta' nohuantërinhuè' hui'nin inapotacaso'. ¹²Ataricayonta' natanpachinquëma', co yonpinca quëtaramahué'. Noya cosharo' quëtarama'. ¹³Canpitaso' co noyahuè' yonquiapomarahué', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahuè', hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', ‘Espirito Santo aya'coancantoco,’ itohuatama', aya'coancantarinquëma',” itërin.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.19-27)

¹⁴Ina quëran a'na quëmapi huè'nin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co

nanitërinhuë' nonacaso'. Quisosori quënanahuaton, sopai a'patërin. Nani a'patohuachina, noya nonin huachi. Piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. "¡Ma noyacha ni'ton, a'naroáchin sopai a'parin paya!" topi. ¹⁵A'naquënso nipirinhüë' nisha yonquipi. "Sopairo'sa' hua'anën Piirsipo itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparin sopai a'pacaso'," toconpi.

¹⁶A'napitarinta' Quisoso itapona': "Yosë pochin niquë' ni'linquën," itonpi. Tënicaiso marë' napotopi. ¹⁷⁻¹⁸Quisoso nipirinhüë' yonquipiso' nitotaton, itërin:

"Co Satanasë catahuarincohuë' sopairo'sa' a'paca'huaso'. Inaso' sopairo'sa' hua'anën ni'ton, co sopairo'sa' no'huirinhüë'. Nino'huipi naporini, co huachi hua'anëna nicacaso nanichitonhuë'. Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Quëmopinëna capininta' nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. ¹⁹A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa' yaa'papi. Piirsipo catahuarinco tënama' ni'quëhuarë', inapitanta' inari catahuarin. Napoaton inapita natanpatama', co no'tëquën yonquiatomahuë' naporamaso sha'huitarinquëma'. ²⁰Caso nipirinhüë', Yosë catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'. Ina nohuanton, a'parahuë'. Napoaton Yosë chachin a'paimarinco hua'anënta'huanquëmaso marë', ténahuë'.

²¹Quëmapi chiníquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Sahuëni, shonqui, inapita ya'huëtërin ni'ton, co insonta' nanitërinhuë' ma'shanënpita ihuacaso'. ²²A'naso nipirinhüë' ina quëran chini chiníquën ni'ton, huëcapairahuaton minsërin. Sahuëni, shonqui, inapita matahuaton, ma'shanënpitanta' quiquitërin.

²³Insosona co imapachincohuë', inimicotarinco. Co catahuahuachincohuë',

piyapi'sa' anishacancantarín ama Yosë imacaiso marëhuë'," itërin.

Sopairi ya'coancantaantarínso'

(Mateo 12.43-45)

²⁴Naquëranchin a'chiantaton, itaantapon: "A'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantopirinhüë', ina quëran pipirin. Pipihuachina, inotëro parti pa'sárin. Insë-quësona ya'huëcaso marë' yonisapirinhüë', co quënaninhüë'. Napoaton ina quëmapiquë chachin huëantarín. ²⁵Inaso' co Yosë yonquiatonhuë', topinan ya'huárin quënanquiantarin. Noya ya'huëantachinachin ni'ton, yaya'coancantantarín. ²⁶Napoaton paantarahuaton, canchisë sopairo'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' nipsisopita maantarín. Posa sopairo'sari chachin quëmapi ya'coancantantapi. Inaquë ya'huápi. Quëmapi aquë aquëtë' co noyahuë' yonquirin huachi," itërin.

Noya cancantopisopita

²⁷Na'a piyapi'sa' natanapi. A'na sanapiso' natanahuaton, itërin:

—Ma noya a'chintërancoi. Mama-parinquën hua'huarinquën ni'ton, ma noya Yosëri ni'nin. ¡Aso'sorinquën ni'ton, nóya cancanchin! ténahuë, ténin chiníquën nonaton.

²⁸Inaso napopirinhüë', Quisosori itapon:

—Yosë nanamën natanahuatona natëpisopita tējuëncinso', noya noya cancantapona' ténahuë, itërin.

Yosë pochin nicacaso' nohuantopiso'

(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

²⁹Na'con na'con piyapi'sa' huë'pachinara, itantarín: "Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuë' yonquipi. 'Yosë pochin niquë' ni'linquën. Ina ni'patoi natëarainquën,' itopirínacohüë', co

Yosë nohuantërinhuë' ina pochin nica'huaso'. Isoíchin anitotaranquëma'. A'na tahuëri Conasë naporinso pochin nisarahuë. ³⁰Ninihuiquë ya'huëpisopita co noyahuë' nipachinara, Yosëri a'parin pënënacaso marë'. Canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, pënënanranquëma' Yosë ayonquianta'huanquëmaso marë'. ³¹⁻³²Ayaro' tahuëri nanihuachin, Ninihuiquë ya'huëpisopita sha'huirapiarinënuquëma'. 'Conasë pënënpachincoi, oshanëhuëi marë' sëtërai. Ina naniantatoi, Yosë yonquirai. Canpitaso nipirihuë' noya noya nininso' natanpiramahuë', co natëtëramahuë'. Napoaton na'con na'con oshahuanama', itarinënuquëma'. Inapochachin Saromon hua'anëntohuachina, Sor parti quëran sanapi copirno huë'nin ina natanacaso marë'. 'Ya'ipi nitotërin,' ta'ton, natanapon huë'nin. Napoaton ayaro' tahuëri inanta' atapanarinquëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotopirahuë', co yanatëramacohuë'. 'Ina marë' na'con na'con oshahuanama', itarinënuquëma',” itërin.

A'pininso pochin nininso'

(Mateo 5.15; 6.22-23)

³³“Nanparin i'chinpihuatëra, co ma'sha acohuana po'orëhuë'. Co i'mëanaquë po'morëhuë'. Nanparin aconanquë acorë'. Ina quëran piyapi'sa' huë'pachina', noya quënantopi. ³⁴Ya'piranpo' nanparin pochin ninin. Ina quëran ma'sha quënanë'. Noya ya'piranpo' nipachina, noya quënantërë'. Ya'piranpo' co noyahuë' nipachina, co noya quënantërëhuë'. Inapochachin noya yonquihuatëra, noya cancantërë'. Co noyahuë' yonquihuatëra, tashi pochin cancantërë'. ³⁵Napoaton, ni'cona tashi pochin cancantotama'. No'tëquën a'chintopiranquëmahuë', co noya natanpatamahuë', tashi pochin

cancantarama'. ³⁶Noyasáchin yonquihuatama', co tashi pochin cancantaramahuë'. Nanparin noya orotërinso pochin nisarama'. Noyápiachin cancantarama',” itërin.

Parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita pënëninso'

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40;

Lucas 20.45-47)

³⁷Nani a'chintohuachina, a'na Parisiori amatërin coshatacaso marë'. Ina pëinënuquë pa'sahuaton, coshatacaso marë' huënsërin. ³⁸Parisioro'saso' yacoshatohuachinara, i'shaquë pi'pian niopimiratopi. “Inapohuatëhua', oshanënpoa' inquirarëhua',” topi. Quisososo nipirihuë' yacoshatohuachina, co ina pochin nininhuë'. Ina marë' pëi' hua'anën pa'yanin. “¿Onpoatonta' topinan coshatarin?” ta'ton, yonquirarin. ³⁹Yonquirinso' Quisosori ninoton, itërin:

—Canpitaso' aipi quënanamasoráchin yonquipiramahuë', Yosëso' acopo' cancanëma quëran yonquiramasopita ni'nin. Ni'co'. A'naquën minë', sënan, inapita pa'mohuachinara, pinënáchin pa'mopipi. Acoposo nipirihuë' në'huënantëtërin. Inapochachin canpitaso' cancanëma quëran co noyahuë' yonquirama'. Piyapi'sa' nonpintatoma', yaihuarama'. Pa'pi co noyahuë' cancantërama'. ⁴⁰Co no'tëquën yonquiramahuë'. Co nonënpóachin Yosë acotërinpoahuë'. Cancanënpóanta' acotërinpoa'. ⁴¹Cancanëma quëran huarë' sa'ahuaro'sa' catahuaco'. Nosorohuatama', noyápiachin cancantarama'.

⁴²“Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! 'Nani ma'sha canarëhua quëran, diesmo Yosë quëtacaso' ya'huërin,' itërinpoa' Moisésë. Ina natëpiramahuë', co noya ninamahuë'. Nani ma'sha sha'nama quëran, diesmo quëtërama'. Ya'ipi cosharo' apimotacaso marë' sha'namaso

manama quëran huarë!, diesmo quëtërama! Napoaponahuë!, co Yosë nosororamahuë!. Piyapi'santa' yanonpintërama!. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma!. Diesmo Yosë quë-tacaso' noya nipirihuë!, nosorocaso' na'con na'con nohuanterin.

⁴³Parisioro'sanquëma!, jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Niyontopiso pëiquënta' piyapi'sa' nocanama!. Hua'a-no'sapitarë'quëma' yahuënsëconama!. 'Ma noyacha canpitaso' nitotërama!', itohua-chinëinquëmara, pa'yatërama!. Cachiquë pa'patamara: 'Huë'cama maistro,' itohua-chinëinquëmara, pa'yatërama!.

⁴⁴jMa'huantacha canpitaso' nisarama paya! Chimipi pa'pitopiso pochin niconama!. Co corosë acotohuachinarahuë!, acopo' co nishinahuën' nisarinso co nitotatonaraihuë!, piyapi'sari i'natopi," itërin Quisosori parisioro'sa' nontaton.

⁴⁵A'na cotio maistori natanahuaton, no'huirin.

—Ina pochin pënëntaton Maistro, quiyanta' anatantarancoi, itërin.

⁴⁶Napotohuachina, cotio maistro'-santa' pënënaton, itapon:

—jMa'huantacha canpitanta' nisarama paya! Na'con piyapi'sa' pënënpiramahuë!, nani ma'sha natëcaiso' sha'huitërama' ni'ton, panca pë'pëtërëso pochin nintanpi. A'chintopiramahuë!, co pi'pisha tëranta' catahuaramahuë! natëcaiso!.

⁴⁷"Iráca pënëntona'piro'sa' pënëntopirinahuë!, canpita shimashonëmapitari co natëtonaraihuë!, tëpapi. Canpitanta' pa'pitopiso' pëirapipiramahuë!, co natëramahuë!. Ina marë' canpitanta' Yosë ana'intarinquëma' ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! ⁴⁸Shimashonëma pochin cancantatoma!, inapitari tëpatona pa'pitopiso', canpitari topinan quëran pëirapirama!. Co natëramahuë!.

⁴⁹Yosë no'tëquën ninorinquëma!. Iráca chachin naporin: 'Na'a quëmapi'sa'

a'pararahuë pënëinëinquëmaso marë!. A'chintapirinëinquëmahuë!, no'huitoma!, ahüërama!. A'naquën tëpaarama!, itërin-quëma!. ⁵⁰⁻⁵¹Isoro'pa' ninin quëran huarë' noya quëmapi'sa' pënëntopirinahuë!, na'a tëpapi. Apiri'ton noya quëmapi nipirihuë!, iini tëparin. Ina piquëran a'naya a'naya noya pënëntopirinahuë!, tëpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quëran Sacariasë tëpapi anta!. Yosë chinotopiso pëiquë chachin tëpapi. Canpitaso nipirihuë! ina nitotapomarahüë!, co natantochináchinhuë! cancantërama!. Napoaton Yosë na'con na'con ana'intarinquëma!.

⁵²jMa'huantacha cotio maistro'sanquëma' nisarama paya! Niahui osërëtërëso pochin co Yosë nanamën no'tëquën a'chintëramahuë! ni'ton, piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë!. Co canpita tëranta' Yosë huëntonëinquë ya'conamahuë!. A'napitanta' yaya'conpirinahuë!, co nohuanteramahuë!. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma!," itërin Quisosori.

⁵³Nani tonitohuachina, parisioro'sa', cotio maistro'sa!, inapitaso' chiniquën no'huitopi. No'huitatona!, nisha nisha Quisoso natanpi atëhuëcaiso marë!. ⁵⁴"Co no'tëquën nonpachinhuë!, sha'huirapiahuë!," nitopi.

Parisioro'sa' yanonpinpiso'

12 ¹Hua'huayatërahuë! piyapi'sa' niyontonpi Quisoso natanacaiso marë!. Na'a huaranca yamorapi ni'ton, niya/quëtapi. Ca'tano'sanënpita a'chintaton, itapon: "Tëhuëinchachin iyaro'sa', parisioro'sa' yanonpinpi. Napoaton a'chinpiso!, pan ahüëpocatërinso pochin niconaton a'naroáchin piyapi'sa' yanonpintopi. Ni'cona nonpintochinëinquëma!. ²A'naquën po'oana quëran ma'sha nipi. Ma'sha po'orëso pochin nipirinahuënta!, a'na tahuëriso' ya'ipi piyapi'sari nitotapi. ³Tashi' napopiramahuë!, naporamaso' tahuëri anitotapi. Pëi' acoana

nisacarotopiramahuë!, a'na tahuëriso!, naporamaso! a'ninquëchin sha'huitapi. Ya'ipi piyapi'sa! nitotapi huachi," ténin.

Yosë të'huatacaso! ya'huërinso!

(Mateo 10.28-31)

⁴Ina quëran itaantarín: "Ama iyaro'sa!, piyapi'sa! të'huatocosohuë!. Tëpapirinëinquëmaonta!, co hua'yanëma! mata-rinëinquëmahuë!. ⁵Yosë tëhuëchinso! të'huatacaso! ya'huërin, ténahuë. Co noyahuë! nipatama!, Yosë hua'yanëma! matahuatëinquëma!, parisitopiquë a'pamiatarinquëma!. Napoaton ina na'con na'con të'huatoco!. Co piyapi'sa! të'huatacaso! ya'huërinhuë!.

⁶⁻⁷Yosëso! a'pairinquëma!. Ni'co!. Inairaro'sa! co pa'tonhuë!. A'natëräpo nipirinhuë!, catotë! coriquia'huaíchín pa'tërin. Napoaponahuë!, co a'naya tëranta! Yosëri naniantërinhuë!. Canpitaso! na'con na'con yonquirinquëma!. Noya noya a'pairinquëma!. Noyá nohu-itérinquëma!. Ainëma! hua'huayátërahüë nipirinhuë!, ya'ipi pichirin. Napoaton ama të'huacosohuë!. Ni'sárinquëma!," itërin.

**Quisocristo imarëhuaso!
sha'huicaso! ya'huërinso!**

(Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸Ina quëran taantarín: "Tëhuëinchachín iyaro'sa!, 'Quisoso imarahüë,' topatama!, ayaro! tahuëri canta! nohuantaranquëma!. 'Imarínco mini,' itarahüë Yosë!pa!. Anquëniro'santa! natanapi. ⁹Nipirinhuë!, Yosë quëran quëmapico nipirahuë! a'pohuata-maco, carinquëmanta! a'poaranquëma!. 'Co nohuitërinacohüë!,' itarahüë. Anquëniro'santa! natanapi.

¹⁰A'naquën no'huitonaco, pinorínaco. Ina quëran oshanëna marë! sëtóhua-china!, Yosëri oshanëna! inquitarin. Nipirinhuë! Ispirito Santo pinotona! osha-huanpiso!, co onporonta! inquitarinhuë!.

¹¹A'na tahuëri mapachinëinquëma!, cotio niyontonpiso pëiquë quëpaarinëinquëma!. Hua'ano'sa!, coisëro'sa!, inapitaquë sha'huirapihuachinëinquëma!, '¿Ma'cha tono'pocoya?' ama tocosohüë!. ¹²Naporo! Ispirito Santo catahuaarinquëma! noya a'panitacamaso!," itërin Quisosori.

Nani ma'sha nohuantopiso!

¹³Na'a piyapi'sa! natanaso!, a'nari huëcapairin.

—Maistro, tatahuë nani chiminín. Nani ma'sha ya'huëtópirinhuë!, patërin. Iyahuëso! nipirinhuë! apiratërinco. Co nohuantërinhuë! patomatiincoso!. Sha'huitëquë! patomachinco, itërin.

¹⁴—Co coisë pochín nica'huaso! ya'huërinhuë!, itërin Quisosori.

¹⁵Napotahuaton, ya'ipiya pënënin.

—Ama iyaro'sa! ma'sha canaca-masoáchín yonquicosohüë!. Co nani ma'sha ya'huëtínquëma! huarë! noya nanpiaramahuë!, itërin.

¹⁶Itahuaton, a'na pënënto nanan sha'huitërin. "Ni'co!. A'na ma'huan ya'huërin. Iminëquë sha'pachina, hua'huayátërahüë nitërin. ¹⁷Napoaton ya'ipi pëinënpita ya'sotërin huachi. '¿Insëquëcha ma'sha aco'lya?' ta'ton, yonquíárin. ¹⁸Yonqui-huachina, tapon: 'Pëiro'sa! i'quitahuato, a'na pëiro'sa! niantarahüë. Panca panca nisarahuë. Inaquë ya'ipi ma'shanëhuëpita acoarahüë. ¹⁹Na'a ma'sha ya'huëtërinco. Co apípora nohuantarahüë!. Co huachi sacatarahuë!. Noya coshatápo. Noya o'opo. Capa cancantato, nóya ya'huápo,' ténin yonquinën quëran. ²⁰Napopirinhuë!, Yosëri itërin: 'Quëmaso! co manta! yonquiranhuë!. Ipora tashi chachín ca nohuanto, chiminarán. Nani ma'sha canapíranhuë!, ya'ipiya pataran ni'ton, a'napitari mapon,' itërin. ²¹Canpítanta! nani ma'sha canapomarahüë!, co Yosë yonqui-huatamahuë!, ina ma'huan pochín

nisarama'. Co manta' ya'huëtomiatarin-quémahué'. Co Yosé'pa' canamiataramahué', ténin Quisoso.

Yosé noya a'pairinpoaso'

(Mateo 6.25-34)

²²Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: 'A'naquën ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. 'Nani ma'sha ya'huëtohuachinco, nóya ya'huarahué', topirinahué' yonquinëna quëran. Ama iyaro'sa' ina pochin cancantocosohué'. ²³Yosé chachin ananpirinpoa'. Nonënpoa' quëtërinpoa'. Co capacaso maréáchin isoro'paquë acorinpoahué'. Noyápiachin a'mocasonta' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhué'. Yosé na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarinpoa' noya ya'huëcaso'. ²⁴Ni'co'. Inairaro'sa' co sha'topihué'. Co cayarinsó' sënapihué'. Cosharo' tapacaso maré' co pëi' ya'huëtopyirinahué', Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, coshoro' ya'huëtopyi. Canpitaso' inapita quëran na'con na'con nosororinquëma'. ²⁵Ama nisha nisha yonquiatoma', napion cancantocosohué'. Chiminacaso' nanihuachin, co huachi a'na ora tëranta' nãpicaso' ya'huërinhué'. ²⁶Canpitaora co manta' nanitapapiramahué'. Yosé nohuanton, noya ya'huërama'. Napoaton sano yonquiatoma', ya'huëco'.

²⁷Ni'co'. Yancoro'sa' co sacatopihué'. Co manta' a'mocaso nipihué'. Nipirinhué', noyápiachin yancotopyi. Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. 'Ma noyápiachincha a'morin paya,' topi. Yancoro'saso' napoaponahué', ina quëran noya noya ya'nopi. ²⁸Pacatoro quëran huaré' Yosëri yonquirin. A'na tahuëríchin ya'huëpirinhué', ahuihuachina, ahuiquitëré'. Co hua'qui' ya'huëpirinhué', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con

yonquirinquëma'. Ina nohuanton, a'mocamasonta' ya'huëtarinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin co natëramahué'? 'Yosé catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhué'. ²⁹Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohué'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya?' ama tocosohué'. ³⁰Co Yosé imapisopitahué' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso nipirinhué', tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. ³¹Napoaton Yosé na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso maré'. Ina pochin cancantohuatama', Yosé catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtarinquëma', itërin.

Canamiatëréhuaso'

(Mateo 6.19-21)

³²Naquëranchin itaantarín:

—Ama iyaro'sa' pa'yancosohué'. Ohuica pë'tahuana'pi pochin nicato a'paiaranquëma'. Caraichinquëma' nipomarahué', Yosé noya ni'ninquëma'. Hua'anëntërinquë chachin aya'coninquëma'. ³³Ama na'con ma'sha yontoncosohué'. Ma'sha ya'huëtohuachinquëma', pa'anahuatoma', sa'ahuario'sa' quëtoco'. Inapotohuatama', Yosé acanaarinquëma'. Isoro'paquë ma'sha a'naroáchin mocarín. Ihuarinënpoa'. Ma'shari a'quirin. Inapaquëso nipirinhué' Yosé acanahuachinpoa', ya'huëtomiatarinpoa'. ³⁴Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosé yonquiararamahué'. Nipirinhué', Yosé na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiarama', itërin.

Noya ninacaso' ya'huërinso'

³⁵⁻³⁶Ina quëran taantarín: "Noya yonquiatoma', capayatëréso pochin cancantoco'. Ni'co'. A'na patron sa'acaso maré' pa'nin. Onporosona huënantacaso'

co piyapinēnpita nitotopihué! Napoaton noya nitaparahuatona!, nanparin i'chin-pirahuatona!, ninarapi. Canquiton, onconan pi'nihuachina, a'naroáchin i'soatacaiso! ya'huérin. ³⁷Piyapinēnpita ninarapi quēnanquintahuachina, hua'anēni nóya ni'sarin. Inari chachin nitaparahuaton, cosharo! acotarin piyapinēnpita capacaiso maré!. ³⁸Yono tashihué nipon, tahuéri ya'carihué nipon, huēnantarin. Co hué'ēponaraihué! ninarapi quēnanquintahuachina, noya ni'sarin. ³⁹Isonta! yonquico!: Ihuaté! a'nanaya huēcaton, pèiqué ya'conin. Hua'anēn co nicasohué!, ma'sha ihuarin. Onporosona huēcacaso! nitotérin naporini, hua'anēni ninaitonhué!, co ma'shanēnpita ihuaitonhué!. ⁴⁰Yosé quēran quēmárico ni'to, canpitanta! ninatomaco, ya'huéco!. Hua'quihuato: 'Co a'naroáchin o'mantararinhué!', tosapi a'naquén. Co nitotasēnquémahué!, a'nanaya o'mantararahué," itérin Quisosori.

Inpriato pochin nininso'

(Mateo 24.45-51)

⁴¹Napohuachina, Pitrori natanin:

—¿Ya'ipi piyapi'sa! Sinioro pēnēnaran?
¿Quiyasáchin nica? itérin.

⁴²Napotohuachina:

“Ni'co! iyaro'sa!. O'maca'huaso tahuéri a'na patron pochin nisarahué. Inaso! aqué yapa'pachina, inpriatonēn noya natérinso! sha'huitérin. 'Piyapinēhué-pita noya ni'qué!. Cosharo!, ma'sha, inapita pahuantohuachina!, quētéra'piraqué!', itahuaton pa'nin. ⁴³Inpriatoso! noya yonquihuachin, no'téquén natérin. Patronēni huēcapiantahuachina, noya ni'sarin. ⁴⁴Noya natérin ni'ton, acoarin ya'ipi ma'shanēnpita a'paicaso maré!. ⁴⁵Nipirinhué!, inpriatonēn nisha cancantoahuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huēntaponhué!', ta'ton,

piyapinēnpita ahuéapon. Cosonanēnpitanta! ahuéapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁴⁶Napoaso!, a'nanaya patronēni quēnanquiantapon. Co nitotasohué!, a'nanaya canquipon. Co natérinhué! ni'ton, ocoirahuaton, chiniquén ana'intarin. Co natétono'sahuépitare chachin ana'intarin.

⁴⁷A'na piyapinēnso! patronēni sha'huitopirinhué!, co yonquirinhué!. Noya nitotaponahué!, co natérinhué!. Co ma'shanēnpita noya tapatérinhué! ni'ton, chini chiniquén ahuihuitarin. ⁴⁸A'naso nipirinhué! co nitotérinhué!. Co noyahué! nipachina, co onpopinchin ahuihuitarinhué!. Inapochachin canpitanta! na'con a'chintēranquéma! ni'ton, noya natéco!. Na'con nitotohuatama!, noya noya natécaso! ya'huérin,” itérin.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'

(Mateo 10.34-36)

⁴⁹⁻⁵⁰“Tēhuēnchachin, iyaro'sa!, pēn matohuachina, a'naroáchin huiquitérin. Inapochachin piyapi'sa! a'chintohuato, nisha nisha yonquiapi. Na'a piyapi'sa! no'huarinaco. Caso! chiniquén parisita'huaso! ya'huérin. Ina yonquiato, sētērahué. A'naroáchin nipachin napochinaco. ⁵¹'Cristo o'mahuachin, ya'lipiya nohuantatona!, noya ya'huapona!; ¿topiramahué! ti? Co ya'lipiya nohuantarinacohué!. Pēnēnpato, nisha nisha yonquiapi. A'naquén nohuantarinaco. A'naquénso nipirinhué!, co nohuantarinacohué!. ⁵²Ipora quēran huaré! a'na pèiqué ya'huépisopita nisha nisha yonquiapi. Catoya'pi nohuantarinaco, caraya'piso nipirinhué! co nohuantarinacohué! ni'ton, nino'huiaipi. ⁵³A'na pèiqué pa'pin nohuantarinco. Hui'ninso nipirinhué! co nohuantarincohué!. A'na pèiquēnta! hui'nin nohuantarinco. Pa'pinso nipirinhué! co nohuantarincohué!. Sanapi'santa! nisha nisha yonquiapi. A'shin nimara co nohuantarincohué!. Hua'huinso

nipirinhue' nohuantarinco. A'shatën nohuantarinco. Notainso nipirinhue' co nohuantarincohuë," ténin.

**Ipora ma'sha onporëhuaso'
yonquicaso' ya'huërin**

(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)

⁵⁴Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' a'chintantaton, itapon:

"No'tëquën, iyaro'sa', yonquico'. Pi'i ya'coninso parti tashirotohuachina: 'O'nanapon,' tënama'. Ina quëran o'nanin. ⁵⁵Sor parti quëran chiniquën ihuantohuachina, 'Huënoca ya'huëapon,' tënama'. Naporo' huënocatërin. ⁵⁶Canpitaso' nonpintënuquëma'. O'nan, sëhuën, inapita noya ninopiramahuë', çonpoatonta' ipora chachin naporahuësopita co yonquiramahuë'?" itërin.

**Nanan anoyatacaso'
ya'huërinso'**

(Mateo 5.25-26)

⁵⁷"¿Onpoatomata' canpitaora cancanëma quëran co no'tëquën yonquiramahuë'? ⁵⁸Ni'co'. Nihuitëranso marë' yaquëpahuachinënquën, a'naroáchin nanan anoyatëquë'. Co anoyatohuatuahuë', coisëquë quëparinënquën. Coisëquë quëpahuachinënquën, sontaroquë yo'coaninënquën ni'ton, tashinan pëiquë po'moarinenquën. ⁵⁹Inaquë po'mohuachinënquën, ya'ipiya pahuërëtaquë huarë' pipiaran," ténin Quisoso. (Inapochachin canpitanta' co noyahuë' nipatama', a'naroáchin nanan anoyatoco', Yosë ana'intochnquëma'.)

**Co noyahuë' yonquipisopita
naniantacaso' ya'huërinso'**

13 ¹Naporo' a'naquën huë'sa-huatona', Quisoso sha'huitiipi: "Caririaro'sa' Yosë pëinënquë chinotatona', ma'sha tëparapirinhue', Piratori sontaro'sa' a'parin tëpacaiso marë'. Inaquë chachin tëpapi," itiipi.

²"A'napita caririaro'sa quëran na'con na'con oshahuanpi ni'ton, Yosë nohuanton, çtëpapi, topiramahuë' ti? ³Co inapita na'con na'con oshahuanpihuë'. Canpitanta' co noyahuë' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', ana'intarinquëma'. Chiminatoma', parisitomiatarama'. ⁴⁻⁵Siroiquënta' a'na tori anotaton, shonca posa ya'pi tëparin: 'Inapitanta' na'con na'con oshahuanpi,' çtopiramahuë' ti? Co naporinhue', tënahue' caso'. Na'a piyapi'sa' Quirosarinquë inachachin oshahuanpi. Canpitanta' co noyahuë' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', chiminatoma', parisitomiatarama'," itërin Quisosori.

Nara co nitërinsohuë'

⁶Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: "A'na quëmapi iminënquë iquiranaranta' sha'nin. Papotahuaton a'shina-ponahuë', hua'qui' co nitërinhuë'. ⁷Ina quëran inpriatonën itërin: 'Iso huayo napoonin. Nani a'shinaponahuë', cara pi'ipi co manta' nitërinhuë'. A'nëquë'. ¿Ma'marëta' topinan huanirin?' itopirinhue', ⁸'Ama sinioro ipora a'nëquësohue'. A'na pi'ipira' tananpitëquë'. Iso pi'ipi noya pacarapiarahue'. Apono acotarahue' noya nitacaso marë'. ⁹Iso pi'ipi nitapon nimara. Co nitohuachinhue', sha'huitoco a'nëchinquën,' itërin inpriatonëni," ténin Quisoso.

Chinoto tahuëri apia anoyatërinso'

¹⁰Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. ¹¹Inaquë a'na sanapi quënanconin, apia nininso'. Sopa' nohuanton, nani shonca posa pi'ipi monconpirin. Co nanitërinhuë' no'tëpicaso'. ¹²Quisosori quënanahuaton, përarin. Huëcapaihuachina: —Nani imoya noyatëran, itërin.

¹³Së'huapihuachina, a'naroáchin no'tëquën huanirin. "¡Ma noyacha Yosëso'

ni'ton, anoyatërinco paya!" ténin. ¹⁴Niyon-tonpiso pëi' hua'anso nipirinhue', no'huitërin. Chinoto tahuëri anoyatërin ni'ton, naporin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—Saota tahuëri sacatacaso' ya'huërin. Naporo' huëco' anoyatinquëmaso marë'. Chinoto tahuëriso' co noyahuë' anoyatacaso', itërin.

¹⁵Quisosori natanahuaton, itapon:

—Canpitaso' nonpintëinquëma'. Co no'të-quën yonquiramahuë'. Ohuaca, mora, inapita pë'tahuahuatama', chinoto tahuërinta' i'quiritërama'. I'sha ya'huërinquë quëparahuatoma', o'shitërama'. ¹⁶Iso sanapiso nipirinhue' Yosë piyapinën niponahuë', hua'qui' parisitërin. Nani shonca posa pi'ipi Satanasëri aparisitopirinhue', ipora huarë' nicha'ërahuë. Chinoto tahuërinta' anoyatacaso' ya'huërin tënahue. ¿Ma'ta' canpitaso' yonquirama'? itërin.

¹⁷Natanahuatona', inimiconënpitaso' tapanpi. A'napitariso nipirinhue', pa'ya-topi: "¿Ma noyacha Quisoso nanitaparin paya!" topi.

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Marcos 4.30-32)

¹⁸“¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? topiramahuë'. A'na pënënto nanan sha'huitanta'inquëma' canpitanta' nitotacamaso marë'. ¹⁹Mostasaraya pochin ninin. Ya'pirin hua'huishin niponahuë', iminquë sha'patëra, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin,” ténin. (Inapochachin ya'nan nipon, caráichin piyapi Yosë imapirinhue', a'na tahuëri hua'huayátërahuë imasapi huachi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'

(Mateo 13.33)

²⁰Ina quëran itantarin: “¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? ²¹Pan

ahuëpocatërinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cato shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tëranta' pan ahuëpocatërinso' ayontohuachina, ya'ipiya sël'cotërin, pan huëpocatërin huachi,” ténin Quisoso.

Ya'coana pochin nininso'

(Mateo 7.13-14, 21-23)

²²Ina quëran nisha nisha ninanoquë pa'sahuaton, a'chintëra'piarin. Quirosarinquë huarë' pa'sarin. ²³A'chintohuachina, a'na quëmapiri itapon:

—¿Onpo piyapita' cha'ëpona'? ¿Caráichin nimara ti? itërin.

²⁴—Yosë huëntonën pëi pochin ninin. Ya'coananënso' yamianasha. Na'a piyapi'saso' yaya'conpirinhue', co noyahuë' cancantatona', co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Canpitaso' nipirinhue' ipora chachin ya'conacamaso' nohuantoco'. Ama hua'quicosohue'. ²⁵A'na tahuëri hua'anëni ya'coananën oncotarin huachi. Naporo huarë' aipiran huanirahuatoma', yaya'conpiramahuë'. “I'soatocoi Sinioro,” tosapiramahuë', co nohuantarinhuë'. “Co nohuitëranquëmahue'. Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahue',” itarinquëma'. ²⁶“Co'ta nohuitërancoi. Quëmaro'coi coshatërai, o'orai. Quiyataquë a'chinan,” tosapiramahuë'. ²⁷“Co' mini nohuitëranquëmahue'. Co noyahuë' ninama' ni'ton, co piyapinëhuëpitanquëmahue'. Paco huachi,” itahuatëinquëma', a'paarinquëma'. ²⁸Parisitopiquë pa'sahuatoma', na'nëarama', chiniquë parisitarama'. Apraan, Isaco, Cacopo, pënëntona'piro'sa', inapita Yosë hua'anëntërinquë ya'huërapi, ni'sarama'. Canpitaso' nipirinhue' co ya'conamahuë' ni'ton, sëtarama'. ²⁹Nisha nisha parti quëran huëcatona', Yosë ya'huërinquë ya'conapi. Inaquë noya coshatëresó pochin nóya ya'huërapi. ³⁰A'naquënso' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinhue',

a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'na-quënso nipirinhue' ipora piyapi'sari noya ni'pirinahue', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhue', itërin Quisosori.

**Quirosarinquë ya'huëpisopita
yonquiaton, sëtërinso'**

(Mateo 23.37-39)

³¹Naporo' a'naquën parisioro'sa' Quisoquoë huë'pi.

—A'naroáchin ta'aque'. Irotisë yatë-parinquën, itiipi.

³²—Inca. Co yapa'nahuë'. Irotisëso' pa'pi nonpintë'. Paaton, sha'huitonquë'. Nani Yosë sha'huitërinco ma'sha nica'huaso'. Iporaso' ina natëto, sopairo'sa' a'parahuë. Na'a cania'piro'sa' anoyata-rahue. Cara tahuërichin pochin pahuanarin tiquia'huaso'. Ina sha'huitonquë' nitochin. ³³Inaso napotopirahuë', ipora tahuëri chachin pipito tashira aquëtëran Quirosarinquë nincana'huaso' ya'huërin. Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' inaquë pënëntopirinhue', tëpapi. Inaquë canta', tëpainacoso ya'huërin, tënin.

³⁴Ina quëran itantarín: “¡Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita yonquia-tënguëma', chiníquën sëtërahuë! Na'a pënëntona'piro'sa' Yosë a'patërinquëma' pënëinënguëmaso marë'. A'papi-ri- huë', tëparama'. A'naquën na'pique të'yaratoma', tëparama'. Ya'ipinquëma' nosoroatënguëma', na'aro' yacatahuapi- ranquëmahue', co ca tëranta' nohuantëramacohue'. Atari hua'huin to'cohuëtërinso pochin yapa'poyapiranquëmahue', co nohuantëramacohue'. ³⁵Napoaton Tata Yosë patarinquëma'. Co huachi catahuararinquëmahue'. Co huachi quëna-naramacohue'. O'manta'huaso' tahuëri huarë' quënantaramaco. Naporo': ‘¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Siniro chachin a'paimarinquën, itaramaco,’ itërin Quisosori.

Chinoto tahuëri anoyatarinso'

14 ¹A'na hua'ani Quisoso amatërin coshatapacaso marë'. Parisio quëmapi inaso'. Amatohuachina, inaquë pa'nin. Chinoto tahuëri ni'ton, a'napitarinta' ni'sapi sha'huirapicaiso marë'. ²Naporo' a'na cania'pi Quiso- soquë huë'nin, panca pomatërinso'. ³Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita notëërahuaton, Quisosori itërin:

—¿Noya chinoto tahuëri cania'pi anoyatacaso' ti? ¿Ma'ta' tënama' canpita? itërin.

⁴Natanahuatona', ta'tápi. Co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinaraihuë', cania'pi sël'huarahuaton, a'naroáchin anoyatërin. —Noya paquë huachi, itërin. ⁵Ina quëran piyapi'sa' pënëantarín.

—¡Hui'nama' posoquë pa'itohuachina, chinoto tahuëri nipirinhue', a'naroáchin ocoirama! Mora tëranta' pa'itohuachina, ocoirama'. ¿Co ocoiramahuë' nica? itërin.

⁶Parisioro'saso nipirinhue' tapanatona', co nanitopihuë' a'panitacaiso'.

Pita pochin nininso'

⁷Yacoshatohuachinara, na'a piyapi'sa' hua'an pirayan yahuënsëpi. “Hua'an pirayan huënsëhuato, chiníquën nanantona'pi pochin ni'sarinaco,” ta'tona', inaquë huënsëconpi. Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

⁸—Natanco iyaro'sa' pi'pian pënëin- quëma'. Quëmapi yasa'apachina, nipayarinsopita amatërin coshatapacaiso marë'. Inaquë amatohuachinquën, ama hua'ano'sa' pirayan huënsëquësohuë'. Taponna' a'na quëmapi chini chiníquën nanantërinso' huë'sarin. ⁹Huë'pachin, hua'an itarin- quën: “Po'shaquë', iso quëmapi huënsë'in. Pasëquë tëranta' huënsëconquë',” itohua- chinquën, tapanaran. ¹⁰Napoaton amato- huachinquën, co'inquë huënsëquë'. Hua'an

huè'pachin, noya nontarinquén. “Huèquèl iyasha, isèquè noya huènsèiquèl,” itohuachinquén, ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinquén. ¹¹Inapochachin “Casò' noya noyaco,” topatama', Yosè atapanarinquèma'. Nipirinhuèl, sano piyapi nipatama', Yosè noya noya acoarinquèma', itèrin.

¹²Ina quèran pèi' hua'anèn pènènaton, itantarin:

—Ca'painènuquénso marè' piyapi amatohuatan, ama quémopinènpita, amiconènpita, inapitaráchin amatèquèsohuèl. Ma'huano'sa' amatohuatan, inapitanta' amataantahuachinènuquén, i'huèrètarinènuquén. ¹³Sa'ahuario'sa', apiaro'sa', sonpacharo'sa', somaraya nininsopita, inapitanta' nosoroaton, amatèquèl. ¹⁴Ina quèran noya cancantaran. Inapitaso' co nanitopihuèl amatanta'inènuquénso'. Co i'huèrètopirinènuquénhuèl, Yosèso' i'huèrètarinènuquén. Noya ninan ni'ton, ayaro' tahuèri ananpitaantahuachinènuquén, acanaarinquén huachi, itèrin.

Yosèri amatèrinsopita

(Mateo 22.1-10)

¹⁵Inaquè coshatasoì, a'naso' nata-nahuaton, Quisoso itapon:

—Yosè chachin hua'anèntohuachinpoa', nóya coshatarihua'. Noya noya cancantarihua', itèrin.

¹⁶Napotohuachina, pènènto nanan sha'huitèrin.

—A'na quèmapiri na'a piyapi'sa' amatèrin ca'pacaiso marè'. ¹⁷Tahuèri nanihuachina, inpriatonèn a'parin sha'huitantacaso marè'. “Huèco huachi. Nani cosharo' taparin,” itèrin. ¹⁸Nani amatopirinhuèl, co huachi nohuantopihuèl. “Co'chi nanitèraihuè paya,” toconpi a'naya a'naya. “No'pa' pa'anahuèso' nicapo pa'sarahuè. Napoaton co nanitèrahuèl,” tènin a'na'. ¹⁹“Shonca toro pa'anahuè asacata'huaso marè'. Inapita

tènipo pa'sarahuè. Napoaton co ipora nanitèrahuèl,” tènin a'nanta'. ²⁰“I'huara sa'arahuè. Napoaton co canta' nanitèrahuèl,” tènin a'nanta'. ²¹Napotohuachinara, inpriatoso ayanahuaton hua'anèn sha'huitiirin. “Co huachi nohuantopihuèl,” itèrin. Natanahuaton, no'huitèrin. “Manóton paantaquèl. Cachiquè tèranta' paaton, piyapi maconquèl. Sa'ahuario'sa', apiaro'sa', somaraya nininsopita, sonpacharo'sa' inapita maconquèl,” itèrin. Itohuachina, pa'sahuaton, macontarin. ²²Huènantarahuaton, sha'huitiantarin. “Nani maconpirahuèl. Ipora huanta' pahuanarin piyapi'sa' nanicaso,” tènin inpriatonèn. ²³“Ninano quèran pipirahuaton, macoantaquèl. Nisha nisha ira pa'taton, sha'huitonquèl huè'ina'. Imino'saquè huarèl paaton, maconquèl. Na'a piyapi'sa' nohuantèrahuè. ²⁴Ya'nan amatèrahuèso'pitaso', co huachi ca'painacoso' nohuantèrahuèl ni'ton, inapoco,” itèrin hua'ani, tènin Quisoso.

Sacai' imacaso'

(Mateo 10.37-38)

²⁵Ina quèran Quisoso paantarin. Na'a piyapi'sari imasapirinahuèl, tahuèrè-tahuaton, itapon: ²⁶“Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', inapita co onpopinchin nosorocoso' ya'huèrinhuèl. Sa'ama', hui'nama', iyaparima', oshiparima', inapitanta' co onpopinchin nosorocoso' ya'huèrinhuèl. Canpitaora nohuantèramasonta' naniantatoma', casáchin imaco huachi. Co na'con na'con nosorohuatamaco-huèl, co tèhuènachachin imaramacohuèl. ²⁷Imapatamaco, a'napita aparisitirinènuquèma'. Yatèpapirinènuquèmaonta', imamiatoco. Corosèquè chinquén parisitèrèl. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitirinènuquèma'. Co ahuantohuatamahuèl, co tèhuènachachin imaramacohuèl. ²⁸Ni'co' iyaro'sa'.

A'na quëmapi panca tori yanipachin, co a'naroáchin nininhué'. Ya'ipi pa'térinso'ton yonquirin. ²⁹Ina quëran coriquinën nanihuachina, pëiarin huachi. Co coriquinën nanihuachinhué', co pëirinhué'. Patomaíchín a'canin naporini, a'napitari téhuaitonahué'. ³⁰'Ni'co!. Panca yapëipirinhué', co nanitérinhué' a'canacaso',¹ ichtonahué'. ³¹Isonta' yonquico!. A'na copirno ya'huërin, shonca huaranca sontaro'sa' camairinso!. Inimiconënso nipirinhué', cato shonca huaranca sontaro'sa' camairin. Ina napo' hué'pachinara, co a'naroáchin ahué'apon pa'sarinhué': 'Sacai' minsécaso',² ta'ton, yonquirárin. ³²Co nanitochináchinhué' nipachina, comisionën a'parin nanan anoyatacaso maré!. ³³Inapochachin pënënanquëma!. Sacai' imamancoso!, ténahué. Napoaton noya yonquiatoma!, imaco. Casáchin yonquihuatomaco, téhuëchachin noya imasaramaco," ténin Quisoso.

Yamora pochin nininso'

(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

³⁴⁻³⁵Ina quëran taantarín: "Yamora noya acashicaso' niponahué', chiminpachinaso co huachi cashirinhué' ni'ton, co huachi ma'marë tëranta noyatërinhué'. Topinan të'yatërë!. Huëratëhuanpatama!, noya natanatomaco, yonquico!" itërin Quisosori. (Canpitanta' co noya cancantohuatamahué', co Yosë nohuan-tarínquëmahué' tapon naporin.)

Ohuica chihuërinso pochin nininso'

(Mateo 18.10-14)

15 ¹Nisha nisha piyapi'sa' hué'pi Quisoso natanacaiso maré!. Copirno maré' coriqui ma'patona'pi-ro'sa', oshahuano'sa' itopiso!, inapitanta' hué'pi. ²Ina ni'sahuatona!, parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitari no'huipi.

—¿Onpoatonta' Quisoso oshahuano'sa' pa'yatërin? Inapitaré' coshatarin, co napocasohué' nipirinhué', toconpi.

³Ina natanahuaton, Quisosori iso pënënto nanan sha'huitërin ayonquicaiso maré!: ⁴"A'na quëmapi pasa ohuicaros'a' pë'tahuaton, ya'ipiya nosororin. A'naya tëranta' chihuëhuachina, yonípon pa'sarin. A'napitaso' pastoquëranchin patahuaton, hua'qui' yonissarin. Quënanahué' huaré' yonissárin. ⁵Quënanahuaton, pa'yatërin. Pitënanahuaton, quëmantarín. ⁶Pëinënquë canquiantahuachina, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Ohuicanëhué' chihuëpirinhué', quënanahué. Ina maré' nóya cancantahua!', itërin. ⁷Inapochachin Yosë ni'ninpoa!. Noya piyapi ya'huëhuachin, Yosëri noya ni'sarin. Nipirinhué', oshahuano'santa' nosororin. A'naya tëranta' co noyahué' yonquirinso' naniantohuachin, Yosë ya'huërinquënta' capa cancantomatapi," itërin Quisosori.

Coriqui ayatërinso'

⁸Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitantarín: "A'na sanapi shonca coriqui prata quëran nininso' ya'huëtopirinhué', a'nara' ayatërin. Nanparin i'chinpita-huaton, noyá huitëtërin. Quënanahué' huaré' yonissárin. ⁹Quënanahuaton, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Coriquinëhué' ayatopirahué', quënanahué. Ina maré' noya cancantahua!', itërin. ¹⁰Inapochachin a'na piyapi tëranta' co noyahué' yonquirinsopita naniantohuachin, anquëniro'santa' noya cancantapi," itërin.

Oshahuana'pi huëantarínso'

¹¹Ina quëran Quisosori itaantarín: "A'na quëmapi cato' hui'ninpita ya'huëtopirinhué', ¹²hua'hua nininsoari pa'pin itërin: 'A'na tahuëri ya'ipi ma'shanënpita iyahuëro'co patomatarancoi. Caso

nipirinhuë' apira nohuanteràhuë. Ipora tata quëtochanco, topirahuë', itërin. Itohuachina, patoma ma'shanënpita quëtërin. ¹³Cara tahuëri quëran pochin hua'hua nininso' yapipirin. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarinso' masahuaton, aquë pa'nin. Inaquë no'pirárin, nansarárin, monshihuanárin. Na'a coriqui quëparinso' i'quirin. ¹⁴Nani ya'ipi i'quihua-china, inaquëso' tanarotopi ni'ton, co manta' capacaso' ya'huërinhuë'. Inanta' tanarin. ¹⁵Napoaton a'na patronquë pa'nin. 'Canta' sacachi, topirahuë', itërin. 'Noyahua'. Sacatëquë' nipa-chin,' itahuaton, pastoquë a'parin coshinënpita a'paicaso marë'. ¹⁶Inaquë paaton, coshiro'sa' a'cararin. Tanaton, coshi ca'ninso' tëranta' nayapirinhuë',

co incari quëtërinhuë'. ¹⁷Ina quëran yonquirin. '¡Ma'huántacha ninahuë paya! Tata piyapinënpitaso' noya coshatapi. Caso nipirinhuë' tana yatëparinco ta'a. ¹⁸Paato, tatahuë nonchi: "Co noyahuë' tata ninahuë. Nonpintëranquën. Co Yosë natëtohuë', oshahuanahuë. ¹⁹Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'nán pochin cancantancoso' ya'huërinhuë'. Piyapinën pochin tëranta' ni'co," ichi,' tënin yonquinënuë. ²⁰Ina quëran pa'pin ya'huërin'pa' paantarin.

Ya'caritëriahuaso', aquë quëran pa'pini quënanin. Quënanahuaton, na'con nosoroaton, ta'aparín. Iporahuaton, apinorin. ²¹'Co noyahuë' ninahuë, tata. Nonpintëranquën. Co Yosë natëtohuë', oshahuanahuë. Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'nán

pochin cancantancoso' ya'huërin-huë', itërin pa'pin. ²²Napotopirinhue', pa'piniso' na'con nosororin. Piyapinënpita camairin. 'Manóton paatoma', noyápiachin nininso' maconahuatoma', a'motoco'. Po'moitërantá' noyápiachin nininso' po'motoco'. Sapatënta' matonquë' po'moin. ²³Ina quëran toroa'hua amoshin nininso' ma'toma', tëpaco' ca'ahua'. Capa cancantatëhua', pita niahua'. ²⁴Iso hui'nahuë chiminin pochin niponahuë', iporasó' ya'noantarin. Ayatë pochin nipirinhue', iporasó' niantarahue', itërin. Ina quëran pita nisapi.

²⁵Paninanso nipirinhue', iminquë sacatërin quëran huëntararin. Pëiquë ya'caritëriahuaso', mosica pi'nirapiso natanin. Nansatona', capa cancantapi. ²⁶Natanahuaton, piyapinën pëarin: '¿Onpoatonta' pita nisapi?' itërin. ²⁷'Co'ta iya'hua huënantarin. Noya canquintarin ni'ton, tatari pa'yatërin. Toroa'hua amoshin nininso' atëpatërin capacaso marë', itërin. ²⁸Ina natanahuaton, no'huitërin. No'huitaton, co yaya'coninhue'. Pa'pini pipirahuaton, itërin: 'Huëquë' conpa capa cancantahua', itopirinhue'. ²⁹'Inca tata. Na'a pi'ipi quëma marë' chiníquën sacatërahuë. Sha'huitohuatancora, ya'ipiya natëranquën. Napoaponahuë', co caso' chipo tëranta' quëtërancohuë' amiconëhuëpita amatahuato capa cancantahuaiso marë'. ³⁰Iso hui'nanso nipirinhue', aquë paaton no'piárin. Monshihuanárin. Coriquinën quëtöpiranhue', ya'ipi i'quirin. Ina quëran huënantahuachina, quëmari nosoroaton, pa'yatëran. Toroa'hua amoshin nininso' atëpatëran coshatacaiso marë', itërin.

³¹Napotohuachina, pa'pini itërin: 'Nosororinquën mini conpa. Quëmaso' co ya'huincaranhuë'. Ya'ipi ma'shanëhuëpita

quëchinquën. Ya'ipiya quëmaquën nisarín. ³²Iya'huaso nipirinhue', nani huënantarin. Chimininso pochin niponahuë', ya'noantarin. Ayatëreso pochin nitopirëhuahuë', niantarëhua'. Ina marë' noya cancantacaso' ya'huërin, itërin pa'pini," tënin Quisoso.

Inpriatori nonpintërinso'

16 ¹Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintantaton, itapon: "A'na ma'huan ya'huërin. Inpriatonën chiníquën nanan quëtërin piyapinënpita camaicaso marë'. Inari asacatërin. Chiníquën nanantaton, nihui'piso' ninshitërin. Inaso nipirinhue', nonpintaton, inaora marë' coriqui masarin ni'ton, sha'huirapipi. ²Ma'huanso' natantahuaton, amatërin. 'Quëmaso' nonpintaranco natantërahuë. Coriqui quëtëranquënso' quëmaora marë' manan ni'quëhuarë', ocoiaranquën. Ya'ipi nihuirinacoso' ninshitoco nitochi,' itërin. ³Inpriatonënso' pipirahuaton, yonquirarin. '¿Ma'cha onpo'i nicaya? Hua'anëhuë ocoiarinco. Co nanitërahuë' chiníquën sacata'huaso'. Naporahuaton, tapanato, co nohuantërahuë' coriqui topinan ma'pata'huaso'. ⁴Na'a quëmapi'sa' hua'anëhuë nihui'pi. Iporaso' inapita catahuarahuë. Ina quëran hua'anëhuë ocoihuachinco, inahuanta' catahuarinaco nanpica'huaso marë', tënin yonquiaton. ⁵Naporahuaton, co'huara hua'ani ocoiyatërasohue', nihuitopisopita amatërin. A'naya a'naya huë'pi. A'naso' huë'pachina, natanin. '¿Onpota' hua'an nihuiran?' itërin. ⁶'Pasa rata toma' ma'parahuë ni'ton, ina nápo' nihuirahuë', itohuachina, 'Inta nipachin, nihuitëranso quirica masahuaton, a'natërápo shoncaíchin ninshitantaquë', itërin. ⁷Ina quëran a'nanta' huë'nin. Huë'pachina, '¿Onpota'

quëmanta' nihuitëran?' itërin. 'Trico ma'parahuë ni'ton, pasa costaro marë' nihuirahuë,' tënin. 'Inta nipachin, Posa shoncaíchin ninshitantaquë,' itërin. Inapotëra'piaton, na'a amiconënpita catahuarin ama na'con pahuëretacaiso marëhuë'. ⁸Hua'ani natantahuaton, amataantarin. 'Naquëranchin nonpin-tantaranco. Nipirinhüë', "ma noyacha yonquiran paya," tënhuë,' itërin hua'anëni. Ni'co' iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipsisopita noya yonquipi inaora canacaiso marë'. A'naquëmaso nipirinhüë', imapiramacohuë', co onpopinchin yonquiramahuë' noya nicacamaso marë'.

⁹Coriqui ya'huëtohuachinquëma', ama canpitaoráchin i'quicosohuë'. A'napita pahuantohuachina', quëtoco'. Inapohuatama', Yosë'pa' noya ni'sarinquëma'. Chiminpatama', Yosë inápaquë quëpantarinquëma'. Coriquinëma' patopiramahuë', inatohua' noya noya ya'huëcontarama'.

¹⁰Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' sha'huitohuachinquëma', natëcamaso' ya'huërin. Pi'pian tëranta' sha'huitopirinquëmahuë', natëhuatama', noya ni'sarinquëma'. Chini chiníquën nanan quëtarinquëma'. Co'so' natëhuatamahuë', co chiníquën nanan quëtarinquëmahuë'. 'Nonpintarínco,' ta'ton, co huachi natëarinquëmahuë'.

¹¹Ya'ipi coriquinëma' canpitaora marë' i'quihuatama', co insonta' inápaquë acanarinquëmahuë'. ¹²Iporaso' Yosë nohuanton, ma'sha, coriqui, inapita ya'huëtarinquëma'. A'naninquëmaso pochin quëtërinquëma'. Topinan quëran i'quihuatama', co manta' Yosë'pa' canamiataramahuë'.

¹³Cato' patron camaihuachinquëma', co nanitëramahuë' cato chachin natëcamaso'. A'naso' nohuantatoma', noya natëarama'. A'naso nipirinhüë' co

onpopinchin nohuantatomahuë' co natëaramahuë'. Inapochachin canacamasoáchin yonquihuatama', co nanitaramahuë' Yosë natëcamaso'. Coriquiráchin cancantohuatama', co Yosë natëaramahuë'," itërin Quisosori.

¹⁴Parisioro'sa' coriquiráchin cancantopi. Napoaton Quisoso a'chininso' natanahuatona', tëhuapi. ¹⁵Tëhuapirinhüë', Quisosori itërin: "Canpitaso' Yosë imaramaso pochin nipomarahüë', co tëhuënhachin imaramahuë'. Nonpinama'. Yonquiramaso chachin Yosë nitotërin. Piyapi'sa' noya ni'pirinënquëmahuë'. Cancanëma quëranso yanonpinama' ni'ton, Yosë co pi'pian tëranta' noya ni'sarinquëmahuë'," itërin.

Yosë quiricanën quëran pënëninpoaso'

¹⁶Ina quëran tantarin: "Íraca Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita pënëntopi nani ma'sha natëcaso'. Ina quëran Coansha Paotista huë'pachina, noya nanan sha'huirin Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yaya'conpisopitaso' chiníquën cancantatona', ya'conapi. ¹⁷Quiricanën quëran Yosë no'tëquën pënëninpoa'. Isoro'pa', pi'iro'tël, inapita ta'huantapirinhüë', ya'ipi Yosë nanamënso' ya'huëmiatápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihuë' ni'ton, ya'ipi naniarin," tënin.

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12)

¹⁸Ina quëran Quisosori pënëntarin: "Co sa'ama' të'yatamaso' ya'huërinhuë'. Noya nichinpitacaso' ya'huërin. Napoaton sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi maantahuatama', oshahuana-rama'. Monshihuaninso pochin Yosë ni'sarinquëma'. Insosona ina sanapi

so'ini të'yatërinso chachin maanta-huachina, inanta' monshihuaninso pochin Yosëri ni'sarin," itërin.

Ma'huan parisitërinso'

¹⁹Ina quëran itaantapon: "A'na ma'huan ya'huërin. Nani ma'sha ya'huëtërin. Morin pa'ton nininso' a'morin. Noyápiachin a'moton, nani tahuëri pita pochin nicaton, nóya coshatërin. Co manta' pahuantërinhuë'.²⁰⁻²¹A'na quëmapinta' inaquë ya'huërin, sa'ahua nininso'. Nasaro itopi. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' sacatacaso'. Ma'sha topinan ma'pataton, nanpirin. Ma'huan pëinën aipiran acopi. Ya'coanaquë huënsëarin. Tanaton, ma'huan pë'sotërinso tëranta' nayapirinhuë', co manta' quëtöpihuë'. Ta'taráchin niconin ni'ton, ni'niraro'sari huëcatorna', irotiipi.²²Napoin quëran Nasaro chiminin huachi. Chiminpachina, Yosë'pa' anquëniro'sari quëparin. Apraan pantarinquë chachin pantarin. Ina quëran ma'huaonta' chimininpachina, pa'pitopi.

²³Parisitopiquë paaton, parisitárin. Në'përahuaton, aquë quëran Nasaro quënanin. Tata Apraanë' ya'huëarin.²⁴Napoaton chiníquën përarin: '¡Tata Apraan, nosoroco canta! Pënuquë parisitárahüë. Nasaro a'patimaco i'sha pi'pian tëranta' api'nichinco,' itopirinhuë'.²⁵'Co'chi nanitërahüë paya. Ni'quë'. Quëmaso' nanpipon, nani ma'sha ya'huëtöpirinquënhüë', inasáchin yonquiran ni'ton, iporaso' parisitáran. Nasaroso nipirinhuë' nanpipon, parisitápirinhuë', iporaso' noya ya'huëarin huachi.²⁶Naporahuaton, Yosë'pa' pa'patëra, co onporonta' pipirëhuë'. Inapochachin parisitopiquënta' pa'patëra, co onporonta' Yosë'pa' pa'nëhuë'. Panca tahuan ya'copitërinso

pochin ni'ton, co nanitërehüë' pëntonacaso', itërin.

²⁷⁻²⁸Napotopirinhuë', itantarin: 'A'natërápo iyahuëpita ipora ya'huërapí. Nasaro a'paquë' tatahuë pëinënquë iyahuëpita pënënacaso marë'. Caso' parisitápato, co nohuantërahüë' isëquë huëcacaíso', itërin.²⁹Napotohuachina, Apraani itërin: 'Co'ta Yosë quiricanën ya'huëtöpi. Inaquë Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninshitöpi nontatona' nitotacaiso marë'. Inapita natëina', itërin Apraani.³⁰'Nani nontaponaraihuë', co natëpihuë'. Nipirinhuë', chimininso' nantiantahuatón, pënënconpachin, natëpona' nimara. Co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', Yosë tahuëretantapona' nimara, topirahuë', tënin.³¹'Co Yosë quiricanën natëhuachinahuë', chimininsonta' nantiantapirinhuë', co onporonta' natëapihuë', itërin Apraani," tënin Quisoso.

Anishacancantopisopita

(Mateo 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)

17 ¹Ina quëran ca'tano'sanënpita pënëantarin. "Nisha nisha ma'sha ya'huërin anishacancantiinpoaso'. Nipirinhuë', anishacancantona'piso' pa'pi co noyahuë' ni'ton, ¡ma'huan-tacha nisarin paya! Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intarin.²Co'huara hua'huaro'sa tëranta' anishacancanchátërasohüë', marëquë chimiitërin naporini, noya noya niitonhuë'. Panca-ra'piquë a'sonconotahuatona', të'yaitöpi naporini, co aquëtë' oshahuaintonhuë'. A'naquënta' imasapirinacohüë', co chiníquën cancanchatërapihuë'. Hua'huaro'sa' pochin cancantöpi. Inapita anishacancantohuachina', Yosëri ana'intarin.³Napoaton, ni'cona a'napita anishacancantotama'.

A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquëma', pënenco'. Naporinso marë' sëtohuachina, nanan anoyatoco'.⁴ A'na tahuërimarëáchin canchisëro' napotopirinquëmahué', canchisëro chachin: 'Co noyahué' ninahué ni'ton, sëtërahué,' itohuachinquëma', nanan anoyataantaco'. Co onporonta' no'hui-caso' ya'huërinhué', ténin.

**Ya'ipi cancanënpoa quëran
natëcaso' ya'huërin**

⁵Ina quëran ca'tano'sanënpitari itopi: —Catahuaco'i Siniro, Yosë noya noya natë'i, itopi.

⁶—Mostasa ya'pirin hua'huishin ninin. Ina pochin pi'pian tëranta' Yosë natë-toma', nontohuatama', noya catahuarinquëma'. “Yosë nohuanton, iso nara no'pa quëran pipirahuaton, marëquë pa'in,” tënama' naporini, pa'itonhué'. “Yosë no'tëquën nontërinco,” topatama', sacai' nininso' nanitaparama', itërin.

**Yosë marë' sacatacaso'
ya'huërinso'**

⁷Ina quëran itantarín: “Patron ya'huëhuachina, piyapinën camairin. Camailhuachina, iminënquë sacatërin. Pë'tahuanënpitanta' a'pairin. Nani sacatohuachina, imin quëran huënantahuachina, patroni a'naroáchin a'carin, ¿topiramahué' ti? ⁸Co naporinhué'. Patron'ton yacoshatërin. Napoaton piyapinën sha'huitërin. ‘Cosharo' niqué'. Ina quëran nitaparahuaton, o'huintoco ca'i. Nani coshatohuato, o'shitoco,' itërin. Nani coshatohuachina, naporu huarë' piyapinënso' coshatërin. ⁹Piyapinën camairin ni'ton, natërin. ‘Ma noyanquën ni'ton, natë-ranco. Ina marë' “Yosparinquën,” ' co itërinhué'. ¹⁰Canpitanta' iyaro'sa', Yosë sha'huitohuachinquëma', natëco'.

Nani natëhuatama': ‘Topinan piyapinënpoa' ni'tëhua', natërehua', nitoco'. Ya'ipiya natëcamaso' ya'huërin,” itërin Quisosori.

**Chana caniori maninsopita
anoyatërinso'**

¹¹Ina quëran Cariria parti na'huë-tahuaton, Quirosarinquë pa'sarin. Samaria yonsan ya'cariya pa'nin. ¹²Inaquë paaton, a'na ninanoquë canconin. Canconpachina, shonca quëmapi'sa' chana caniori maninsopita quënanconin. Inapitaso' aquëmiáchin huanirahuatona', ¹³chiniquën nontopi: —¿Quiyanta' Maistro nosoroatoncoi anoyatocoi topirahué!' itopi.

¹⁴Napotohuachinara, ni'sahuaton, itapon:

—Paatoma' corto hua'an noyatëramaso a'notonco', itërin. Napotohuachina, pa'pi.

Paaso!, a'nanaya canio iniqui. Noyatopi. ¹⁵A'nara!: “Nani noyatërahué,” ta'ton, ayanquintarin. Iratapon pochin “¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!” tosarín. ¹⁶Quisosoquë huënantahuaton, nantëntaquëchin isonquirin. Isonquirahuaton, “Yosparinquën, Siniro,” itërin. Samaria piyapi inaso'.

¹⁷⁻¹⁸—Shonca ya'pi anoyatopirahué', a'naíchin huënantahuaton, “Yosparinquën,” itërinco. Inaso' nisha piyapi niponahué', Yosë yonquirin. A'napi-taso nipirinhué' co “Yosparinquën,” itërinacohué', ténin.

¹⁹Ina quëran itantarín:

—Huanirahuaton iyasha, noya paquë. Yosë natëran ni'ton, noyatomiatëran huachi, itërin.

**Yosë hua'anëntarinso'
(Mateo 24.23-28, 36-41)**

²⁰Ina quëran Parisiario'sari huëca-pairahuatona', itapona':

—¿Onporota' Yosë isoro'paquë hua'a-nëntarin? itopi.

—Yosë hua'anëntohuachin iyaro'sa', co a'ninquëchin ya'noarinhuë'. ²¹“Isëquë ya'huarin,” co taponahuë'. “Pasëquë ya'huarin,” co taponahuë'. Yosë hua'a-nëntohuachinquëma', ya'coancantarinquëma', itërin.

²²Ina quëran ca'tano'sanënpita itantarin:

—A'na tahuëri iyaro'sa', panantarahuë. Naporo' nohuantaramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'mantarahuë. “Manóton o'manta'in,” tosapiramahuë', co naporo' quënanaramacohuë'. ²³A'naquën yanonpintarinëinquëma'. “Nani o'mantarin. Pasëquë ya'huarin,” itarinëinquëma' a'naquën. “Patoro'pa' ya'huarin, quiyaso' nitotërai,” itarinëinquëma' a'naquëonta'. Ina pochin nontohuachinëinquëma', ama natëcosohuë'. Ama inapita imacosohuë'. ²⁴A'nanaya o'mantarahuë. O'cori' huënsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachin a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. ²⁵Iporaso nipirinhuë' chiniquën parisita'huaso' ya'huërin. Na'a piyapi'sa' co nohuantarinacohuë'. No'huarinaco. ²⁶⁻²⁷Iráca Noi pënëntopirinhuë', co natëpihuë'. Co natëtonahuë', topinan ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatapi, o'osapi, sa'asapi, hui'ninpitanta' aso'yapi. Napoatona', co manta' Yosë yonquipihuë'. Noiso nipirinhuë', Yosë natëton panca nancha ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. A'napitaso' co yonquipirinahuë', a'nanaya panca pacon pa'sarin huachi. Naporo' ya'ipiya chimiitopi. Inapochachin piyapi'sa' topinan ya'huaso', a'nanaya o'mantarahuë. ²⁸Notonta' iráca Sotomaquë ya'huëpirinhuë'. Inaquë a'napitaso' topinan ya'huatona', coshatápi, o'osápi,

nipa'antápi, ma'sha sha'sapi, pëiapi. ²⁹Napoápirinahuë', Noto pipihuachina, naporo tahuëri chachin Yosë nohuanton, inápa quëran pën a'paimarin. A'nanaya ta'huantopi. ³⁰Inapochachin canta' a'na tahuëri Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'noantarahuë.

³¹“Ina tahuëri nanihuachin, co ma'shanëmapita yonquicaso' ya'huaponhuë'. Pëinëma aipi ya'huëhuatama', ama ma'sha macacaso marë tëranta' ya'concosohuë'. A'naroáchin ta'aco'. Iminquë ya'huëhuatama', ama pëinëmaquë paantacosohuë'. Topinan paco'. ³²Iráca Noto sa'in ma'shanënpita yonquiaton, co a'naroáchin ta'arinhuë'. Napoaton co cha'ërinhuë'. Ina yonquico'. ³³Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhuë', casáchin yonquihuatamaco, tëpapiirinëinquëmaonta', noya noya nanpimiatontarama'.

³⁴O'mantahuato, naporo' tashi' cato' piyapi ina pë'saraquëáchin huë'ësa-pirinahuë', a'nara' imarincó ni'ton, anquëniri inápaquë quëpantararin. A'naso nipirinhuë' patarin. ³⁵Cato sanapi shi'shi' pë'sanapirinhuë', a'nara' quëpantararin. A'naso nipirinhuë' patarin. [³⁶Cato quëmapi ina iminquëáchin sacatapirinahuë', a'nara' quëpantararin, a'nara' patarin,] tënin Quisoso.

³⁷—¿Insëquëta' Sinioro napoapi? itopi.

—Ma'sharo'sa' chiminpachina, tamëro'sari huëcapaipi, itërin. (O'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

Coisë naporinso'

18 ¹“Chiniquën cancantatë', apira apira Yosë nontacaso' ya'huërin,” ta'ton, pënënto nanan sha'huitantarin ama amitona' a'pocaiso marëhuë'. A'chintaton, itapon:

²“A'na ninanoquë a'na coisë ya'huërin. Co manta' Yosë të'huatërinhuë'. Piyapi'santa' co nosororinhuë'. ³Ina ninanoquë chachin a'na quëyoron ya'huëpirinhuë', inimiconëni na'con ihuarin. Napoaton coisëquë pa'nin. 'Paso' quëmapi ihuarinco. Sha'huitëquë' quëtanta'inco. Ana'intëquë', itopirinhuë', co nohuantërinhuë' catahuacaso'. Nani tahuëri paantahuaton, inachachin inachachin itantarin. ⁴Hua'qui' coisëri co natëpirinhuë', napoin quëran ami ami natanin. 'Co' mini Yosë të'huatërahuë'. Piyapi'santa' co nosororahuë'. ⁵Iso quëyoronso nipirinhuë' apininco. Apira apira huëcapaihuachincora, pinatanahuë. Co huachi ahuantërahuë'. Napoaton inimiconën ana'inta'rahuë', tënin.

⁶Ni'co'. Coisë co noyahuë' niponahuë', napoin quëran quëyoron catahuarin. ⁷Yosëso nipirinhuë' noya ni'ton, huayonin-sopita na'con catahuarin! A'napitari aparisitohuachina, Yosëri no'tëquën ana'intarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin ina nontopi ni'ton, catahuaarin. Co naniantarinhuë'. ⁸Tahuëri nanihuachin, a'naroáchin ana'intarin. Napoaponahuë' o'mantahuato, ¿na'a ya'pita'ma' natëarinaco quënaimapo to?" itërin Quisosori.

Cato' piyapi Yosë nontopiso'

⁹A'naquën piyapi'sa' ya'huëpirinahuë'. “Quiyasáchin no'tëquën Yosë natërai. A'napitaso' co quiya pochin natëpihuë'” toconpi. Napopirinahuë', inapita pënë-nacaso marë' Quisosori itërin: ¹⁰“Cato' quëmapi Yosë chinotopiso pëiquë Yosë nontacaso marë' pa'pi. A'naso' parisio. A'nanta' coriqui copirno marë' ma'patë-rinso'. ¹¹Parisioso' huanirahuaton, sacaronquë Yosë nontërin: “Tata Yosë, yanontëranquën. Caso' noyaco. Ina marë' noya ni'nanco ni'ton: “Yosparinquën,” itëranquën.

Co a'napita pochincohuë'. Co ihuatërahuë'. Co nonpinahuë'. Co monshihuanahuë'. Paso' quëmapi co noyahuë'. Caso nipirinhuë' co ina pochincohuë'. ¹²Nani simana catoro' ayonarahuë. Ya'ipi canarahuë quëran, diesmo quëma marë' acorahuë,' itërin Yosë nontaton. ¹³A'naso nipirinhuë' co ya'caritërinhuë'. Tapanaton, monshoárin. Oshanën marë' sëtërin. “Tata Yosë, caso' oshahuanco. Nosoroatonco, oshanëhuë inquitoco,' itërin. ¹⁴Ina oshanën inquitaton, Yosëri noya ni'nin. Parisioso nipirinhuë', co noyahuë' ni'nin. A'napita nocanpatama', a'na tahuëri Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhuë': ‘Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso!. Catahuaco Siniro,' topatama', noya acoarinquëma'” tënin Quisosoro.

Hua'huaro'sa' nosororinso'

(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

¹⁵Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'paporinahuë'.

—Ama napotocosohuë'. Quisosoro apinama', itopi. ¹⁶Quisosoriso nipirinhuë' itërin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huë'ina!. Ama a'pacosohuë'. Hua'huaro'sa pochin cancantohuatama', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama'. ¹⁷Tëhuëchachin itëranquëma'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahuë', co Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-26; Marcos 10.17-27)

¹⁸Ina quëran a'na hua'ani Quisosoro huëcapairin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën, tënahuë. ¿Ma'ta' caso' nii

nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin.

¹⁹—¿Ma'marëta' "Quëmaso' noyan-quën" itëranco? Yosëíchin noyaso'.
²⁰Íráca pënëntërinso' nitotëran. "Ama sa'an tēhuananpitëquësohuë'. Ama piyapi tēpaquësohuë'. Ama ihuatëquësohuë'. Ama nonpinapiquësohuë'. Tata natëquë'. Mamanta' natëquë'," tēnin Yosë íráca pënëntaton, itërin.

²¹—Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë, itërin.

²²Ina natanahuaton, Quisosori itantarin:

—Isonta' Yosë nohuantërin. Paaton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anconquë'. Coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtonquë'. Ina quëran imaquico. Inapotohuatan, Yosë'pa' na'con canamiataran, itërin.

²³Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhuë'. "Hua'huayátërahuë ma'sha ya'huëtërinco," ta'ton, sëtërin. Sëtatón, pa'nin. ²⁴Napohuachina, Quisosori itërin:

—Sacai quëran ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ²⁵Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyo panca masho ni'ton, sacai' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁶Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Incha nica cha'ërë'poya? itopi.

²⁷—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëíchin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipi nanitërin, itërin Quisosori.

²⁸—Ni'quë' Siniro, quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuatoí, imasarainquën, itërin Pitrori.

²⁹—Tēhuënhachin iyaro'sa', nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë

catahuarinquëma', tēnahuë. A'naquëma' Yosë hua'anëntërinso' a'chinacamaso marë' pëinëma', sa'ama', iyaparima', tatama', mamama', hui'nama', inapita patarama'. ³⁰Ca marë' patohuatama', ipora chachin Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama huachi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarínso'

(Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)

³¹Ina quëran ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, itantarin: "Iporaso', Quirosarinquë paantarëhua'. Inatohua' ya'huasëhua', Yosë quëran quëmapico nipirahuë', nani ma'sha onpotarinaco. Pënëntona'piro'sa' íráca ninshitopiso chachin napotarinaco. ³²Hua'ano'sa' masahuatonaco, nisha piyapi'saquë yo'coaninaco. Tēhuuarinaco, no'huiarinaco, ipitarinaco. ³³Chiníquën huihuirahuatonaco, tēpararinaco. Napoaponahuë', cara tahuëriya quëran nanopiantarahuë'," itërin.

³⁴Natanaponaraihuë', co nitotopihuë'. Ma'sona tapon naporinso' co yonquipihuë'.

Somaraya anoyatërinso'

(Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52)

³⁵Ina quëran Quiricoquë ya'caritohuachina, a'na quëmapi quënanconin. Ira yonsanquë huënsëarin. Somaraya ni'ton, nani tahuëri inaquë huënsëaton, coriqui topinan ma'patárin. ³⁶Na'a piyapi'sa' iratapi, natanaton: "¿Inta' huë'sarin?" topachina, ³⁷"Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin," itopi. ³⁸Ina natanahuaton, chiníquën nontërin:

—¡Nosoroco Siniro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë a'paimarinquën ni'ton, nosoroco canta', itërin.

³⁹A'naquën quëchitopisopitari natanahuatona', no'huipi. "Ta'tëquë'," itopirinahuë', aquëtë chachin chiní-quën nontërin.

—Nosoroco Siniro. Quëmaso' Tapico' shinquën. Onpopionta' catahuaco, itantarin.

⁴⁰Quisososos' chiniconahuaton, camaitërin quëcacaiso'. Quëshihuachinara:

⁴¹—¿Ma'ta' iyasha onpochinquën? itërin.

—Anoyarayato Siniro canta' ni'chi, itërin.

⁴²—Noyapa'. Natëranco ni'ton, anoyarayataranquën, itërin.

⁴³Itohuachina, a'naroáchin noya ni'tërin. "¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyarayatërinco paya!" ta'ton, Quisoso imarin. Piyapi'santa' pa'yatona', "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyarayatërin paya," topi.

Saquiio anoyacancantërinso'

19 ¹Quiricoquë canconahuaton, ninano huáncana pa'sarin. ²Inaquë a'na ma'huan ya'huërin. Saquiio itopiso'. Inaso', coriqui copirno marë' ma'patona'piro'sa' hua'anën ni'ton, chiníquën nanantërin. ³Quisoso inaquë huë'pachina, na'a piyapi'sari yamotërapí. Saquionta': "Canta' Quisoso nohuichi," ta'ton, huë'pirinhuë'. Mo'copiya ni'ton, co nanitërinhuë' quënanacaso'. ⁴Napoaton ta'arë'nachin piyapi'sa' na'huëtërahuatón, naraqüë nanpëconin. "Isëquëchin Quisoso huë'sarin," ta'ton, inaquë huënsëarin Quisoso nococaso marë'. ⁵Quisososos' inaquë canconahuaton, në'pëconin.

—Iya Saquiio, manóton nohuaraqüë'. Ipora tahuëri quëma pëinënquë yacahuaranquën, itërin.

⁶Napotohuachina, manorahuaton, nohuaraimarin. Pa'yataton, "Noya Maistro. Huëquë' ni'quico," itërin. Ina

quëran pëinënquë quëparin. ⁷Piyapi'sari quënanahuatona', ninontapi. "¿Onpoatonta' oshahuan pëinënquë yacahuatónin?" nitopi. ⁸Saquiioso nipirinhuë' Quisoso a'chininso' natanahuaton, noya natërin. Napoaton itapon:

—Nani ma'sha Siniro ya'huëtërinco. Ipora patoma sa'ahuario'sa' quëtërahüë. Iráca a'naya a'naya nonpintato, ihuarahuëso' na'con na'con quëtëntarahuë. A'na marë'chin nipirinhuë', catapini quëtëntarahuë, itërin.

⁹Itohuachina, Quisosori itërin:

—Ipora tahuëri Yosë nicha'ërinquën. Sa'an, hui'nanpita, inapitanta' nicha'ërin. Apraan shinquën ni'ton, nicha'ërinquën. ¹⁰Na'a piyapi'sa' co Yosë natëtonahuë', chihuëpi pochin nipi. Inapita yonica'huaso marë' o'marahuë. Cancanëna' anoyacancanta'huaso marë' o'marahuë, tënin Quisoso.

Canacaso marë' coriqui quëtërinso'

¹¹Na'a piyapi'sa' natanapi. Paatona', Quirosarinquë ya'caritërapí. "Ipora tahuëri'sa' Yosë hua'anëntarinpoo huachi," topi. Napoaton Quisosori a'na pënënto nanan sha'huitërin:

¹²"A'na quëmapi aquë pa'sarin hua'an ya'conacaso marë'. Yapa'pachina, piyapinënpita nontërin: 'Inatohua' pa'pato, copirno chiníquën nanan quëtëtarinco naro'pa' hua'anënta'huaso marë'. Oshaquëran chiníquën nanan quëtöhuachinco, huënantarahuë,' toshuatón, ¹³shonca inpriatonën amatërin. Huë'pachinara, a'naya a'naya coriqui quëtërin. Napopináchin quëtëra'piarin. 'Iporaso' aquë pa'sarahüë. Iso coriqui quëchinquëma' ma'sha pa'anatoma', na'con na'con canacamaso marë'; itërin. Itahuaton, pa'nin. ¹⁴Piyapinënpitaso nipirinhuë' co nohuantopihuë'. No'huipi. Napoaton

comisionënpita a'papi copirno sha'huitacaiso marë'. 'Ina quëmapi co nohuantëraihuë' hua'anëntiincoiso'. Ama acoquësohuë', itoonpi.

¹⁵Copirnosu nipirinhüë' co comisionënpita natëtonhuë', chiniquën nanan quëtërin. Napotohuachina, ya'huërinquë huëantarin. Canquirahuaton, inpriatonënpita amataantarin. Huë'pachinara, '¿Onpota' canarama'?' itëra'piarin. ¹⁶A'naso' huë'sahuaton, itërin: 'Ina náo' coriqui sinioro quëtëranco. Ma'sha pa'anato, nani shoncaro' aquëtë canarahüë', itërin. ¹⁷'Ma noya sacatëran. Natëranco ni'quëhuarë', hua'an aco'inquën. Shonca ninanoro'sa' hua'anëntaran,' itërin. ¹⁸Ina quëran a'na inpriatonën huë'pachina, itërin: 'Ina náo' coriqui, sinioro, quëtëranco canta'. Ma'sha pa'anato, a'natëraporo' aquëtë canarahüë', itërin. ¹⁹'Natëranco ni'quëhuarë', quëmanta' hua'an aco'inquën. A'natërápo ninanoro'sa' hua'anëntaran,' itërin.

²⁰⁻²¹A'nanta' nipirinhüë' huë'sahuaton, itërin: 'Quëmaso' sinioro, co nosororancoihuë' ni'ton, tëlhuatëranquën. Co sacataponahuë', canaran. Co sha'topiranhuë', nitërinso' manan. Canahuato, topinan osëretarinco, ta'to, co sacatërahuë'. Ina náo' coriqui quëtëranco'so' panioquë so'pinahuato, taparahüë. Ma'tana ya'huarin,' toconin. ²²'Quëmaso' co noyanquënhüë', chiroran. Co pi'pisha tëranta' natërancohuë'. Quëmaora nanamën quëran napotaranquën. Co sacataponahuë', canaran, ¿itëranco ti? ²³¿Onpoatonta' nipachin co bancoquë acoranhüë'? Inaquë acoran naporini, pi'pian tëranta' canaitohüë', itërin. ²⁴Ina quëran piyapinënpita sha'huitërin. 'Iso quëmapi topinan quëran coriqui quëtërahuë. Coriqui osëretahuaton, paso' quëmapi quëtëquë', na'con na'con canarinsu', itërin. ²⁵'Co'ta, inaso' nani

hua'huayátërahuë coriqui ya'huëtërin. ¿Naquëranchin quëtanta' ti?' itërin piyapinëni. ²⁶'Ina mini quëtëquë'. Noya natërinco ni'ton, na'con ya'huëtarin. Na'con na'con quëtantarahuë. A'naso nipirinhüë' co natërincohuë' ni'quëhuarë', pi'pian ya'huëtërinso tëranta' osëretarahüë. ²⁷Co nohuantërinacosopitaso nipirinhüë' maconco'. Isëquë chachin tëpaco', tënin," itërin Quisosori.

Quirosarinquë canconinsu'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

²⁸Ina tosahuaton, paantarin. Quirosarinquë ya'caritëriarin. ²⁹Ya'caritahuaton, Oriposë panënuquë canconin. Ina ya'cariya cato' ninano' ya'huërin. A'naso' Pitipaqi itopi. A'nanta' Pitania itopiso'. Inaquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanën sha'huitërin.

³⁰—Paso' ninanoquë paco'. Pëi' ya'natinquë canconpatama', mora hui'napishin a'sonpinan quënanconarama'. Co incari tëranta' huënsëchátërarinhüë'. I'quiritahuatoma', quëshico. ³¹'¿Onpotaomata' i'quiritarama'?' itohuachinquëma', "Sinioro nohuantërin," itoco', itërin.

³²Itohuachina, pa'pi. Pa'sahuatona', mora a'sonpinan quënanconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. ³³I'quiritaquëya':

—¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'?' itërin hua'anëni.

³⁴—Siniorori nohuantërin, itohuachina:

—Inta nipachin, quëpaquë', itërin.

³⁵Napotohuachina quëpatopi. Mora aipi a'mopiso' huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. ³⁶Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', a'mopiso' iraquë huëtopi. Chiniquën hua'an pochin nicatona', napotapi. Inaquë Quisoso pa'sarin. ³⁷⁻³⁸Oriposë panën quëran nohuarapona pochin, imarinsopita chiniquën nonsapi.

—¡Ma noyacha Quisososo paya! Nani ma'sha nitotërin. Yosë nohuanton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin, ni'nai. Yosëri a'paimarin hua'anëntinpoaso marë'. Siniorori chachin chiníquën nanan quëtërin. ¡Ma noyacha Yosëso paya! Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, noya yonquirinpoa', topi. Noya cancantatona', napopi. ³⁹Parisioro'sari natanahuatona', no'huipi.

—Imarinënsopita Maestro, sha'huitëquë' ta'china', itopi.

⁴⁰—Ta'topi naporini, na'piro'sa tëranta' chiníquën nointonahuë', tënin Quisoso.

⁴¹Ina quëran Quirosarin notënanquë canconpi. Canconpachina, piyapi'sa' yonquiaton, Quisoso sëtërin. Sëtaton, na'nërin. ⁴²“Hua'qui' pënënpiranquëmahuë', co yanatanamacohuë'. Ipora tëranta' no'tëquën yonquirama' naporini, noya cancanchitomahuë'. Iporaso nipirinhuë' co huachi nanitaramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. ⁴³Napoaton a'na tahuëri parisitarama'. Inimiconëmapita huëcapairahuatënënuquëma', tancapitarinënquëma'. Ya'ipi parti quëran ahueëarinënquëma'. Ninano pairapiramaso' inápa niponahuë', ma'sha a'mitë a'mitëtapi ya'conacaiso marë'. ⁴⁴Ya'conahuatona', pëinëmapita ohuatapi. Co a'na na'pi tëranta' niya'huiritarinhuë'. Ya'lipinquëma' ta'huanatarama'. Nicha'ëca'huanquëmaso marë' o'mapirahuë'. Co nohuantëramacohuë' ni'ton, Yosë ana'intarinquëma huachi,” tënin Quisoso.

**Nipa'antopisopita
Yosë chinotopiso pëi
quëran a'parinso'**

*(Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19;
Juan 2.13-22)*

⁴⁵Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuaton, nipa'antopisopita a'parin.

⁴⁶—Yosë quiricanën quëran tapon: “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in piyapi'sa' nontinacoso marë',” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhuë', ihuatëro'sa' ya'huëpique pochin nitërama', itërin Quisosori. Itahuaton, a'parin.

⁴⁷Ina quëran nani tahuëri inaquë a'chinin. Corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa, ninano' hua'ano'sa', inapitaso' no'huitona', Quisoso yatëpapirinahuë'. ⁴⁸Na'a piyapi'sari nóya natanatona' yamotopi ni'ton, co nani-topihuë' macacaiso'.

Chiníquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33)

20 ¹Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paantarahuaton, piyapi'sa' a'chintantarin. Noya nanan pënëntaquëya', cotio ansiano'sa', cotio maestro'sa', corto hua'ano'sa', inapita huë'pi.

²—¿Onporahuatonta' chiníquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacaso'? Sha'huitocoi, itopi.

³—Noyapa', carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, canta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. ⁴¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtërin, piyapiri nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita yonquiatoma'? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

⁵Natanahuatona', inahua capini ninontopi. “¿Ma'ta' itahua'? ‘Yosëri nanan quëtërin aporintacaso’, itohuatëhua: ‘¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë’?’ itarinpoa'. ⁶Nipirinhuë': ‘Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin, itohuatëhua', na'a piyapi'sa' chiníquën no'huirarinënpoa'.

Na'piqué të'yaratënënpoa!, tëpamari-nënpoa!. 'Yosëri a'parin pënëinpoaso marë!', topi ya'ipiya," nitopi. ⁷Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona!: "Ahuën. Co quiyaso! nitotëraihuë!. ¿Incariso! Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihuë!," toconpi.

⁸—Napoahuarë!, co carinquëmanta! insosona nanan quëtërinco! sha'huitaranquëmahuë!, itërin Quisosori.

**Inpriatoro'sa' co
noyahuë' yonquipiso'**

(Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11)

⁹Ina quëran piyapi'sa' a'chintacaso marë!, iso pënënto nanan sha'huitaantarín: "A'na quëmapi pancana iminin. Inaquë opasáchin sha'nin. Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaso marë!. 'Sacatëramaso marë!, nitërinso' patomachin maco!. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. Hua'qui' inaquë ya'huërin. ¹⁰Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën ya'huërin'pa' a'parin. Patoma nitërinso' ma'caso marë! pa'pirinhuë!, inpriatonënpitari masahuatona!, ahuëpi. Ahuërahuatona!, topinan a'papi. ¹¹Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'pantapirinhuë!. Inanta' chiniquën no'huitona!, ahuëantapi. Ahuëatona!, topinan a'paantapi. ¹²A'nanta' a'pantapirinhuë!. Pë'sharahuatona!, a'papi inanta!.

¹³Napoin quëran hua'anëni yonquirin. '¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papi-rahue!. Ahuërahuatona!, topinan a'pairachinpi. Hui'nahuë nosoropirahuë!, ina huachi a'paarahuë. Ina natëapona! nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'papi-rahue!. ¹⁴Inpriatonënpitaso' hui'nin quënanahuatona!, ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpa- chin, iso no'pa chachin hua'anëntapon.

Huëco! tëpa'ahua!. Ya'ipi ma'shanën-pita canpoari matahua huachi,' nitopi. ¹⁵Naporahuatona!, hui'nin masahuatona!, aipiran të'yatahuatona!, tëpapi.

Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onp- tintapon, hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë!?' ¹⁶A'naroáchin huëntarahuaton, inpriatonënpita tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tënahuë!," itërin Quisosori.

Ina natanahuatona!:

—¿Ama onporonta! napoinsohuë! topi.

¹⁷Napohuachinara, nirayarahuatón, itantarín:

—Napopiramahuë!, ¿ma'ta' tapon nipachin pënëntona'pi iráca ninorinso'? Ninshitaton, tapon:

"Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhuë!, pëina'piro'sa' co nohuantopihuë!. 'Nagoonin,' ta'tona!, të'yatopirinahuë!,

hua'anëni maantarahuaton, 'Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë!,' ta'ton, noya acoantarín.

¹⁸Ina na'pi i'patohuatëra, anotatë ya'panë!. A'na tahuëriso nipirinhuë! ina na'pi chachin insosona anoantohuachin, ni'sharian," itërin Quisosori.

¹⁹Ina natanatona!, corto hua'ano'sa!, cotio maistro'sa!, inapitaso' no'huitopi: "Chinotatonpoa!, pënënarinpoa!," ta'tona!, yamapirinahuë! tashinan pëiquë po'mocaiso marë!. Piyapi'sa' të'huatona!, co mapihuë!.

**Copirno marë'
coriqui ma'patërinso'**

(Mateo 22.15-22; Marcos 12.13-17)

²⁰Napoaton a'naquën quëmapi'sa' amatahuatona!, itapona!: "Nonpintatoma!, Quisosoquë paco!. Yaimaramaso pochin nicatoma!, ina nontoco! atëhuëcaso

marë'. Ina quëran sha'huirapihuatama', hua'ani sontaro'sa' a'paarin ina macacaso marë',” itopi. ²¹Itohuachinara, pa'pi Quisoso nontapona':

—Ma noya Maistro nontërancoi. No'të-quën a'chinan. Yosë nanamën no'tëquën a'chintatoncoi, co hua'an tëranta' të'huatëranhuë'. ²²Napoaton yanatanainquën. Noma copirnosoi nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Coriqui ma'painsopoaso marë' comisionën a'parin. Huë'pachina', ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuanterin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

²³Quisososo nipirinhue' yonquipisopita nitotërin.

—¿Onpoatomata' yaatëhuëramaco? ²⁴Noma coriqui quëshico ni'i, itërin. Napohuachina, quëtopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininënta' isëquë ninshitopi? itaantahuachina, —Noma copirno chachin, itaantapi.

²⁵—Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtaantaco'. Naporahuaton, Yosëso' nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

²⁶Na'a piyapi'sari Quisoso yaatëhuëpirinahuë', co nanitopihuë':

—Ma noyacha a'panitërin paya, ta'tona', co huachi natanpihuë'.

Piyapi'sa' nantiantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27)

²⁷Ina quëran a'napita cotio hua'ano'sa' huë'pi. Satosioro'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nantiantarihuahuë',” toconpi. Inapitanta' Quisoso yanonpintatona', huëcapapi.

²⁸—Iraca Maistro Moisésë pënëninpoa': “Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin

ya'huëyátërasohuë' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huëretacaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita masarin,” tënin Moisésë ninshitatat. ²⁹Canchisë iyaro'sa' ya'huërin. Panianso' sa'apirinhue'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. ³⁰Ina iini chachin imoroën maantarin. Moisésë tëninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. ³¹A'na iionta' inapoantarin. Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nin ya'huëyátërasohuë', ya'ipi taquipi.

³²Ina quëran sanapinta' chiminin huachi.

³³Canchisë iinpitari chachin mapirinahuë', nantiantacaso' tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

³⁴—Co no'tëquën, iyaro'sa', yonquiramahuë'. Isoro'paquë piyapi'sa' sa'api, so'yapi, inapopi. Ina quëran chiminpi.

³⁵A'naquën Yosëri noya ni'ninsopita inápaquë pantarapi. Nantiantahuachina', co huachi sa'aponahuë'. Sana'pi'santa' co so'yaponahuë'. ³⁶Co huachi chiminaponahuë'. Anquëniro'sa pochin nisapi. Nantiantarapi ni'ton, Yosë hui'ninpi chachin nisapi. ³⁷Chiminpisopita tëhuëchachin nantiantarapi. Ina a'chinchinquëma'. Moisésë chachin ninshitërinso'. Nara'huaya orotarinsoi nicaso', Yosëri nontërin: “Caso' Yosëco. Apraan chinotarinsoi. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarinsoi,” tënin Yosë.

³⁸Nanpirëhuasopitaráchin Yosë chinotarëhua'. Napoaton inapitanta' nani chiminpirinahuë', nanpimiataantapi, itërin Quisosori.

³⁹Cotio maistro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Ma noyacha, Maistro, yonquiran paya! tënin a'na'.

⁴⁰Ina quëran të'huatatona', co huachi nohuanpihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinso'*(Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37)*

⁴¹Ina quëran Quisosori itantapon:
—Iráca Yosë quiricanënguë sha'hui-
tërinpoa! 'A'na tahuëri a'na quëmapi
acoarahuë piyapi'sa' nicha'écaso marë'.
Inaso' Cristo," ténin iráca. Cotio mais-
tro'saso' a'chinpachinara: "Cristoso'
Tapico' shiin," topi. Napopirinahuë',
⁴²iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapiri
chachin Cristo ninorin. Sarmoquë
ninshitaton, naporin:

Yosëri Sinioronëhuë sha'hui-
tërin: "Inchinanëhuë quëran
huënsëquë'

⁴³inimiconënpita cari minsëchin-
quën," itërin Yosëri, ténin Tapi.

⁴⁴Shia'huain niponahuë', Cristo
yonquiaton, "Sinioronëhuë," ténin
Tapi. Piyapi chachin nipirinhuë', Tapiri
chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin?
itërin Quisosori.

Cotio maestro'sa' yanonpipiso'*(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40;**Lucas 11.37-54)*

⁴⁵Ya'ipi piyapi'sa' natantapaquë,
ca'tano'sanënpita pënënaton, itapon:
⁴⁶"Ni'cona cotio maestro'sa' nonpinto-
chinënguëma'. 'Noya noyacoí,' ta'tona',
naporopi a'mopi piyapi'sari nicacaiso
marë'. Cachiquë pa'pachinara, na'a
piyapi'sari nontopi. 'Huë'cama maestro,'
itohuachinara, pa'yatopi. Niyontonpiso
pëiquë ya'conahuatona', hua'ano'sapi-
tarë' yahuënsëconpi. Pita nipachinara,
huancánachin yahuënsëconpi. ⁴⁷Noya
nonaponaraihuë', a'naya a'naya quëyo-
rono'sa' nonpintatona', ma'shanënpita
matopi. Ama noninacaiso marëhuë'
hua'qui' Yosë nontopirinahuë', co
cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marë'
aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin," itërin.

Quëyoron Yosë marë'**coriqui acorinso'***(Marcos 12.41-44)*

21 ¹Yosë chinotopiso pëiquë a'na
cacon ya'huërin. Inaquë coriqui
Yosë marë' po'mopi. Quisosori notëë-
rahuaton, na'a ma'huanos'a' ni'nin.
Na'con coriqui inaquë po'morapirinahuë'.
²Ina quëran a'nara quëyoron huë'nin,
sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchín
coriqui po'moquirin. ³Ina ni'sahuaton,
Quisosori itërin:

—No'tëquën itëranquëma', na'a
piyapi'sa' na'con coriqui po'morapi-
rinahuë', iso quëyoronso nipirinhuë'
na'con na'con po'moquirin. ⁴Ma'hua-
no'saso' na'a coriquihuanatona',
ya'sotopisoíchin po'mopi. Iso sanapiso
nipirinhuë', pi'pian ya'huëcharinso',
ya'ipi po'moton, tiquirin. Napoaton
na'con na'con Yosë quëtërin, ténahuë',
ténin Quisoso.

Yosë pëinën ohuatapiso'*(Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2)*

⁵Yosë chinotopiso pëi' nicatona',
a'naquën nitapona': —Ma noyápi-
achin na'pi quëran nipi. A'naquën
ninshiyaráchin Yosë marë' acopiso',
nitopi. ⁶Napohuachinara, Quisosori
itërin:

—Iporaso' ya'ipiya noyápiachín ni'pi-
ramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi.
Co a'na na'piya tëranta' niya'huirita-
rinhuë', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'*(Mateo 24.3-28; Marcos 13.3-23)*

⁷Napohuachina, natanpi:

—¿Onporota' Maestro ohuatapi? Ina
tahuëri'sa' naniriahuachin, ¿ma'ta'
onporahuachina', nitotapoi? Sha'hui-
tocoí quiyanta' nitochii, itopi.

⁸Napotohuachinara: “Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinénquëma'. A'naquën huëcatona': ‘Caso' Cristoco. Yosë chachin a'pairinco,’ tosapi. A'napitanta' nonpin nanan sha'huirapi. ‘Nani tahuëri nani-riarin, nitotërai,’ tosapi. Ama inapita imacosohuë'. ⁹Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huirapi. Niahuërahua-tona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohuë'. Piyapi'sa' co noyahuë' nicatona', na'a quira nisapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huan-châtëraponhuë'.

¹⁰Nisha nisha piyapi'sa' capini quira nisapi. Copirnoros'a' capini nino'huirapi, piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. ¹¹A'na parti a'na parti panca ocohua pa'sarin. Cosharori pahuantohuachina', piyapi'sa' tanari tiquirarin. Nisha nisha parti chiniquën canio matarin. Na'a taquirapi. Yosë nohuanton, nisha nisha ma'sha inápaquë ya'noarin. Quënanahuatona', piyapi'sa' pa'yanapi. Ya'lipiya të'huatapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, ayonquicaiso marë' napoarin.

¹²Co'huara ma'sha onpoyatërasohuë', co noya piyapi'sahuë' masarinénquëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinénquëma'. Cotio niyontonpiso pëiquë sha'huirapiarinénquëma'. Tashinan pëiquë po'morarinénquëma'. Imaramacoso marë' copirno ya'huërinquënta' quëpararinénquëma'. ¹³Naporo' inapitanta' Yosë nanamën sha'huirapihuatama', natanapi. ¹⁴Mapachinénquëma', ‘¿Ma'cha tonopocoya?’ ama tocosohuë'. ¹⁵Catahuanquëma' noya nonacamaso'. Ca nohuanto, noya yonquiarama'. Inimiconënpita co nanitapihuë' a'paniinquëmaso'. ¹⁶Tataparima' co imatonahuë', sha'huirapiarinénquëma'. Iyaparima', quëmopinëmapita, amiconëmapita, inapita sha'huirapiarinénquëma'.

A'naquëma' tëpararinénquëma'. ¹⁷Imaramacoso marë' na'a piyapi'sa' no'huirarinénquëma'. ¹⁸Napoaponahuë', Yosë ni'sarinquëma' Co inquëma tëranta' chimimiataramahuë'. ¹⁹Noya imamiatohuatamaco, cha'ësarama'.

²⁰Notohuaro' sontaro'sa' nisha parti quëran huëcatona', Quirosarin tanca-pitapi. Ina ni'patama', nani tahuëri nanirins'o' nitotarama'. ‘Quirosarin ata'huantapi,’ tosarama'. ²¹Naporo' ta'acaso' ya'huërin. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. Ninanoquë ya'huëhuatama', a'naroáchin pipico'. Iminëmaquë ya'huëhuatama', ama ninanoquë ayancontacosohuë'. ²²Ina tahuëri'sa' nanihuachin, na'con parisitapi. Iráca Yosë quiricanénquë nino-rins'o' chachin naporo huarë' Yosëri chiniquën ana'intarin. ²³Cayorono'sa', hua'huahuano'sa', inapitaso' sacai quëran ta'arapi. ¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosëri no'huirapi, cotioro'sa' ana'intarin. ²⁴Inimicoro'sa' huëcatona', na'a piyapi'sa' sahuëniquë tëparapi. Nisha nisha sontaro'sari ya'huëpiquë quëparapi asacatacaiso marë'. Nisha piyapi'sa' Quirosarinquë ya'conahuatona', camaitapi. Hua'qui' inaquë ya'huapona'. Tahuërinën nanihuachina, Yosë nohuanton, pipiapi.

Quisoso o'mantacaso' tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42-44;

Marcos 13.24-37)

²⁵Ina quëran Yosë nohuanton, pi'i tashiarin. Co huachi yoqui a'pianinhuë'. Tayoraro'sa' inápa quëran anotarín. Marënta' panca co'sacaitapon ni'ton, tënëntapon. Ya'ipi piyapi'sa' pa'yana-pona'. ²⁶Inápaquë ya'huërininsopitanta' nacon nacontapon. Piyapi'sa' nisha nisha yonquiatona', të'huatapona'. ‘¿Ma'cha onporo'poya?’ ta'tona', pa'yani yatëpapon.

²⁷Ina quëran ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahuë. Chiníquën nanantato, o'mantararahuë. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë. ²⁸Napoaton nisha nisha quira nisahuachina', nisha nisha ma'sha onporahuachina', ama pa'yancosohuë'. O'manta'huaso' tahuëri naniriarin ni'ton, nóya cancantatoma', ninaco. O'mantahuato, noya nicha'ësaranquëma'. Yosë'pa' quëpantaranquëma', itërin Quisosori.

²⁹Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: "Iquira nara papotërin quëran nitotoco'. A'napita nararo'-santa' yonquico'. ³⁰Nara ta'amënuquë monoantahuachina: 'Nani o'napi naniriarin,' topi. ³¹Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin. Yosë hua'anëntarinpoa', tosarama'.

³²No'tëquën itëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasohuë', nani ma'sha onporapi. ³³Isoro'pa' ta'huantarin. Pi'iro'tënta' ta'huantarin. Ca nanamëhuëso nipirinhuë' co onporonta' ta'huantarinhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipiya sha'huitëranquëmaso chachin naniarin.

³⁴Ni'cona naniantotamaco. Ama pita pa'yatacasoachin cancantocosohuë'. Ama no'picosohuë'. Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ina pochin cancantohuatama', co aquëtë' yonquiaramacohuë'. Co noya ninahuatamacohuë', ³⁵huënsón a'naroáchin ma'sha maninso pochin, a'nanaya o'mantararahuë. Ya'ipi piyapi'sa' a'ninquëchin ni'sarinaco. ³⁶Napoaton noya cancantatoma', Yosë nontoco' achinicanainquëma' cha'ëcamaso marë'. Yosë quëran caso quëmapico ni'to, co imapisopitahuë' ana'intarahuë. Apira apira Yosë nontohuatama', naporó' tahuëri co tapanatomahuë', noya huani-paramaco," tënin Quisoso.

³⁷Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë a'chinin. Tashi' nipachina, Oriposë panënuquë huë'ëcaso marë' pa'nin. ³⁸Tashiramiachin na'a piyapi'sa' chinotopiso pëiquë pa'pi Quisoso natanacaiso marë'.

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; Juan 11.45-53)

22 ¹Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporó' cotioro'sa' niyontonpi Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquicaiso marë'. Ina tahuëri nanihuachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. ²Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitari chinotopi Quisoso tëpacaiso'. Piyapi'sa' tël'huatona', co nanitopihuë' a'ninquëchin macacaiso'.

³Shonca catoya'píri Quisoso ca'tanpirinahuë', a'nara' sopairi ya'coancantërin, Cotasë Iscarioti itopiso'. Sopairi ya'coancantohuachina, ⁴corto hua'ano'saquë pa'nin. Cotio sontaro'santa' nontërin Quisoso sha'huirapicasso marë'. ⁵Natanahuatona', pa'yatopi. Ina marë' coriqui quëtacaiso sha'huitopi.

⁶—Noyapa', ta'ton, Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

⁷Pascoa tahuëri'sa' nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. Naporó' tahuëri chachin carniroa'hua iráca tëpapiso pochin tëpaantapi yonquicaiso marë'. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi. ⁸Quisosonta' yonquirin ina pochin capacaso' ni'ton, Pitro, Coanша, inapita sha'huitërin:

—Paatoma', Pascoa cosharo' tapaco' capaquëhuaquë, itërin.

⁹—¿Intohuata' paatoi tapaii? itopi.

¹⁰—Ninanoquë paco!. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama!. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco!. Pëiquë ya'con-conpachin, canpitanta' ya'conco!. ¹¹Pëi' hua'anën quënanconpatama!, natan-conco!. “¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa cosharo' capaca'huaiso'?” tënin Maistro,” itonco!. ¹²Napotohuatama!, panca patoana a'notarinquëma!, inápaquë nininso!. Misa, huënsënan, inapita nani ya'huërarin. Inaquë cosharo' tapaco' canpoa' capaquëhuaquë, itërin Quisosori.

¹³Itohuachina, paatona!, ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa cosharo' acopi capacaiso marë!.

¹⁴Ora nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' huë'pi. Huëcatona!, misaquë huënsëquipi.

¹⁵—Apira Pascoa cosharo' ca'sarëhua'. Pa'pi nohuantërahuë canpitario'co ina

capa'huaso!. Ipora tëranta' ca'ahua' co'huara chimianahuë. ¹⁶Yosë natëto, chiminarahuë. Iporáchin Pascoa cosharo' ca'sarahuë. Ina quëran Yosë hua'anën-tërinso' naniquë huarë' ca'sarahuë. Naporo' noya noya ya'huarihua', itërin.

¹⁷Minëa'hua masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Canpitanta' pi'pian pi'pian o'oco!. ¹⁸Ipora quëran huarë' co huachi huino o'osarahuë!. Yosë isoro'pa' hua'anëntaquë huarë' o'oantarahuë, itërin.

¹⁹Ina quëran cosharo' masahuaton, “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, së'panin. Inapotahuaton, a'naya a'naya quëtërin.

—Ca nonëhuë pochin iso!. Canpita marë' chiminarahuë. Ca chinotomaco, ca'co!, itërin.

²⁰Nani coshatohuachinara, ninëa'hua maantarin.

—Huënainëhuë pochin iso'. Huënai-nëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Huënainëhuë quëran nicha'ësaranguëma'. ²¹Napoaponahuë', a'naquëma' carë'quëma chachin coshatapomarahuë', sha'huirapiaramaco. ²²Yosë quëran quëmapico niporahuë', ina nohuanton, chiminarahuë'. Napoaponahuë', sha'huirapirincoso', chiniquën parisitapon. Yosëri ana'intarin, tënin Quisoso.

²³“¿Inquënpocha yasha'huirapirëhua' nicaya?” nitopi.

Chini chiniquën nanantacaso' nohuantopiso'

²⁴Ina quëran inahua capini ninon-tapi. “¿Inquënpocha' chini chiniquën nanantë'rë'pëhuaya?” nitopi. Ya'ipiya chiniquën nanan nohuantopi. ²⁵Napoaton Quisosori itërin: “Nisha piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë'. Hua'anënapita chiniquën nanantatona', piyapinëpita camaipi. ‘Caso' noyaco ni'ton, “a'paitona'pi,” itoco,' toconpi a'naya a'naya. ²⁶Canpitaso nipirinhüë' ama ina pochin yonquicosohuë'. Insosona chiniquën nanantacaso nohuantohuachin, a'napita na'con na'con catahuacaso' ya'huërin. Hua'an yanipatama', piyapimia pochin cancantoco'. ²⁷Ni'co'. Hua'anso' huënsërahuaton, coshatarin. Piyapinëpitaso nipirinhüë' sacatapi. Co hua'anën pochin chiniquën nanantopihuë'. Caso nipirinhüë' piyapimia pochin cancantërahuë. Apira apira a'napita catahuarahuë.

²⁸Canpitaso' noya imaramaco. Aparisitopirinacohuë', co a'poramacohuë'. ²⁹Ina marë' Yosë'pa' canaarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, hua'anëntarahuë. Naporo' canpitanta' acoaranquëma' hua'an pochin nicamaso'.

³⁰Hua'anëntohuato, carë'quëma' noya coshatërahuaso pochin nóya cancantarama'. Inaquë catahuaramaco ya'ipi israiro'sa' hua'anënta'huaso',” itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31;

Juan 13.36-38)

³¹Ina quëran Simon Pitro pënënin chiniquën cancantacaso marë'.

—Tëhuëchachin iya Simon sopai yaminsërinquëma'. Inari nani Yosë nontërin: “Arosë pintiapiso pochin tën'i, topirahuë',” itërin. “Inta nipachin tëniriquë',” itërin Yosëri. Napoaton sopai chiniquën sha'huitarinquëma' naniantamacoso marë'. ³²Caso nipirinhüë' iyasha, nani Yosë nontërahuë' ama a'poancoso marëhuë'. Napoaton co naniantomiatarancohuë'. Noya imaantahuatanco, iyanpita achinicanquë', itërin.

³³—Sinioro, co caso' a'poaranquënhüë'. Tashinan pëiquë' po'mohuachinëquën, canta' ya'co'in. Yatëpapirinacohuënta', co të'huatarahuë', tënin Pitro.

³⁴—No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin, co'huara atari përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

Tëniarinso'

³⁵Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon:

—Iráca a'chinacamaso marë' a'paranquëma'. Pa'patamara, coriqui, pë'pëto, sapatë', co inapita tëranta' quëparamahuë'. Topinan pa'patamara, ¿co manta' pahuantërinquëmahuë' ti? itërin.

—Co manta' pahuantërincoihuë'. Noya pa'nai, itopi.

³⁶—Iporaso nipirinhüë' sacai' nipon. Napoaton ama topinan pacosohuë'.

Coriqui, pë'pëto, inapita ya'huëto-huachinquëma', quëpaco'. Co sahuëni ya'huëtohuachinquëmahuë', a'moramaso' pa'anatoma', sahuëni pa'anco'.

³⁷Íraca Yosë quiricanën quëran ninorinaco. “Apiro'sarë' acorapi,” ténin. Napopiso chachin apiro'sa pochin cancantatonaco, masarinaco. Ya'ipi ninorinacoso' nanicaso ya'huërin, ténin.

³⁸—Ni'quë' Maistro. Cato' sahuëni ya'huëtërincoi, itohuachina:

—Tatoco huachi pa'ahua', itërin Quisosori.

**Quisoso sëtatón,
Yosë nontërinso'**

(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

³⁹Ina quëran pipirahuaton, Oriposë panënuquë pa'nin. Nani tashi' inaquë pa'nin. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi.

⁴⁰Inaquë canconpachinara:

—Yosë nontoco' iyaro'sa', ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

⁴¹Ina quëran amashamiachin pa'sahuaton, isonin quëran, inaora Yosë nontërin: ⁴²“Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco, ama ma'sha onpo'isohuë'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuë',

quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tënahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

[⁴³Nani nontohuachina, anquëni inápa quëran o'marahuaton, achinirin. ⁴⁴Ina quëran pa'pi sëtatón, chiniquën Yosë nontaantarin. Oncainën huënai pochin no'paquë hui'shirin.]

⁴⁵Nani Yosë nontohuachina, ca'tano'sanënpita paahuantapirinhuë'. Huë'ësápi quënanconin. Sëtatona', huë'ësápirinahuë'.

⁴⁶—¿Onpoatomata' iyaro'sa' huë'ësárama'? Huënsëatoma' Yosë nontoco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50;

Juan 18.2-11)

⁴⁷Nontaso chachin, na'a piyapi'sa' canqui. Cotasë quëchitëriarin. Inanta' ca'tanaponahuë', a'notiarin. Quisoso ya'yoranquirahuaton, apinorin.

⁴⁸—Iya Cotasë, Yosë quëran quëmapico nipirahuë', ¿sha'huirapitonco, apinoranco ti? itërin.

⁴⁹Ca'tano'sanënpitari quënanahuatona', “Quisoso yamasapi,” ta'tona', yaahuëtopi.

—¿Sahuëniquë Siniro ahuëchi? itopirinahuë'.

⁵⁰Co'huara a'panichatërasohuë', a'naso' corto hua'an piyapinën ahuëaton, inchinan huëratën nishitëtërin.

⁵¹—Tananpitëquë' iyasha. Ama ahuë-quësohuë', itërin Quisosori.

Ina quëran së'huahuëratërahuaaton, a'naroáchin anoyatërin. ⁵²Napora-huaaton, corto hua'ano'sa', capitano'sa', ansiano'sa', inapita itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita sël'quëëra-huatoma', huëcapairamaco. Tëpatona'pi pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? ⁵³Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'nahuë. Nicapomarahuë', co manamacohuë'. Napoaponahuë', Yosë nohuanton, iporasos' masaramaco. Tashi pochin cancantërama' ni'ton, sopai camairinquëma' co noyahuë' nicacaso marë', itërin.

Pitrori nonpinapirinsos'

(Mateo 26.57-58, 69-75;

Marcos 14.53-54, 66-72;

Juan 18.12-18, 25-27)

⁵⁴Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiniquën nanantë-rinsos' pëinënquë quëpapi. Pitrori aquë quëran imaquiarin. ⁵⁵I'iratëquë huarë' imaquirahuaaton, paيرانaquë ya'conin. Inaquë ponisariosa' nani a'pëtopi napëntacaiso marë'. Pana yonsanquë huënsërahuaaton, inanta' napëntarin. ⁵⁶Napëntaquëya', a'na cosonari quënanin. Noya ni'sahuaton:

—Iso quëmapinta' Quisoso imarin, tënin.

⁵⁷—¿Co imoya caso' ina nohuitërahüë'! itërin Pitrori.

⁵⁸Co hua'quiya quëranhuë' a'na quëmapiri niantarin.

—Quëmantá' Quisoso imaran topirahuë', itërin.

—Co'chi iyasha imarahüë' paya, itaantarin.

⁵⁹A'na ora pochin nisahuaso', a'nanta' taantapon:

—Cariria piyapi pochin nonin ni'ton, iso quëmapinta' Quisoso ca'tanin ténahuë, tënin.

⁶⁰—¿Co'chi iyasha paya! Co carisos' nohuitërahüë', itaantarin.

Nonasos', atari përarin. ⁶¹Naporo chachin Quisosori tahuëretahuaaton, Pitro notëërin. Ni'sarin ni'ton, ninorinsos' Pitrori yonquirin. “Ipora tashi chachin, co'huara atari përasatërasohüë', cararos' nonpinapiaranco,” ¿itërinco pora? ta'ton, ⁶²aipiran pipirahuaaton, na'nërin. Chiniquën sëtatón, na'nërin.

Quisoso tëhuapisos'

(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

⁶³Ina quëran ponisariosari Quisoso tëhuapi. Tëhuarahuaatona', ahuëpi.

⁶⁴Tonporayatahuatona', panpirayapi.

—¿Inta' ahuërinquën? Ninoquë', itopi.

⁶⁵“¿Quëmasos' hua'anquën ti?” itatona', tëhuapi. Nisha nisha itatona', no'huipi.

Cotio hua'ano'saquë quëpapisos'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64;

Juan 18.19-24)

⁶⁶Tahuërihuachina, cotio ansianos'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistros'sa', inapita niyontónpi. Nani niyontónpachina', inaquë Quisoso quëpapi natanacaiso marë'.

⁶⁷—Quëmasos' Cristo Yosë a'paimarin-quënso' nipatan, no'tëquën sha'huitocoi nitochii, itopi.

—Sha'huitohuatëinquëma', co natëaramacohüë'. ⁶⁸Ma'sona tëranta' natanpatëinquëma', co a'paniantaramacohüë'.

⁶⁹Nipirinhüë', ipora quëran huarë' caso' Yosë quëran quëmapicos' ni'to, Yosë inchinanën quëran huënsëapo. Inaquë chiniquën nanantarahuë, itërin.

⁷⁰—Napoahuarë' ¿quëmaso' Yosë hui'ninquën ti? itopi.

—Ca mini inaco, itërin.

⁷¹—Co huachi aquëtë' sha'huirapicaiso' nohuantarihuahuë'. “Ca Yosë hui'ninco,” toconin, nani natanëhua', nitopi.

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5;

Juan 18.28-38)

23 ¹Ina quëran pipirahuatona', Piratoquë Quisoso quëpapi. ²Inaquë sha'huirapi.

—Iso quëmapi piyapi'sa' nonpintarin. “Noma copirno coriqui yama'pahuachinquëma', ama quëtocosohuë',” tosauaton: “Caso' Cristoco. Yosë a'paimarinco hua'anënta'huaso marë',” toconin, itopi.

³—¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Ca mini inaco, itërin.

⁴Nonapipiso' natanahuaton, ya'ipi cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa' inapita itapon:

—Iso quëmapiso' noya, tënahuë. Co manta' onporinhuë'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë', itopirinhuë', ⁵aquë aquëtë' no'huitatona', itaantapi:

—A'chintohuachina, piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Naporahuaton, copirno yano'huipi. Ya'ipi parti a'chinárin. Cariria parti quëran huëcaton, ya'ipi Cotia parti pa'tërin. Isëquënta' a'chinarin, itopi.

Irotisëquë a'parinso'

⁶Ina natanahuaton, “¿Cariria parti quëran huë'nin ti?” itërin Piratori. ⁷“Ina quëran mini,” itopi. I'huamiáchin Cariria hua'an Quirosarinquë huë'nin ni'tapon, Irotisë itopiso'. Inaquë ya'huarin ni'ton, Quisoso yaa'parin Irotisë nontacaso marë'. “Ina piyapinën ni'ton, inari ana'inchin,” ta'ton, a'parin. ⁸Inaquë

canconpachina, Irotisëri pa'yatërin. Hua'qui' Quisoso yani'pirinhuë', co nohuichátërarinhuë'. Nani ma'sha naporinso' nani natantërin. “Yosë pochin ninin. Piyapi a'naroáchin anoyatërin,” topi natantërin. “Anoyatohuachin, canta' ni'i,” tënin. ⁹Napoaton Quisoso canquihuachina, hua'qui' nontopirinhuë', co a'panitërinhuë'. Na'con natanpirinhuë', ta'tárin. ¹⁰Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita huëcatona', Quisoso sha'huirapiapirinahuë', co manta' tëninhuë'. ¹¹Napohuachina, Irotisëri tëhuarin. Sontaronënpitarinta' tëcaripi. Noyápiachin hua'an a'morinso pochin a'motahuaton, Piratoquë a'paantarin. ¹²Nani hua'qui' Pirato Irotisëre' nino'huipirinahuë', naporo quëran huarë' co huachi niinimicotopihuë', noya ninontantapi.

Tëpacaso' sha'huirinsó'

(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15;

Juan 18.39—19.16)

¹³Ina quëran Piratori piyapi'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa', inapitanta' ayontonahuaton, itërin:

¹⁴—Canpitaso' na'con Quisoso sha'huirapirama'. “Piyapi'sa' sha'huitarin niahuëcaiso marë',” itopiramacohuë'. Nani hua'qui' nontërahuë, canpitanta' natanama'. Iso quëmapiso' noya. Sha'huirapirapirama'huë', co manta' onporinhuë', tënahuë. ¹⁵Irotisënta' inachachin tënin. Napoaton a'patiantarinco. Co tēpacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁶Topinan ahuihuitahuato oco'i, topirahuë', itërin.

[¹⁷Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin pipicaso marë'. Iso pi'ipinta' a'nara' ocoicaso' ya'huërin.] ¹⁸Piyapi'sariso nipirinhuë' chiníquën nontopi.

—¿Quisososó' tēpaquë! ¡Parapasë ocoitoco! itopi.

¹⁹Parapasëso' co noya quëmapihuë'. Tëpatona'pi inaso'. Ninanoquë piyapi'sa' sha'huitërin niahuëcaiso' ni'ton, tashinan pëiquë nani po'mopi. ²⁰Pirato co nohuantërinhuë' Quisoso tēpacaso'. Napoaton: "Ocoi'i," tantarin.

²¹Naquëranchin chiniquën nontaan-tapi.

—¡Corosëquë patanantëquë' chimil'in! ¡Inaquë patanantëquë' chimil'in! itaantapi.

²²—¿Ma'marëta' atëpachi? Nani natanpirahuë'. Co manta' onporinhuë'. Co tēpacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë. Topinan ahuihuitahuato, ocoi'i, tēnin. Nani cararo' inachachin itaantarin.

²³“¡Corosëquë patanantëquë' chimil'in!” itaantapi. Chiniquën nontápi ni'ton, “Inta nipachin,” itërin. ²⁴Napotahuaton, sontaro'sa' sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'. ²⁵Parapasëso' tēpatona'pi nipirinhuë', tashinan pëi quëran ocoirin. Piyapi'sari huayonpi ni'ton, ocoirin. Quisososo nipirinhuë' co ocoirinhuë'. Tēpacaiso marë' sha'huitërin. Cotioro'sa' nohuantopiso chachin ninin.

Corosëquë patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32;

Juan 19.17-27)

²⁶Ninano quëran quëpasoi', a'na quëmapi Simon itopiso' nacapi. Imin quëran huëntarin. Inaso' Siriniquë ya'huërin. Sontaro'sari masahuatona', corosë apitëntopi. Quisoso pinën quëran quëpatërin.

²⁷Na'a quëmapi'sari imasapi. Sana-pi'sarinta' imasapi. Quisoso yatëpapiso marë' chiniquën sëtatona', na'nërapi.

²⁸Tahuëretahuaton, Quisosori itapon:

—Ama imoyaro'sa' ca marë' na'nëcoso-huë'. A'na tahuëri Quirosarinquë ya'huëramasopita na'con parisitarama'. Hua'hua-mapitanta' parisitapi. Ina yonquiatoma'

tëhuëchinso', sëtoco'. ²⁹Naporo' tahuë-ri'sa' hua'huahuaninsopita na'con na'con parisitapi. Hua'huinpita yonquiatona', sëtapi. Co hua'huanpihuë' naporini, noya noya niitonahuë'. ³⁰Piyapi'sa' chiniquën parisitapi ni'ton, “Motopi quëran na'pi-ro'sa' notarintahuatona' imotërinpoa' naporini, noya niitonhuë',” tosapi. ³¹Ni'co'. “Nanpimë' co huëyarinhuë', yanimëso nipirinhuë' a'naroáchin huëyarín,” topi. Caso' nanpimë pochin nipirahuë', aparitarinaco. Canpitaso' yanimë pochin ninama' ni'ton, chini chiniquën aparitarinënquëma' tēnahuë, itërin Quisosori.

³²Cato' apiro'santa' quëpapi inapitanta' tēpacaiso marë'. ³³Pa'sahuatona', a'na panëa'huayaquë canconpi, “Nansë Moto',” itopiquë. Inaquë canconahuatona', corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' nisha patanantopi. A'na ahüenan quëran, a'na inchinan quëran. Quisososo' ahuananapipi. [³⁴Patanantopirinahuë', Yosë nontërin.

—Tëparinacoso marë' Tata, ama ana'intëquësohuë'. Co nohuitatona-cohuë', napotarinaco, itërin.]

Ina quëran sontaro'sa capini ninontopi. “Huëco' nicanatëhua' Quisoso a'morinsó' maahua',” nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. ³⁵Na'a piyapi'sa' inaquë ni'sapi. Cotio hua'ano'sariso' tēhuapi.

—A'napita nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'. Inaso' Cristo, Yosëri chachin huayoninsó' nipachin, inaora cha'ë'in, nitopi tēhuatona'.

³⁶Sontaro'sarinta' tēhuapi. Ya'cariconahuatona', huino main nininsó' ihuëtopi.

—O'loquë' Maistro. ³⁷Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën nipatan, corosë quëran nohuararahuaton, cha'ë-quë', itoonpi.

³⁸Onporinsó marësona tēparapiso' ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO
ta'caso ninshitopi. Nani ninshito-
huachina, corosëquë chachin motën
pëtëcha achinpitopi.

³⁹Cato' apiro'santa' corosëquë pari-
sitapi. A'nari Quisoso no'huirin.

—Quëmaso' Cristonquën nipatan, corosë
quëran nohuararahuaton, cha'ëquë!. Ina
quëran quiyanta' nicha'ëcoi, itërin.

⁴⁰A'nariso nipirinhue' pënënin:

—Ta'tëquë!. ¿Co pi'pisha tëranta'
Yosë të'huatëranhue' ti? Tëpararinën
quëmanta'. ⁴¹Canposo' co noyahuë'
ninë!. Napoaton no'tëquën coisë ana'in-
tarinpo'. Iso quëmapiso nipirinhue'
nóya. Co manta' onporinhue', itërin.

⁴²Ina quëran Quisoso itapon:

—Hua'anëntacaso' caniaritohuaton,
yonquico Siniro canta', itërin.

⁴³—Tëhuëenchachin iyasha ipora
tahuëri chachin carë'quën Yosë'pa'
ya'huëcontaran, itërin.

Quisoso chiminso'

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41;

Juan 19.28-30)

⁴⁴Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti
tashiarin. I'huaraya huarë' yono tashi
pochin ninin. ⁴⁵Co huachi pi'i a'pininhue'.
Naporó' Yosë chinotopiso pëi' tanontën
në'mëtëquë patonpiso' inaora noshatërin.

⁴⁶Napohuachina, Quisoso chiniquën nonin.

—**Apira Tata chiminarahuë.**
Hua'yanëhuë quëpaquë', itahuaton,
chiminin. ⁴⁷Capitanso' ina ni'sahuaton,
Yosë chinotërin:

—Tëhuëenchachin iso quëmapi co
manta' onporinhuë', ténin.

⁴⁸Na'a piyapi'sa' Quisoso chimininsol
ni'sapi. Nani chiminpachina, pa'yanpi.
Chiniquën sëtatona', yanquëëpi.
⁴⁹Imarinsopitaso' nipirinhuë', aquë
quëran notëërapí. Sanapi'santa' Cariria
parti quëran imaquitona', inaquë ni'sápi.

Quisoso pa'pitopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47;

Juan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹A'na cotio hua'an ya'huërin, Arima-
tiaquë ya'huërinso'. Cösi itopi. Cotio hua'an
niponahuë', noya quëmapi. Yosë no'tëquën
chinotërin. "A'na tahuëri Yosë acorinsol
isoro'paquë hua'anëntapon," ta'ton, Yosë
chinotërin. A'napitari Quisoso yatëpahua-
chinara, "Ama tëpacosohuë'," itopirinhuë',
co yanatëpihuë'. ⁵²Quisoso chiminpachina,
Piratoquë pa'nin. "Quisoso nonën quëtoco
quëpa'i," itohuachina, "Noyahua', quëpa-
quë'," itërin. ⁵³Ina natanahuaton, pa'nin.
Corosë quëran nonën anohuararahuatona',
morinquë so'quëëtopi. So'quëëtahuatona',
na'pi naninquë po'mopi. Inaquë co insonta'
chimipi po'moyatërarinhuë'. Inaquë nonën
po'mopi. ⁵⁴Ina tashiraya chinoto tahuëri
ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso
marë'. Napoaton pi'i yaya'conahuaso',
manorahuatona po'mopi.

⁵⁵Sanapi'santa' Cariria quëran
imaquipiso' pa'sahuatona', na'pi nanin
quënanconpi. Po'mopiso' ni'pi. ⁵⁶Nani
ni'pachinara, ya'huëpi'pa' paantapi.
Inaquë no'morain pimóton nininsol
tapapi. Pimo hua'sainta' tapapi Quisoso
nonën pashitacaiso marë'. Chinoto
tahuëri nanihuachina, chinotopi.
Moisësë sha'huirinso chachin chinotopi.

Quisoso nanopiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8;

Juan 20.1-10)

24 ¹Tomio tahuëri nanihuachina,
tashíramiachin sanapi'sa' pa'pi.
Pimo hua'sai', no'morain pimóton
nininsol inapita quëpatona', na'pi
naninquë pa'pi. ²Canconpachinara,
pancara'pi pa'copitopiso' nani chi'-
huincapi ni'conpi. ³Na'pi naninquë
ya'conpirinahuë', Siniro Quisoso
nonën co quënanpihuë'. ⁴"¿Onporincha
nicaya?" ta'tona', huaniápirinahuë',
a'nanaya catoya'piri ya'notimarin.
Piyapi pochin niponahuë', a'mopiso'
huënaráchin huënaráchin ya'nopi.
⁵Sanapi'sa' pa'yanpi. Të'huatatona',
monshoapirinahuë', catoya'piri itapona':
—¿Onpoatomata' chimipi po'mopiquë
Quisoso yonirama'? Inaso' nanopiárin.
⁶Co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Nani
nanpianarin. Caririaquë sha'huitë-
rinquëmaso', ¿co yonquiramahuë' ti?
⁷"Yosë quëran quëmapi co niporahuë',
ina nohuanton, oshahuano'sa' masa-
rinaco. Corosëquë patanantarinaco.
Tëpapurinacohuë', cara tahuëri quëran
nanpiantarahuë'," itërinquëma', itopi.

⁸Itohuachina, yonquipi. ⁹Na'pi nanin
quëran pipirahuatona', shonca a'na
ca'tano'sanënpita, a'napita imapisopita,
inapita sha'huitonpi. "Quisoso nonën capa.
'Nanpianarin,' itërinacoi," itoonpi. ¹⁰Maria
Mactarina, Coana, Maria, Santiago a'shin
nininsol, a'napita sanapi'santa' napopi.
Quisoso ca'tano'sanënpita sha'huitonpiri-
nahuë', co natëpihuë'. ¹¹"Inahuara yonqui-
nëna quëran napoapi," toconpi.

¹²Pitroso nipirinhuë', a'naroáchin na'pi
nanin'pa' ta'arin. Monshorahuaton, nëhuë-
conpirinhuë'. Morin so'pinpisoráchin
quënanconin. "Capa mini. ¿Ma'ta' onpo-
rinso'?" ta'ton, ya'huërin'pa' paantarin.

**Catoya'pi iratapona
pochin quënanpiso'**

(Marcos 16.12-13)

¹³Naporo tahuëri chachin cato' imarinsopita Quirosarin quëran pipi-
rahuatona', ninanonënuquë paantapi.
Imaosë itopiquë paantapi. Shonca
a'na quiromitro pochin aquërinso'.
¹⁴Papona pochin ninontapi.

“Quisoso tëpapi mini. Na'pi naninquë
nani po'mopi. Napoaponahuë': ‘Nani
napiantarin,' tënin Maria. ¿Ma'ta' onpo-
caso'?” nitopi. ¹⁵Ninontasoi!, Quisosori
chachin ya'cariquirin. Inapitarë' pa'sapi-
rinhuë', ¹⁶Yosë nohuanton co nohuitopihuë'.

¹⁷—¿Ma'ta' papoma pochin
ninontëriarama'? Naporahuaton,

¿onpoatonta sëtëramaso pochin
ya'norama'? itërin Quisosori.

¹⁸—Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpiso-
pita nani nitotopirinahuë', quëmasáchin
iso tahuëri'sa' napopiso' ¿co nitoto-
maranquënhuë' ti? itërin Criopasëri.

¹⁹—¿Ma'ta' onpopiso'? itaantarín
Quisosori.

Napotohuachina:

—Co'ta Quisoso Nasaritoquë ya'huë-
rinso' tëpapi. Nóya quëmapi nipirinhue',
tëpapi. Ma noya Yosë nanamën a'chintë-
rincoi. Cania'piro'sa' nosoroaton, a'naroá-
chin anoyatërin. Yosëri nóya ni'nin.
Piyapi'sarinta' noya ni'pirinahuë'. ²⁰Corto
hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari mapi.
Masahuatona', Piratoquë quëpapi tëpacaiso
marë'. Sha'huirapihuachinara, corosëquë

apatanantërin. Nani chiminin. ²¹Ina ta'ma' israiro'sacoi nicha'ësarincoi, topirahuë'. Nani chiminin. Nani cara tahuëritërin. ²²Napoaponahuë', a'naquën sanapi'sa' quiya pochachin imapiso' nanan sha'huitatonacoi, a'payaninacoi. Tashíramiachin na'pi naninquë po'mopiquë pa'pirinahuë', ²³co nonën quënanpihuë'. Huëantarahuatona', sha'huitiirinacoi. "Anquëniro'sa' quënanai. 'Quisoso nani nanopiantarin,' itërinacoi," topi. ²⁴A'napitanta' natantahuatona', na'pi naninquë pa'pi. Sanapi'sa' sha'huitërinacoiso chachin quënanconpirinahuë', co Quisoso quënanpihuë', itopi.

²⁵—Canpitaso' co yonquiramahuë'. Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' ninopirinahuë', co yanatëramahuë'. ²⁶Cristo parisitacaso' ya'huërin. Nani parisitohuachina, naporu huarë' Yosé'pa' noya noya acoarin huachi, itërin Quisosori.

²⁷Ina quëran Yosé quiricanënnquë ninotona ninshitopiso', a'chintarin. Moisésë'ton ninoton, Yosé quiricanënnquë ninshitërin. Ina piquëran na'a pënëntona'piro'sa' ninoantapi. Ya'ipi Cristo ninopiso' no'tëquën a'chintarin.

²⁸Ninanonënaquë canconpachinara, Quisoso yana'huëpirinahuë':

²⁹—Nani i'huarin. Huëquë' iyasha quiyataquë huë'ëquiquë', itopi. "Noyahua'," tosahuaton, ya'conconin. ³⁰Yacoshatohuachina', Quisosori pan manin. "Yosparinquën," Yosé itahuaton, sël'panin. Sël'panahuaton, quëtërin. ³¹Pan sël'panaso chachin Yosé nohuanton, Quisoso nohuitopi huachi. Ni'sapirinahuë', ina quëran chachin ayarin. ³²Napohuachina, ninontopi.

—Huëcapon pochin Quisoso chachin nontërinpo'. Ma noya Yosé quiricanën a'chintërinpo'. ¡Ma noyásha natanë paya! nitopi.

³³A'naroáchin Quirosarinquë paantapi. Ca'tano'sanënpita ya'huërinquë

pa'pi. Inaquë a'napita imarinsopitanta' nani huë'pi anta'. Inapitari itapona':

³⁴—Tëhuëenchachin Siniro nanopiantarin. Iya Simon nani ya'notërin, itopi.

³⁵Ina quëran catoya'pi canquipisopitarinta' itapona': "Quiyanta' ni'nai. Paasocoi, ya'notërincoi. Hua'qui' a'chintopirincoihuë', co nohuitëraihuë'. Ina quëran yacoshatohuatoira, pan sël'panin. Sël'panpachina, a'naroáchin nohuitërai," itopi.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18;

Juan 20.19-23)

³⁶Ninontaso', a'nanaya Quisosori ya'notërin. Huancanachin huanirahuaton: —Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërin.

³⁷Ina quënanahuatona', pa'yanpi. "Hua'yan," ta'tona', pa'pi tël'huatopi.

³⁸—¿Ma'marëta' pa'yanama'? ¿Onpoatomata' nisha nisha yonquirama'? ³⁹Ca mini. Imirahuë' ni'co'. Nantëhuënta' ni'co'. Ohuaninacoso' nicatoma', nohuitoco huachi. Co hua'yancohuë'. Sël'huaco. Hua'yanso' co nonën ya'huëtërinhuë'. Caso' ya'huëtërinco, itërin.

⁴⁰Ina tosahuaton, imirin, nantën, inapita a'notërin. ⁴¹Ina ni'sahuatona' pa'pi pa'yataponaraihuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. "¿Tëhuëenchachin nanopiantarin ti?" topi yonquiatona'. —¿Ya'huarin capacaso'? itërin Quisosori.

⁴²—"Ya'huarin," tosahuatona', sami chinpi sël'panpiso' quëtopi. ⁴³Masahuaton, inapitari nicasoi', ca'nin.

⁴⁴—Nani i'hua chachin iyaro'sa' sha'huitëranquëma'. Yosé quiricanënnquë na'con ninorinaco. Moisésë', pënëntona'piro'sa', inapita ninorinaco. Sarmoquënta' ninshitopi. Ya'ipi iráca ninorinacosopita nanicaso' ya'huërin ni'ton, iso tahuëri'sa' ina pochin ninahuë', itërin.

⁴⁵Yosë quiricaquë naporinsopita a'chintaantarín. A'chintaton, catahuarín no'tëquën yonquicaiso marë'.

⁴⁶—Íráca ya'ipi ninotonaco, ninshítopi: “Cristo parisítaton, chiminapon. Chiminaponahuë', cara tahuëri quëran nanpíantarín,” tënin. ⁴⁷Ina nanan chachín sha'huicaso' ya'huërin. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', oshanëma' inquitárinquëma',” itoco'. Quirosárinquë'ton sha'huicaso' ya'huërin. Ina quëran nisha nisha nananquë nonpísopita sha'huitacasó' ya'huërin. ⁴⁸Canpítaso' ní'namaco. Natanamaco. Ya'ipiya sha'huitonco'. ⁴⁹Ispirito Santo a'patimáranquëma' ya'coancantiinquëmaso marë'. Quírícanën quëran tatahuë sha'huitërinquëmaso chachín a'patimáranquëma'. Napoaton isëquë

ninaco'. Ispirito Santo ya'coancantohuachínquëma', naporo huarë' nani taparama' noya noya nicacamaso'. Nani ya'coancantohuachínquëma', noya nanan sha'huitonco huachi, itërin Quísosori.

Inápaquë panantarínso'

(Marcos 16.19-20)

⁵⁰Ina quëran a'na tahuëri ninano quëran quëparín. Pitaniaquë huarë' canconpachinara, anquirahuaton, Yosë nontërin. “Isopita Tata noya a'paiton, catahuaquë',” itërin. ⁵¹Nonín quëran chachín inápaquë panantarín. ⁵²Ina ní'sahuatona', Quísosó chinotopi. Noya cancantatona', Quirosárinquë ayamantapi. ⁵³Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. “Ma noyacha Yosëso paya,” tosápi. Nani huachi.

